

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 8/198 • październik 2013

Wiadomości Uniwersyteckie

Nowy rok akademicki
2013/2014

Fot. Wojciech Kornet

Szanowni Państwo,

Z okazji inauguracji roku akademickiego 2013/2014 składam najlepsze życzenia całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wyrażam nadzieję, że nowy rok akademicki dostarczy Państwu satysfakcji z podejmowanych wyzwań naukowo-badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych.

Studentom, w szczególności tym rozpoczynającym naukę w murach naszej Uczelni, życzę spełnienia oczekiwań związanych z wyborem kierunku studiów, pasji w zdobywaniu wiedzy, realizacji zainteresowań i marzeń oraz radości z życia studenckiego.

W październiku 2013 r. rozpoczynamy także obchody jubileuszu 70-lecia istnienia naszego Uniwersytetu, który wykształcił już blisko 210 tys. absolwentów. Będzie to dla nas czas wyjątkowy – wytężonej pracy, ale jednocześnie pełen satysfakcji i dumy z dotychczasowych osiągnięć. Będzie to dla nas także okazja do refleksji nad perspektywami rozwoju Uczelni. Zachęcam wszystkich do aktywnego włączenia się w organizację obchodów i uczestnictwa we wszystkich zaplanowanych wydarzeniach.

Z wyrazami szacunku

Prof. Stanisław Michałowski
Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1313, 20-031 Lublin
tel. 81 537 54 19

Redakcja: Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny), Aneta Adamska, Agnieszka Gałczyńska, Magdalena Kozak-Siemieńska

Współpracownicy: Tomasz Bielecki, Karolina Bronisz, Monika Gabrys-Sławińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Kosieradzka,

Wacław Kostko, Beata Kozłowska, Paweł Kucharski, Piotr Majewski, Monika Mielko-Remiszewska, Maria Młynarska, Przemysław Mroczek, Monika Pańczyk, Sylwester Spasiewicz, Krzysztof Trojnar, Iwona Wieleba

Okładka: Adpaciak 2013;
Fot. Piotr Borowski

Druk: Multipress

Nakład: 750 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit & Grzegorz Zychowicz,
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Z życia Uczelni..... 4

Na Wydziałach..... 10

70-lecie UMCS

Wyższe Studium Nauczycielskie
UMCS – dwa lata istnienia 17

Kartka z kalendarza

Sztuka i edukacja..... 20

Zmarł prof. dr Wilfried Menghin –
Przyjaciół UMCS 22

Nauka i ludzie

Warsztaty metodyczne
dla nauczycieli
polonijnych w USA 23

Poszukiwania źródłowe
w Narodowym Historycznym
Archiwum Białorusi w Mińsku ... 24

Projekt „Polish female migrants
and their families – a study
of care deficit” 26

35–10–5 – czyli „Nauka
w służbie ludu” 27

Szkoła w obliczu koniecznych
zmian..... 28

Projekty muzyczne Lubelskiego
Festiwalu Nauki 2013 29

Antymateria w Lublinie..... 31

Fascynująca fizyka..... 32

Ugryźliśmy „Złote jabłko”... .. 33

Prof. I. Hofman Prezesem Polskiego
Towarzystwa Komunikacji
Społecznej..... 35

Innowacyjne formy kształcenia
nauczycieli 35

Neotektonika Polski w świetle
dotychczasowych badań..... 36

Berlińskie spotkanie KAFU 37

Przychodzi przedszkolak
do laboratorium..... 38

Nowe stacje meteorologiczne
WNoZiGP UMCS 39

Ochrona własności intelektualnej
w UMCS 40

Sprawy studenckie

Kurs językowy dla studentów
Erasmusa..... 41

Adapciak 2013 42

Doktoranci z polonistyki z wizytą
w Sumach na Ukrainie..... 42

Tropem koczowników 44

Druga praktyka zawodowa
sławistycznej specjalizacji
turystyczno-kulturowej 46

Francuzka w Lublinie. Zderzenie
mitów z rzeczywistością 48

Kolejny finał charytatywnego
zbierania nakrętek przez
sławistów..... 50

Sport Telegram 51

W świecie książek

Monografia o bursztynie z udziałem
lubelskich naukowców 52

Znany i nie znany Zygmunt Piotr
Mańkowski..... 53

Nowości wydawnicze Wydawnictwa
UMCS 54

Fot. Aneta Adamska

Od lewej: Maja Lambert-Zamorowska, dyr. Instytutu Historii prof. Dariusz Słapek i Dariusz Boruch z Muzeum UMCS

KOLARSTWO W MIĘDZY- WOJENNYM LUBLINIE

Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu postanowiło udostępnić część swoich zasobów. Z tej właśnie okazji 24 września w Sali Muzeum UMCS odbył się wernisaż wystawy pt. „Kolarstwo w międzywojennym Lublinie”. Ekspozycja, składająca się z eksponatów przekazanych przez Maję Lambert-Zamorowską oraz Muzeum Lubelskie, prezentowała lubelskie kolarstwo i jego międzywojenne tradycje.

Wystawę otworzył dziekan Wydziału Humanistycznego Robert Litwiński. Podczas uroczystości głos zabrali także m.in.: Maja Lambert-Zamorowska, dyrektor Instytutu Historii UMCS Dariusz Słapek i Dariusz Boruch, pracownik Muzeum UMCS.

Fot. Aneta Adamska

Otwarcie
wystawy

Z ŻYCIA UCZELNI

Opracowała Ewa Kawałko-Marczuk

Noc Kultury Tajskiej

1 września w Teatrze Dramatycznym w Warszawie odbyła się Noc Kultury Tajskiej. Uczestniczył w niej, na zaproszenie Ambasadora Tajlandii w Polsce Bansarna Bunnaga, prorektor Ryszard Dębicki.

Własność przemysłowa w innowacyjnej gospodarce

W dniach 5–6 września w Krakowie odbyła się IX edycja międzynarodowego sympozjum „Własność przemysłowa w innowacyjnej gospodarce”, organizowanego przez Urząd Patentowy RP. Tegorocznej konferencji, w której uczestniczył prorektor Ryszard Dębicki, przyswiecało hasło: „Wprowadzanie innowacji na rynek – przekształcanie wiedzy w zysk”.

Rada Kultury Miasta Lublin

10 września prorektor Urszula Bobryk uczestniczyła w kolejnym spotkaniu Rady Kultury Miasta Lublin, będącej organem opiniodawczo-doradczym prezydenta Krzysztofa Żuka.

Jubileusz RIG w Lublinie

13 września rektor Stanisław Michałowski wziął udział w Gali Jubileuszowej z okazji 20-lecia Regionalnej Izby Gospodarczej w Lublinie, która odbyła się w Centrum Kongresowym UP.

X Lubelski Festiwal Nauki

Za nami X Lubelski Festiwal Nauki, który odbywał się w dniach 14–20 września. Koordynatorem tegorocznej edycji był Uniwersytet Medyczny,

a hasło przewodnie brzmiało: „Człowiek – nauka – pasja”. Dla uczestników naukowcy przygotowali projekty w formie prezentacji, pokazów, wykładów, wystaw, konkursów, spektakli, warsztatów czy wstępów do laboratoriów. Tradycją każdej edycji LFN są również uroczyste koncerty na rozpoczęcie i zakończenie festiwalu czy słynny Piknik Naukowy – otwarta impreza plenerowa dla mieszkańców Lublina.

Pracownicy i studenci naszego Uniwersytetu co roku aktywnie uczestniczą w LFN. Wydziały UMCS zgłosiły 172 projekty, co daje nam trzecią lokatę po Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Uniwersytecie Medycznym.

Liczba projektów:

• Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych	31
• Wydział Ekonomiczny	22
• Wydział Politologii	21
• Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej	19
• Wydział Chemii	17
• Wydział Biologii i Biotechnologii	14
• Wydział Pedagogiki i Psychologii	12
• Wydział Artystyczny	10
• Wydział Humanistyczny	9
• Wydział Filozofii Socjologii	9
• Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	6
• Wydział Prawa i Administracji	2

15 września na Placu Litewskim odbył się piknik naukowy, podczas którego zrealizowano ponad 70 projektów. Festiwal zakończył się 20 września w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Medycznego koncertem „Mięta z czekoladą”.

na którym wystąpił Piotr Selim z Chórem UM i Gośćmi. Udział w nim wzięła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz.

27 września z koordynatorami wydziałowymi LFN z UMCS spotkał się prorektor Ryszard Dębicki, który podziękował im za zaangażowanie oraz wręczył nagrody i dyplomy.

Zapraszamy do udziału w kolejnych edycjach Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Prof. Krystyna Winiarczyk
Mgr Anna Lada

Wizyta w Guangdong University of Foreign Studies

W dniach 15–17 września prorektor Ryszard Dębicki i kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych Marek Pietraś złożyli wizytę w Guangdong University of Foreign Studies (GDUFS) w Guangzhou, prowincja Kanton w Chinach. GDUFS od października 2011 r. jest uniwersytetem partnerskim UMCS, a współpracę zainicjował i kontynuuje Wydział Politologii.

W czasie wizyty w Chinach delegacja UMCS miała możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem uniwersytetu i przeprowadziła liczne rozmowy z władzami oraz przedstawicielami kilku wydziałów, instytutów i zakładów. Przedmiotem rozmów w Guangdong Research Institute for International Strategy, Faculty of Chinese Language and Culture, Institution for International Education oraz Department of Diplomacy i Department of International Relations była podjęta już przez Wydział Politologii współpraca, ale także możliwości jej rozszerzenia na inne Wydziały i jednostki obu uczelni.

Otwarcie Centrum Kultury

20 września odbyło się oficjalne otwarcie odnowionego Centrum Kultury w Lublinie. Po czterech latach prac remontowych dawny budynek klasztoru powiatkowskiego zyskał nowe oblicze. Dziś jest siedzibą Centrum Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Hie-

Fot. Mateusz Adamski

Michał Hochman

Fot. Mateusz Adamski

Prezydent Lublina Krzysztof Żuk

KONCERT MICHAŁA HOCHMANA

Niezapomniany koncert Michała Hochmana – pierwszego polskiego wykonawcy słynnego przeboju Paula Anki *Diana* oraz szlagieru *Konik na biegunach* – odbył się 19 września w Sali Widowiskowej Inkubatora Medialno-Artystycznego UMCS. W imieniu władz rektorskich kwiaty artyście wręczyła Magdalena Kozak-Siemieńska, rzecznik prasowy Uczelni, dziękując w ten sposób za znakomity występ oraz dostarczenie wielu niezapomnianych wrażeń.

Producentem wydarzenia była TVP SA Oddział w Lublinie we współpracy z UMCS oraz Miastem Lublin. Koncert zostanie wyemitowany jesienią na antenie TVP Polonia razem z reportażem autorstwa Grażyny Stankiewicz.

Michał Hochman urodził się w 1944 r. w Omsku na Syberii, dzieciństwo spędził w Lublinie. Debiutował, mając 15 lat. Zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia w konkursach, plebiscytach i giełdach piosenkarskich w Polsce. Wprowadził piosenkę z kabaretu „Cyrulik” krakowskich autorów J. Dybka i F. Serwatki *Konik na biegunach* na estrady ogólnopolskie. W związku z wydarzeniami Marca '68 jego rodzina dostała nakaz opuszczenia Polski. Ukończył

studia na Uniwersytecie w Pensylwanii. W Nowym Jorku, gdzie zamieszkał, pomagał zawodowo i finansowo wielu polskim emigrantom, w tym artystom. Podczas pobytu Urszuli w USA w latach 90. XX w. zainspirował ją do wykonania *Konika*.

Warto wspomnieć także o jego recitalach w Metropolitan Museum of Art z okazji 100-lecia placówki, Fundacji Kościuszkowskiej i Polskim Konsulacie Generalnym w Nowym Jorku oraz Montrealu. W 1998 r. nagrał swoją pierwszą płytę „The Best of Michał Hochman”. W 2004 r. z sukcesem powstała druga płyta „To była Miłość”. W 2013 r. wydał trzecią płytę w językach polskim i jidysz „Tych miasteczek nie ma już”.

Fot. Mateusz Adamski

Dyr. TVP Lublin Tomasz Rakowski

Fot. Magdalena Kozak-Siemńska

Konferencja

UKRAINA A UNIA EUROPEJSKA

 Przy-
szłości
Ukra-
iny i jej zwią-
zkom z Unią
Europejską po-
święcona była
międzynaro-
dowa konferen-
cja naukowa,

która odbyła się w dniach 26–28 września w Ukra-
ińskim Uniwersytecie Katolickim we Lwowie. Współ-
organizatorem spotkania był nasz Uniwersytet.

W debatach wzięła udział prorektor Barbara Hli-
bowicka-Węglarz, która zaprezentowała proces
wdrażania systemu bolońskiego, zwłaszcza jego
wpływ na kształtowanie się szkolnictwa wyższego
w Polsce. Prawne aspekty tego zagadnienia przed-
stawiła Marzena Myślińska, pełnomocnik rektora
ds. studentów. W konferencji uczestniczyła też Ma-
gdalena Kozak-Siemńska, rzecznik prasowy UMCS
oraz naukowcy, dziennikarze i politycy m.in. z Da-
nii, Litwy, Ukrainy i Polski. Konferencji towarzy-
szyły warsztaty dla młodych dziennikarzy.

Wywiad Pani Prorektor
dla ukraińskiej telewizji

Fot. Magdalena Kozak-Siemńska

Fot. Archiwum Biura Prasowego UMCS

Delegacja z UMCS przed Operą Lwowską

ronima Łopacińskiego oraz Ośrodka
Międzykulturowych Inicjatyw Twór-
czych „Rozdroża”. W otwarciu udział
wzięli m.in. małżonka prezydenta
RP Anna Komorowska, minister
w kancelarii prezydenta Maciej Klim-
czak, wiceminister kultury i dziedzic-
twa narodowego Monika Smoleń,
władze samorządowe oraz licznie
zgrupowani przedstawiciele życia
społeczno-kulturalnego miasta i re-
gionu. Nasz Uniwersytet reprezen-
towali rektor Stanisław Michałowski
i prorektor Urszula Bobryk.

Mistrz Mowy Polskiej

23 września w Teatrze Starym w Lub-
linie odbyła się uroczysta XIII Gala
Finałowa Programu Społecznego
Mistrz Mowy Polskiej, w której udział
wzięła prorektor Urszula Bobryk.
Jury w składzie: prof. prof. Halina
Zgółkowska, Marek Ziółkowski, Jan
Mazur, Bolesław Faron oraz Adam
Bednarek wskazało trzech równo-
rzędnych laureatów – zdobywców
tytułu Mistrz Mowy Polskiej. Są to:
Arkadiusz Jawień, Grażyna Luto-
śawska i Tomasz Zimoch.

Zakończenie projektu na Zamku

Prorektor Urszula Bobryk wzięła
udział w uroczystym zakończeniu
projektu unijnego „Konserwacja naj-
cenniejszych zabytków Lublina –
Kaplicy Trójcy Świętej i zabudowy
wzgórza zamkowego oraz Bramy Kra-
kowskiej”, która odbyła się 24 wrześ-
nia na Zamku Lubelskim.

Posiedzenie Senatu UMCS – 25 września

Obradom Senatu przewodniczył
Rektor Stanisław Michałowski. Po-
siedzenie rozpoczęło się od uczcze-
nia chwilą ciszy pamięci zmarłego
dr. hab. Sławomira Baczewskiego.

Rektor pogratulował prof. dr. hab.
Ryszardowi Berze, prof. dr. hab. An-
drzejowi Jakubeckiemu, prof. dr. hab.
Elwirze Śliwkiewicz-Cisak oraz prof.
dr. hab. inż. Markowi Rogatko z oka-
zji nadania przez Prezydenta RP ty-
tułu naukowego profesora.

W posiedzeniu uczestniczyła de-
legacja z Urzędu Miasta z Zastępcą

Prezydenta Miasta Lublin, Grzego-
rzem Siemińskim, który przedstawił
koncepcję planowanej rewitalizacji
Placu Litewskiego. W związku z ko-
niecznością budowy drogi przeciw-
pożarowej Senat jednogłośnie podjął
uchwałę w sprawie wyrażenia zgody
na zbycie części działki nr 3/1 zloka-
lizowanej przy Placu Litewskim 3–5
w Lublinie, wynoszącej ok. 85 m².

Następnie Senat wyraził pozy-
tywną opinię w sprawie nadania
skwerowi przy Chatce Żaka imienia
Rektora Grzegorza Leopolda Seid-
lera, wieloletniego rektora UMCS
(1959–1969) oraz w sprawie zbycia
na rzecz gminy Lublin w trybie da-
rowizny kładki dla pieszych, zloka-
lizowanej nad ul. Sowińskiego.

Rektor przekazał Senatorom in-
formację o działalności Kolegium
Rektorskiego od ostatniego posie-
dzenia Senatu, w której znalazły się
m.in.: rekrutacja na studia, remonty
i inwestycje, przygotowania do ob-
chodów 70-lecia UMCS, prace nad
nową stroną internetową i systemem
SAP, sytuacja finansowa Uczelni,
rozwój współpracy międzynarodo-
wej (Ukraina, Chiny, Brazylia) oraz
z krajowymi przedsiębiorcami.

Następnie uzupełniono skład Ko-
misji Skrutacyjno-Mandatowej o stu-
denta Kacpra Wieczorka oraz jed-
nogłośnie przyjęto sprawozdanie
Rektora z działalności UMCS w roku
akademickim 2012/2013. Senatoro-
wie przyjęli również sprawozdanie
z działalności Uczelnianego Zespołu
ds. Jakości Kształcenia za rok akade-
micki 2012/2013, które zaprezen-
towała dr Jolanta Rodzoś, Pełnomoc-
nik Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Rektor przedstawił informację
o Nagrodzie Naukowej „Marii Cu-
rie” za rok 2012. Kapituła zdecy-
dowała, że w tym roku otrzyma ją
projekt zgłoszony przez Wydział
Biologii i Biotechnologii pt. „Opra-
cowanie przemysłowej technolo-
gii produkcji mutanazy – unikato-
wego enzymu skutecznego w walce
z próchnicą”. Nagroda zostanie wrę-
czona podczas inauguracji.

W dalszej kolejności Senat przyjął
uchwałę w sprawie nadania tytułu
doktora *honoris causa* UMCS prof.

Vladimirowi Moiseevichowi Gun'ko. Senatorzy zgodzili się również, że tematem wykładu inauguracyjnego przygotowanego przez prof. dr. hab. Franciszka Ziejkę będzie „Moralny autorytet Uniwersytetu”. Następnie uzupełniono składy komisji senackich i dyscyplinarnych o przedstawicieli doktorantów. Kolejnym punktem obrad było przyjęcie przez Senat uchwały w sprawie zabezpieczenia środków na wdrożenie Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów.

Senatorzy podjęli również uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na realizację inwestycji: „Rewitalizacja wraz z adaptacją na cele kulturalne zabytkowych obiektów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie” w ramach programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego” realizowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009–2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014. Senat UMCS zgodził się na zabezpieczenie środków, niezbędnych do pokrycia wkładu własnego wynoszącego 15% wartości kosztów kwalifikowanych projektu o wartości kosztorysowej ponad 21 mln zł brutto.

Przyjęto także uchwały w sprawie: studiów podyplomowych i kursów dokształcających; nadania medali „Zasłużony dla UMCS” oraz Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska.

W dalszej kolejności Senat przyjął wnioski i uchwały Rad Wydziałów: Prawa i Administracji o zatrudnieniu prof. dr. hab. Mirosława Nazara na stanowisku profesora zwyczajnego oraz dr. hab. Zbigniewa Kmiecika na stanowisku profesora nadzwyczajnego; Humanistycznego o zatrudnieniu prof. dr. hab. Jolanty Szpyry-Kozłowskiej na stanowisku profesora zwyczajnego; Politologii o zatrudnieniu prof. dr. hab. Marii Marczewskiej-Rytka na stanowisku profesora zwyczajnego, dr. hab. Ilony Biernackiej-Ligęzy na stanowisku profesora nadzwyczajnego oraz dr. hab. Krystyny Trembińskiej na stanowisku profesora nadzwyczajnego; Artystycznego o za-

trudnieniu prof. sztuk plast. Piotra Lecha na stanowisku profesora zwyczajnego oraz prof. sztuk filmowych Ireny Nawrot-Trzcińskiej na stanowisku profesora zwyczajnego.

Magdalena Kozak-Siemieńska
Rzecznik Prasowy UMCS

Jubileusz V LO w Lublinie

27 września rektor Stanisław Michałowski uczestniczył w uroczystości 65-lecia istnienia V Liceum Ogólnokształcącego im. M. Skłodowskiej-Curie w Lublinie.

XIV Piknik Absolwenta

28 września w Ogrodzie Botanicznym odbył się XIV Piknik Absolwentów, w którym udział wziął rektor Stanisław Michałowski.

Inauguracja w PWSZ w Chełmie

29 września odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie, w której udział wziął rektor Stanisław Michałowski.

Inauguracja w Uniwersytecie Przyrodniczym

30 września odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. Naszą Uczelnię reprezentował rektor Stanisław Michałowski.

Inauguracja w Puławskiej Szkole Wyższej

29 września odbyła się inauguracja roku akademickiego oraz immatrykulacja studentów I roku w Puławskiej Szkole Wyższej. W uroczystości udział wzięła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz, której wystąpienie dotyczyło planów utworzenia w Puławach Wydziału zamiejscowego UMCS.

Wyniki oceny parametrycznej

30 września Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło ▶

Fot. Agnieszka Gałczyńska

SALON MATURZYSTÓW – PERSPEKTYWY

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, chcąc wyjść na przeciw oczekiwaniom tegorocznych maturzystów, wziął udział w organizowanej już od ponad 20 lat Ogólnopolskiej Kampanii Informacyjnej „Salon Maturzystów – Perspektywy 2013”. Przedstawiciele Uczelni odwiedzili pięć miast: Białystok, Warszawę, Rzeszów, Kielce, Lublin, spotykając się z młodzieżą województw podlaskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego oraz lubelskiego. Stoisko UMCS cieszyło się dużym zainteresowaniem nie tylko na lokalnym rynku, ale w każdym miejscu, gdzie gościli nasi przedstawiciele. Reprezentanci Uczelni kompleksowo i starannie przedstawili maturzystom przygotowaną przez Biuro Promocji ofertę edukacyjną. W tym roku najczęściej zadawane pytania dotyczyły popularnych od wielu lat kierunków takich jak prawo czy psychologia, jednak największym zainteresowaniem cieszyły się kierunki bezpieczeństwo narodowe i logistyka.

W otwarciu Lubelskiego Salonu Maturzystów udział wzięła prorektor Urszula Bobryk. Specjalny list do uczestników Salonu wystosował marszałek województwa lubelskiego Krzysztof Hetman.

Dr Małgorzata Pikul

Fot. Agnieszka Gałczyńska

Fot. Katarzyna Link

Rektor Stanisław Michałowski wraz z Koordynatorem UD Anną Bukowską inauguruje nowy rok akademicki w Uniwersytecie Dziecięcym

INAUGURACJA UNIwersYTETU DZIECIĘCEGO UMCS

„Pstryczek elektryczek – fizyczne doświadczenia z elektrycznością” – pod taką nazwą odbyły się zajęcia inaugurujące drugą edycję Uniwersytetu Dziecięcego UMCS. Rok akademicki 2013/2014 w Uniwersytecie Dziecięcym UMCS uroczystie otworzył rektor Stanisław Michałowski 28 września na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. Pierwsze zajęcia – warsztaty prowadzili: mgr Krzysztof Kiszczak i mgr Juliusz Ciemniewski – wieloletni pracownicy Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS i (jak pokazała pierwsza edycja UD UMCS) ulubieńcy dzieci. Zajęcia w Uniwersytecie Dziecięcym UMCS charakteryzuje niekonwencjonalne, dalekie od tradycyjnego nauczanie oraz stały, bezpośredni kontakt dzieci z wysoce wykwalifikowaną kadrą akademicką. Studentami UD UMCS mogą zostać dzieci w wieku 6–12 lat. Rekrutacja na rok akademicki 2013/2014 trwa do wyczerpania miejsc. Zajęcia z wielu dziedzin nauki odbywają się 1–2 w miesiącu i trwają ok. 1,5 godziny.

Fot. Katarzyna Link

Wykład prof. Mieczysława Budzyńskiego

informacje o wynikach kompleksowej oceny działalności naukowej przeprowadzonej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Oceny dokonano na podstawie informacji przesłanych przez poszczególne jednostki za pomocą systemu teleinformatycznego, w formie tzw. ankiety jednostki ilustrującej dorobek ostatnich czterech lat (2009–2012). Punktowane były osiągnięcia w następujących kategoriach: osiągnięcia naukowe i twórcze, potencjał naukowy, materialne efekty działalności naukowej oraz pozostałe efekty działalności naukowej. Ocena parametryczna miała na celu wyłonienie czterech grup w kategoriach: A+, A, B i C pod względem jakości prowadzenia badań. Najwyższą kategorię A+ otrzymało tylko 37 wyróżniających się jednostek w kraju.

Wydziały UMCS uzyskały następujące wyniki:

- **Wydział Artystyczny** . . A
- Wydział Biologii i Biotechnologii B
- **Wydział Chemii** A
- Wydział Ekonomiczny . . B
- Wydział Filozofii i Socjologii B
- Wydział Humanistyczny . B
- Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki . . . B
- Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej B
- Wydział Pedagogiki i Psychologii B
- Wydział Politologii . . . B
- Wydział Prawa i Administracji B

Wszystkie jednostki, które mają zastrzeżenia do przyznanej im kategorii, mogą wnieść odwołanie od decyzji, zwracając się z wnioskiem do Ministra o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji. Wnioski takie planuje złożyć kilka jednostek UMCS.

Sukcesy naukowe

W ostatnich dwóch edycjach konkursów Narodowego Centrum Nauki pracownicy i doktoranci UMCS uzyskali finansowanie 16 projektów badawczych na kwotę łączną 7 866 409 zł. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyniki konkursów, w których po raz pierwszy przyznawano środki na stypendia doktorskie, tj. Etiuda. Zgodnie z decyzją Dyrektora NCN finansowanie stypendiów uzyskało m.in. dwoje doktorantów Instytutu Fizyki UMCS mgr Anna Nakonieczna i mgr Łukasz Nakonieczny. Poza tym, w ramach II edycji konkursu Fuga, środki na staż podoktorski w Instytucie Fizyki UMCS uzyskała dr Katarzyna Gieczewska z Uniwersytetu Warszawskiego.

2 października Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbara Kudrycka przyznała stypendia naukowe dla wybitnych młodych uczonych, doceniając wysoką jakość prowadzonych przez nich badań i imponujący dorobek naukowy. W gronie 137 laureatów, wyłonionych spośród 500 wniosków zgłoszonych do VII edycji konkursu, znalazło się dwóch pracowników naukowych Wydziału Chemii: dr Mariusz Barczak i dr Marek Stankevič.

Fot. Lidia M. Jarska

Prof. Maria Juda

Nominacje profesorskie

Dr hab. Maria Juda z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej decyzją Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego z dnia 9 września otrzymała tytuł profesora nauk humanistycznych. Profesor Maria Juda pełni funkcję dyrek-

NASZE SUKCESY

tora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS oraz funkcję kierownika Zakładu Dawnej Książki i Bibliografii w tymże Instytucie.

Przemysław Buksiński otrzymał Nagrodę Aktorską

Przemysław Buksiński – założyciel Improv Teatru „No Potatoes”, twórca EPICentrum Technik Teatralnych, działającego przy ACK „Chatka Żaka” w Lublinie otrzymał Nagrodę Aktorską podczas XVII Ogólnopolskiego Festiwalu Komедии Talia w Tarnowie.

Jury pod przewodnictwem Doroty Kamińskiej przyznało trzy równorzędne nagrody aktorskie – każda w wysokości 3 tysięcy złotych: Przemysławowi Buksińskiemu za błyskotliwe prowadzenie improwizacji scenicznych w przedstawieniu *Czarna Talia, czyli na granicy rozsądku*, Łukaszowi Chruszczowi za twórczą kontynuację postaci Obywatela Piszczyka w przedstawieniu *Piszczyk* oraz Piotrowi Polkowi za wyczucie konwencji farsy i precyzyjną, dopracowaną w każdym detalu konstrukcję postaci Franka w przedstawieniu *Jak się kochają w niższych sferach*.

XVII Ogólnopolski Festiwal Komедии Talia trwał od 21 do 30 września w Tarnowie. W tym czasie 11 tytułów prezentowanych przez teatry z całego kraju obejrzały ponad 4 tysiące widzów.

List od papieża Franciszka do dr hab. T. Krasowskiej

W czerwcu br. dr hab. Teresa Krasowska przekazała Ojcu Świętemu Franciszkowi, jezuitę pochodzącemu z Argentyny swoją pracę habilitacyjną. Publikacja dotyczyła muzyki tworzonej i wykonywanej w redukcjach jezuickich (paragwajskich) w latach 1550–1767. Muzyka ta, przywieziona z Europy przez wszechstronnie wykształconych misjonarzy stała się głównym środkiem ewangelizacji Indian, o czym świadczy niezwykle spójna zachowanych muzykaliów (ok. 13 tys. rękopisów), przekazywanych z pokolenia na pokolenie i przechowywanych do końca XX w. w domach ludności tubylczej. W odpowiedzi na ten dar autorka otrzymała podziękowanie.

Stypendia dla doktorantki K. Koziury

Karolina Koziura, doktorantka w Instytucie Kulturoznawstwa, otrzymała stypendium przyznane przez Uniwersytet Harvarda w wysokości 10 690 USD na pokrycie kosztów uczestnictwa w Ukraińskiej Szkole Letniej, zorganizowanej przez Ukraiński Instytut Badawczy Uniwersytetu Harvarda (Harvard Ukrainian Research Institute). Karolina Koziura otrzymała

również specjalną nagrodę ufundowaną przez Theodosiusa i Irene Senkovsky za osiągnięcia w studiach ukrainoznawczych oraz grant Narodowego Centrum Nauki w programie Preludium w wysokości 89 830 zł na realizację projektu pt. „Wpływ przestrzeni miejskiej na formy relacji społeczno-ekonomicznych, rodzinno-sąsiedzkich oraz etnicznych na przykładzie współczesnych Czeraniowców na Ukrainie”. Opiekunem naukowym projektu jest prof. dr hab. Jan Adamowski.

Absolwentka UMCS laureatką konkursu Instytutu Badań Edukacyjnych

Anna Wankiewicz, absolwentka psychologii UMCS zajęła I miejsce w konkursie na najlepszą pracę magisterską dotyczącą idei uczenia się przez całe życie, organizowanym przez Instytut Badań Edukacyjnych. Nagrodzona praca pt. „Otwartość na doświadczenie i kontrola wolicjonalna studentów uczestniczących w Programie Erasmus” została napisana pod kierunkiem dr hab. Doroty Turskiej, prof. nadzw. z Zakładu Psychologii Emocji i Poznania i obroniona w czerwcu 2013 r.

Absolwentka UMCS medalistką Mistrzostw Polski w Ujeżdżeniu

Reprezentantka LKJ Lublin Anna Łukasik (absolwentka Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS), na 10-letniej klaczy STELLA PACK GANDA, wywalczyła brązowy medal Mistrzostw Polski w Ujeżdżeniu. Zawody rozegrano na terenie WTWK Partynice we Wrocławiu. Anna Łukasik startem we Wrocławiu zdobyła jednocześnie pierwszą kwalifikację, zapewniającą udział w Mistrzostwach Świata w 2014 r., które odbędą się we Francji. Zawodniczka na co dzień mieszka i trenuje w Lublinie.

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Konferencje

Dr hab. Teresa Krasowska z Zakładu Chóralistyki Instytutu Muzyki UMCS w dniach 10–12 września wzięła udział w konferencji „Dziedzictwo muzyki sakralnej”. Z racji, że konferencja odbyła się we Wrocławiu dwie sesje były poświęcone działalności wrocławskiego środowiska muzycznego. Sesja trzecia dotyczyła aktualnych problemów w dziedzinie muzyki liturgicznej w Polsce i poszukiwaniu rozwiązań. Prelegenci zwrócili uwagę na sekularyzację muzyki sakralnej i języka, a także zatrącenie poczucia *sacrum* i zalew wszechobecnej tandety. Podkreślono, że misją Kościoła nie jest podążanie za światem, a muzyka pop schlebia gustom, neutralizując Boże przesłanie. Odcinanie się od tradycji powoduje nieunikniony kryzys piękna. To ono jest największą wartością muzyki, zaś misją odsłanianie Bożych prawd. Prelegentami byli m.in.: prof. M. Dyżewski (były rektor AM Wrocław), prof. dr hab. M. Kierska-Witczak (AM Wrocław), prof. dr hab. R. Pośpiech (UWr i UO), ks. dr hab. R. Tyrała (AM Kraków).

WYDZIAŁ BIOLOGII I BIOTECHNOLOGII

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu w dniu

23 września podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr Jolancie Jaroszuk-Ściśel, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Zakładzie Mikrobiologii Środowiskowej Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii UMCS. Dr Jolanta Jaroszuk-Ściśel przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym cykl 7 spójnych tematycznie publikacji nt. „Czynniki wpływające na typ oddziaływania roślina-grzybowy endofit pomiędzy żytem (*Secale cereale*) i grzybami z gatunku *Fusarium culmorum*”. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Jolancie Jaroszuk-Ściśel przedłożyła Komisja Habilitacyjna, powołana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, w składzie: prof. dr hab. Zofia Szwejkowska-Kuklińska, prof. dr hab. Ewa Łojkowska, prof. dr hab. Janusz Błaszczowski, dr hab. Jerzy Wielbo, prof. dr hab. Małgorzata Jędrzycka, prof. dr hab. Jan Fiedurek, dr hab. Małgorzata Cytryńska.

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 23 września nadała stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biotechnologii mgr. Leszkowi Wawiórcę, asystentowi Zakładu Biologii Molekularnej Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii UMCS. Temat: „Rybosomalne białka P *Plasmodium falciparum* jako potencjalny składnik szczepionki przeciwko malarii”. Promotor: dr hab. Marek Tchórzewski, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jacek Otlewski (UW); prof. dr hab. Teresa Żołądek (IBB PAN w Warszawie).

WYDZIAŁ CHEMII

Habilitacje

Rada Wydziału Chemii na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 23 września nadała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk chemicznych dr Marcie Worzakowskiej, adiunkt Zakładu Chemii Polimerów. Temat rozprawy: „Właściwości termiczne i lepkosprężyste kopolimerów otrzymanych z nowych nienasyconych (epoksy)poliestrów i monomeru winylowego”. Recenzenci: prof. dr hab. Marek Kowalczyk (Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN w Zabrze), prof. dr hab. Stanisław Słomkowski (Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN), prof. dr hab. Krzysztof Pielichowski (Politechnika Krakowska).

Wyjazdy

Dr hab. Wojciech Gac oraz mgr Witold Zawadzki z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 18–25 września uczestniczyli w spotkaniu naukowym z Centre National de la Recherche Scientifique Laboratory of Materials Surfaces and Catalytic Processes (LMSPC) Strasbourg w ramach projektu „Poznanie mechanizmu reformingu etanolu na modelowych katalizatorach Co i Ni z nośnikiem ZnO”, realizowanego w ramach Programu Działań Zintegrowanych POLONIUM.

Dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. UMCS oraz dr Cecylia Wardach z Zakładu Chemii Anali-

tycznej i Analizy Instrumentalnej w dniach 15–20 września uczestniczyły w konferencji naukowej „IMA 2013 Instrumental Methods of Analysis-Modern Trends and Applications”, Tesalonika, Grecja.

Dr Magdalena Sobiesiak z Zakładu Chemii Polimerów w dniach 13–17 września uczestniczyła w konferencji naukowej „Materials and applications for Sensors and Transducers”, Praga, Czechy.

Dr hab. Paweł Bryk z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 24–28 września uczestniczył w konferencji naukowej „DFT Workshop in Tuebingen”, Niemcy.

Prof. dr hab. Andrzej Patrykiewicz z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 15–19 września uczestniczył w konferencji naukowej ISMC 2013, Rzym, Włochy.

Prof. dr hab. Jacek Goworek oraz dr Agnieszka Kierys z Zakładu Adsorpcji w dniach 1–9 września uczestniczyli w konferencji naukowej „The 1st International Porous and Powder Materials Symposium and Exhibition, PPM 2013”, Turcja.

Dr Marek Studziński, mgr Wioleta Jesionek oraz mgr Agnieszka Wronka z Zakładu Chromatografii Planarnej w dniach 24–29 września uczestniczyli w konferencji „New achievements in chromatography – 19th International Symposium on Separation Science”, Chorwacja.

Dr hab. Paweł Szabelski z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 17–20 września wygłosił wykład na zaproszenie Technical University of Munich, Niemcy pt. „Monte Carlo Modeling of the Structure Formation in 2D Metal – Organic Coordination Systems on Solid Surfaces”.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Habilitacje

3 lipca miało miejsce kolokwium habilitacyjne dr Urszuli Kusio na podstawie rozprawy: *Dialog w komunikacji międzykulturowej. Ideaty a rzeczywistość*. Recenzentami byli: dr hab. Anna Brożek (UW), prof. dr hab. Zbysław Muszyński (UMCS), prof. dr hab. Tadeusz Paleczny (UJ), prof. dr hab. Roch Sulima (UW).

Doktoraty

4 lipca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Doroty Tymury. Recenzenci: prof. K. Narecki (KUL) i prof. P. Paczkowski (UR). Promotor: dr hab. J. Świderek. Tytuł pracy: „Życie i dzieło Sokratesa w ujęciu Ksenofonta”.

Konferencje i seminaria

Dr hab. Andrzej Łukasik, prof. UMCS wziął udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Oblicza prawdy w filozofii, kulturze, języku”, 20–21 czerwca, Tumiany k. Barczewa, na której wygłosił referat: „Prawda, prawdopodobieństwo, niepewność — uwagi o epistemologicznych konsekwencjach mechaniki kwantowej”.

Dr hab. Krzysztof Kosior, prof. UMCS uczestniczył w: 19th International Congress of Aesthetics. Aesthetics in Action, UJ Kraków, 21–27 lipca, gdzie wygłosił referat: „Inner Light. Self-portrait of the Mind as a Source of Aesthetic Experience”, oraz w XII European Association for the Study of Religions Annual Conference, IAHR Special Conference: Religion, Migration, Mutation, Hope University, Liverpool 3–6 września, gdzie wygłosił referat: „In Search of Buddha's Na-

ture in the Country of Queen Virgin Mary Ruled by Communists. Difficult Beginnings of Buddhism in Poland”.

Pracownicy Zakładu Socjologii Wsi i Miasta Instytutu Socjologii UMCS wzięli czynny udział w XV Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym, który odbywał się w Szczecinie w dniach 11–14 września pod hasłem „Co po kryzysie?”.

Prof. dr hab. Józef Styk był organizatorem grupy tematycznej „Regionalne zróżnicowanie rozwoju obszarów wiejskich w Polsce”. Dr hab. Wojciech Misztal był wraz z dr. Arturem Kościńskim z IFiS PAN organizatorem grupy „Uśpieni czy przebudzeni? Społeczeństwo obywatelskie wobec kryzysu”.

Ponadto dr hab. Agnieszka Kolasz-Nowak przedstawiła referat „Socjologia krytyczna w Polsce i jej publiczny wymiar”, dr Marta Łacek wygłosiła referat „Orientacja zawodowa i kondycja społeczna rolników”, oraz dr Artur Wysocki z Zakładu Makrostruktur Społecznych wygłosił referat „Kontakt Polaków z sowieckością na ziemiach wschodnich II RP w latach 1939–1941”.

„Filozofia XVII wieku – źródła i kontynuacje”

W dniach 20–21 czerwca odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Filozofia XVII wieku – źródła i kontynuacje”, zorganizowana przez Lubelskie Towarzystwo Naukowe i Zakład Historii Filozofii Nowożytnej UMCS. Wpisuje się ona w cykl konferencji naukowych poświęconych filozofii XVII-wiecznej, organizowanych uprzednio przez Uniwersytet w Białymstoku (2005), Uniwersytet Wrocławski (2006), Katolicki Uniwersytet Lubelski (2007), Uniwersytet Adama Mickiewicza (2008), UMCS (2009), Uniwersytet Mikołaja Kopernika (2010), Uniwersytet Gdański (2011), Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (2012). Owocem konferencji jest złożona do druku monografia zbiorowa *Z badań nad filozofią XVII wieku*,

jej źródłami i kontynuacjami, red. Honorata Jakuszko, Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Wydawnictwo Olech, Lublin 2013, zawierająca nie tylko artykuły, ale także nowe przekłady tekstów źródłowych R. Descartesa, R. Boyle'a i G. Berkeleya. Badania nad filozofią XVII w. umożliwiają zarówno lepsze rozumienie klimatu intelektualnego tej epoki, jak również odsłaniają wciąż na nowo wagę problemów, inspirujących myślicieli współczesnych.

Dr hab. Honorata Jakuszko,
prof. UMCS

Spotkanie z przedstawicielem Klastra „Dolina Ekologicznej Żywności”

W Instytucie Socjologii odbyło się spotkanie dr. Krzysztofa Jończyka, kierownika projektu Klastr „Dolina Ekologicznej Żywności” ze studentami socjologii. Otworzyła je prof. dr hab. Biruta Skrętowicz – kierownik Zakładu Socjologii Gospodarki i Organizacji. W wykładzie uczestniczyli także dr Elżbieta Szul (organizator) oraz mgr Julita Kożuch. Celem spotkania było zaprezentowanie idei klasteringu oraz działalności ww. Klastra. Klasy są formą współpracy środowiska biznesowego ze sferą badawczo-rozwojową oraz różnymi instytucjami działającymi w otoczeniu przedsiębiorstw, których celem jest osiąganie przewagi konkurencyjnej poprzez rozwój i podnoszenie innowacyjności jego uczestników.

Klastr „Dolina Ekologicznej Żywności” jest pierwszym w Polsce klastrem, który zrzesza podmioty działające na rzecz promowania i rozwoju żywności ekologicznej. Podczas spotkania, dr Jończyk przedstawił genezę powstania i działalność Klastra oraz uwarunkowania rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce. Celem Klastra „Dolina Ekologicznej Żywności” jest wypracowanie ponadregionalnej platformy współpracy w Polsce wschodniej w zakresie rozwoju i promowania produktów ekologicznych. Zrzesza on

16 podmiotów i prowadzi działania wspierające uczestników oraz działania informacyjne i promocyjne. Podejmuje różne inicjatywy mające na celu budowanie świadomości społecznej w zakresie produktów ekologicznych oraz promujące działalność podmiotów – uczestników Klastra.

Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem – udział w nim wzięło ponad 50 studentów ze specjalności socjologia gospodarki, a jego uczestnicy otrzymali materiały informacyjne nt. funkcjonowania Klastra.

Dr Elżbieta Szul

X Lubelski Festiwal Nauki

W dniach 15–20 września na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyły się spotkania z nauką w ramach X Lubelskiego Festiwalu Nauki, odbywającego się pod hasłem: „Człowiek – nauka – pasja”. Wśród licznych wykładów i warsztatów można było znaleźć następujące tematy: *Co to jest teoria względności?* (dr hab. Andrzej Łukasik, prof. UMCS), *Obywatel RP* (dr hab. Wojciech Misztal), *Jak „zrobić” rewolucję w XXI wieku?* (dr Jarosław Chodak), *Nowe zawody – przyszłość rynku pracy? Jaki zawód wybrać, żeby nie żałować...* (dr Dominika Polkowska), *Modernizacja Polski 2013. Doświadczenia historyczne i współczesne szanse* (dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak), *Czy sztuczna inteligencja wymaga umiejętności językowych?* (dr Piotr Konderak), *Zarządzanie zmianą: jak kierować zmianą w życiu osobistym i zawodowym* (mgr Julita Kożuch), *Jak skutecznie rozwiązywać problemy?* (dr Elżbieta Szul), *Portret filozoficzny* (mgr Liliana Kozak, dr hab. Tadeusz Szkołut, prof. nadzw.). Zaprezentowane na WFiS projekty cieszyły się dużym zainteresowaniem. Fotograficzna relacja z wykładów i warsztatów przygotowanych przez pracowników i doktorantów WFiS dostępna jest na stronie wfis.umcs.lublin.pl/galerie.

Mgr Krzysztof Trojnar

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Doktoraty

15 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Stadnik. Temat: „Language change in linguistic modality as subjectification of conceptual usage patterns”. Promotor: prof. dr hab. Przemysław Łozowski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Tabakowska (UJ), prof. dr hab. Anna Malicka-Kleparska (KUL).

Konferencje

Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej i Instytutu Historii: prof. dr hab. Halina Pelc (z referatem: „Kalendarze zamojskie na tle języka XVIII wieku”), dr Katarzyna Puzio (z referatem: „Pisarze wobec upadku Rzeczypospolitej”) i dr Wiesław Bondyra (z referatem: „Ordynacja Zamojska i ordynacy zamojscy w XVIII wieku”), w ramach promocji Instytutu Filologii Polskiej i Wydziału Humanistycznego, uczestniczyli 7 czerwca w IV Zamojskich Spotkaniach z Nauką, przybliżając licznie zgromadzonej młodzieży zamojskich szkół średnich i gimnazjalnych literaturę, kulturę i język epoki Oświecenia.

Prof. dr hab. Halina Pelc i mgr Ilona Gumowska z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii uczestniczyły w dniach 25–26 lipca w ogólnopolskiej konferencji „Językowa przeszłość i współczesność Mazowsza i Podlasia na tle innych regionów”, zorganizowanej przez Towarzystwo Kultury Języka Zarząd Główny w Warszawie, gdzie wygłosiły referaty: prof. Halina Pelc „Matka Boska w wiejskiej przestrzeni kulturowej”, mgr Ilona Gumowska „Językowy obraz biedy w łomżyńskich tekstach gwarowych”.

W dniach 22–29 lipca w Sokółce na Podlasiu odbyła się konferencja „Polszczyzna ogólna, regionalna i gwary. Gwary podlaskie na tle porównawczym polskim i słowiańskim”, zorganizowana przez Towarzystwo Kultury Języka Polskiego w Warszawie, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Pracownię Badań Regionalnych Wszechnicy Mazurskiej w Olecku, Starostwo Powiatowe w Sokółce i Starostwo Powiatowe w Suwałkach. W konferencji połączonej z warsztatami dla nauczycieli uczestniczyła prof. dr hab. Halina Pelc z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii, która wygłosiła referat: „Słowniki gwarowe jako forma utrwalenia tradycji regionalnej”.

Prof. dr hab. Jan Adamowski i dr Katarzyna Smyk z Zakładu Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS, wraz z doktorantką mgr Katarzyną Kraczoń, wzięli udział w charakterze ekspertów i głównych referentów w seminarium „Niematerialne dziedzictwo kulturowe UNESCO”, które odbyło się w ramach Jarmarku Jagiellońskiego 2013 w Lublinie 16 sierpnia. Spotkanie prowadził dyrektor Warsztatów Kultury Grzegorz Rzepecki. Prof. J. Adamowski mówił o „Ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego w świetle Konwencji UNESCO z 2003 r.”, dr K. Smyk przedstawiła referat „Rejestr dobrych praktyk służących ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego na gruncie polskim: idea – kryteria – wątpliwości”, zaś mgr Katarzyna Kraczoń – „Jarmark Jagielloński jako przykład realizacji założeń Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Funkcje poznawcze i edukacyjne”. Spotkanie odbyło się w Galerii Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie.

W dniach 28–29 sierpnia w Muzeum Budownictwa Ludowego

w Olsztynku miała miejsce międzynarodowa konferencja „Dobre praktyki w realizacji zadań związanych z Konwencją UNESCO z 2003 roku w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego”. Do udziału w niej zaproszono pracowników Zakładu Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa, prof. Jana Adamowskiego i dr Katarzynę Smyk. Profesor wygłosił – jako przewodniczący powołanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego – przemówienie inauguracyjne „Wprowadzenie w tematykę niematerialnego dziedzictwa kulturowego na terenie Polski”. Jako przewodniczący Rady Naukowej ogólnopolskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych zaprezentował referat „Działalność polskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych”. Dr Katarzyna Smyk została zaproszona do moderowania jednej z trzech sesji, z udziałem ekspertów z Litwy, Holandii, Belgii, Węgier, Wielkiej Brytanii i Polski, co pozwoliło nawiązać i pogłębić współpracę, a także – utwierdzić miejsce Zakładu Kultury Polskiej wśród instytucji krajowych zaangażowanych w ochronę dziedzictwa niematerialnego.

W dniach 9–13 września w Roksolanach na Ukrainie odbyła się konferencja „Osady formacji lessowej północnego Przyczarnomorza”, zorganizowana jako XVIII Ukraińsko-Polskie Seminarium Terenowe w ramach cyklu „Stratygraficzna korelacja lessów i osadów lodowcowych Ukrainy i Polski”. W konferencji uczestniczyli, obok innych naukowców z UMCS, także pracownicy Instytutu Archeologii: mgr Tadeusz Wiśniewski z referatem „Obszary u ujścia Dniestru w epoce kamienia i brązu na tle sytuacji kulturowej na stepach nadczarnomorskich” oraz dr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska z wystąpieniem „Obszary u ujścia Dniestru w epoce żelaza na tle sytuacji kulturowej na stepach nadczarno-

morskich”. Referaty zostały opublikowane w książce: *Pokrywa lessowa północnego Przyczarnomorza. Monografia naukowa (XVIII ukraińsko-polskie seminarium, Roksolany, Ukraina, 8–13 września 2013 r.)*, red. A. Boguckij, P. Gozik, M. Łanczont, T. Madeyska, J. Jełowiczowa, Lublin 2013.

Dr Elżbieta Flis-Czerniak (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w I Międzynarodowej Konferencji Naukowej: „Obraz Odessy w literaturach słowiańskich” (Образ Одеси в слов'янських літературях), Odessa, 12–13 września. Wygłosiła referat: „Odessa i bunt potiomkinowski. Wizje Tadeusza Micińskiego i Sergiusza Michajłowicza Eisensteina” (Одеса і бунт потьомкінців. Візії Тадеуша Міциньського та Сергія Ейзенштейна).

Prof. dr hab. Maria Juda i dr Grażyna Piechota z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej wzięły udział w międzynarodowej konferencji „Znaki i symbole w przestrzeni publicznej od średniowiecza do czasów współczesnych”, która odbyła się w Kazimierzu Dolnym w dniach 18–20 września. Organizatorem był Zakład Nauk Pomocniczych Historii UMCS. Prof. dr hab. Maria Juda wygłosiła referat pt. „Stemmata w drukach lubelskich XVII i XVIII wieku”, a dr Grażyna Piechota referat pt. „Bibliofilskie znaki własnościowe w książkach szkolnych epoki staropolskiej”.

Dr hab. Zbigniew Osiński, prof. UMCS z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej uczestniczył w VIII Zjeździe Pedagogicznym „Różnice – edukacja – inkluzja”, który odbył się w Gdańsku w dniach 19–21 września. Wystąpił z referatem pt. „Internet przestrzenią edukacyjną”, w którym zaprezentował wnioski z kilkuletniego wykorzystywania określonych zasobów i narzędzi Internetu w pracy ze

studentami. Wykazał, że właściwe od strony metodycznej dobieranie i wykorzystywanie składników Internetu i metod prowadzenia zajęć prowadzi do nabywania przez studentów kompetencji przydatnych we współczesnym świecie oraz przyczynia się do minimalizowania negatywnych skutków tzw. „zanurzenia w Słeci”, takich jak: „googlizm”, „wikipedyzm”, nieumiejętność selekcjonowania zasobów wartościowych, zagubienie w szumie informacyjnym, nieuważne czytanie, tendencja do płytkiego operowania danymi oraz niefrasobliwość w ujawnianiu informacji o sobie, a także relatywizowanie wartości i znaczenia wiedzy naukowej oraz poddawanie się efektowi społecznej słuszności.

W dniach 19–21 września w Warszawie odbył się Pierwszy Kongres Archeologii Polskiej, zorganizowany z inicjatywy Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich. Przygotowano 14 sesji tematycznych, z których jedna pt. „Archeologia współczesności. Archeologia konfliktu. Archeologia martyrologii XX wieku” została zorganizowana przez dr Annę Zalewską z Instytutu Archeologii. Dr A. Zalewska była też współautorką referatów: „Wprowadzenie do problematyki, zarys dziejów i specyfiki badań: archeologia pól bitewnych versus «archeologia konfliktu»” oraz „Polska Baza Genetyczna Ofiar Totalitaryzmów – identyfikacja ofiar terroru komunistycznego ekshumowanych z Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie”. W sesji posterowej zaprezentowali się: mgr Tadeusz Wiśniewski: „Na rubieży świata magdaleńskiego. Obozowisko w Klementowicach, Wyżyna Lubelska” oraz „Rekonstrukcja pierwotnej rzeźby lessowej w rejonie stanowiska magdaleńskiego w Klementowicach (Wyżyna Lubelska) w świetle analiz pedologicznych i GIS” (współautor dr Przemysław Mroczek, Zakład Geoekologii i Paleogeografii, dr Jan Rodzik, Roztoczańska Stacja

Naukowa w Guciowie); dr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska: „Zespół osadniczy w Ułowie na Roztoczu Środkowym” oraz lic. Wioleta Ziółkowska: „Miejsce zwierząt w kulturze pazyryjskiej. Próba interpretacji na podstawie znalezisk grobowych”.

Dr Anna Pastuszka z Zakładu Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparatystyki wzięła udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Przyjemność i cierpienie czyli człowiek w świecie doznań” (Genuss und Qual oder der Mensch in der Welt der sinnlichen Erfahrungen), przedstawiając referat pt. „Zwischen Eros und Trieb – die Formen des Erotischen in der Lyrik der Jahrhundertwende”. Konferencja, zorganizowana przez Uniwersytet Rzeszowski i Uniwersytet Kraju Saary z udziałem germanistów i sławistów, odbyła się w Rzeszowie dniach 25–27 września.

Dr Monika Gabryś-Sławińska (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w konferencji z cyklu „Miało – przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie”, zorganizowanej przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w dniach 25–27 września. Zaprezentowała referat: „Włodzimierz Perzyńskiego widzenie Warszawy”.

W dniach 25–27 września prof. dr hab. P. Scholz oraz mgr Magdalena Długosz z Instytutu Kulturoznawstwa wzięli udział w XVIII Seminarium Śląskim w Kamieniu Śląskim. Wygłosili referaty: P. Scholz, „Joseph Wilpert i Josef Strzygowski. Naukowcy ze Śląska tworzą historię”; M. Długosz, „«Taniec śmierci» w labiryncie świata – Oskar Kokoschka i Max Berg w pracy nad projektami dla Wrocławia”.

Dr hab. Zbigniew Osiński, prof. UMCS z Instytutu Biblioteko-

znawstwa i Informacji Naukowej w dniach 26–29 września wzięł udział w spotkaniu prorektorów ds. nauki uniwersytetów przyrodniczych i rolniczych, na którym wygłosił wykład pt. „Czego nie widzi bibliometria? Problemy z oceną dorobku w awansach naukowych”. W swoim wystąpieniu zaprezentował pogląd, że wskaźniki bibliometryczne nie nadają się do oceny jakości dorobku naukowego, a ich stosowanie przyczynia się do powstawania zjawisk negatywnych typu: mylenie jakości efektów badań z miejscem publikacji wyników, dostosowywanie tematyki publikacji w czasopismach punktowanych i problematyki badań do aktualnej mody i preferencji, deprecjonowanie monografii, deprecjonowanie badań bazujących na lokalnych językach i kodach kulturowych, powstawanie tzw. „spółdzielni cytowań”, dążenie za wszelką cenę do poprawiania wskaźników, nawet kosztem uczciwości badawczej.

Prof. dr hab. Halina Pelc z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii wygłosiła 27 września referat „Tekst gwarowy – *oral history* w perspektywie etnolingwistycznej” na międzynarodowej konferencji „Gwara i tekst”, zorganizowanej przez Katedrę Historii Języka i Dialektologii UJ.

W dniach 19–20 września odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Elity komunistyczne w Polsce”. Spotkanie zorganizowane zostało przez Instytut Historii UMCS, Zakład Historii Społecznej XX wieku oraz Towarzystwo Nauki i Kultury „Libra”. Pracownicy i doktoranci UMCS wygłosili referaty: prof. Zbigniew Zaporowski – „Posłowie komunistyczni w Sejmie II Rzeczypospolitej”, prof. Janusz Wrona – „Elity kryptokomunistyczne w partiach satelickich”, dr Tomasz Czarnota – „Kierownictwo pionu archiwalno-histo- ▶

rycznego w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Lublinie w latach 1948–1956”, dr Marek Szumiło – „Elita PPR i PZPR w latach 1944–1970 – zarys problematyki badawczej”, mgr Sebastian Sochaj – „Zofia Grzyb jako przykład «fasadowej elity». Próba analizy wizerunku propagandowego w okresie kryzysu politycznego (1980–1983)”, mgr Marek Juzepczuk – „Działalność Stefana Staszewskiego jako kierownika Wydziału Prasy i Wydawnictw KC PZPR”, mgr Sylwia Szyć – „Kadra kierownicza Rady Okręgowej Zrzeszenia Studentów Polskich w Lublinie (1950–1973)”.

Podczas konferencji poruszono wiele kwestii związanych z funkcjonowaniem elit komunistycznych w Polsce, zarówno w II Rzeczypospolitej, jak i w okresie Polski Ludowej. Prelegenci w swoich wystąpieniach ujęli szerokie spektrum tego problemu badawczego, przedstawiając przede wszystkim zagadnienia związane z działalnością elit centralnych oraz wojewódzkich i lokalnych. Analizowano także kariery konkretnych działaczy. Podczas interesującej dyskusji próbowano również usystematyzować zakres znaczenia pojęcia „elita” w odniesieniu do realiów epoki.

Organizatorzy wyrażają nadzieję, iż plonem lubelskich obrad będzie pobudzenie badań nad elitami ruchu komunistycznego w Polsce, do czego przyczyni się m.in. publikacja materiałów z konferencji.

W dniach 23–24 września odbyła się międzynarodowa konferencja glottodydaktyczna „Nauczanie języka rosyjskiego na neofilologii i innych kierunkach” [Обучение русскому языку студентов филологических и нефилологических факультетов вузов], zorganizowana przez Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS i Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS.

XLIV Konferencja Polskiego Towarzystwa Antropologicznego

W dniach 17–19 września w Warszawie odbyła się XLIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Czynnie uczestniczyli w niej z referatem „Pochówki z trzech XV–XVIII w. nekropolii lubelskich. Analiza porównawcza struktury wymieralności” i posterem „Spektakularny przypadek ZZSK [Zesztywniającego Zapalenia Stawów Kręgosłupa] z cmentarza przy szpitalu i kościele Świętego Ducha w Lublinie (XV–XVII w.)”: dr hab. Wanda Kozak-Zychman, prof. UMCS i mgr Agnieszka Trzaska z Pracowni Antropologicznej Instytutu Archeologii oraz mgr Anna Szarlip i mgr Adrian Przepiórka – tegoroczni absolwenci archeologii. Za wielki sukces należy uznać zajęcie II miejsca przez Agnieszkę Trzaskę, Annę Szarlip i Adria Przepiórkę w konkursie na najlepszy plakat konferencyjny.

Publikacje

W lipcu, nakładem wydawnictwa akademickiego Cambridge Scholars Publishing, ukazała się anglojęzyczna książka autorstwa dr Magdaleny Grabias-Żurek pt. *Songs of Innocence and Experience: Romance in the Cinema of Frank Capra*. Książka jest nieco zmienioną wersją rozprawy doktorskiej autorki, której obrona odbyła się w Instytucie Kulturoznawstwa UMCS, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Christopha Garbowskiego, recenzowanej w przez prof. dr. hab. Jerzego Kutnika i prof. dr. hab. Jacka Dąbałę. Książka dotyczy twórczości reż. Franka Capry. Dr Magdalena Grabias-Żurek prezentuje dzieła reżysera, interpretując je w kategoriach relacji między romansem literackim a dziełem filmowym. Wydana w prestiżowym brytyjskim wydawnictwie akademickim książka jest niewątpliwym sukcesem oraz świadectwem warsztatu naukowego wypracowanego w UMCS w środowisku znawców

światowego kina. Dr Magdalena Grabias-Żurek jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Instytucie Kulturoznawstwa i specjalizuje się w dziedzinie filmu.

Wyprawa historyków do Rzymu

W dniach 9–15 września studenci i absolwenci Instytutu Historii, związani z działającym przy Zakładzie Historii Starożytnej Kołem Naukowym Amatorów Antyku oraz Legio XXI Rapax, po raz kolejny wyruszyli do Rzymu, tym razem na zaproszenie włoskiego Stowarzyszenia „Ludi Romani” z okazji czwartej edycji Festival Internazionale Della Civiltà e Cultura Romana. Podczas Festiwalu zachwycili międzynarodową publiczność atrakcyjnym sposobem prezentacji, a organizatorów wysokim poziomem polskiej rekonstrukcji historycznej. Ponadto studenci przez kilka dni zwiedzali najbardziej atrakcyjne miejsca i muzea Wiecznego Miasta (standardowe i mniej uczęszczane). Peregrynując po Półwyspie Apenińskim, podziwiali też Wenecję. W drodze powrotnej w Austrii zwiedzili Carnuntum. Po rekonstruowanych obiektach tego ogromnego Parku Archeologicznego spacerowali w... rzymskich strojach historycznych, wzbudzając tym zdumienie wśród pracowników i licznych turystów. Połączona z niezwykle sesją fotograficzną wizyta w tym muzeum była ukoronowaniem kolejnej naukowej wyprawy Amatorów Antyku.

Zasoby dawnego Muzeum Sportu i Turystyki w Lublinie na stronie LCDHS!

6 września Instytut Historii UMCS oraz Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu podpisało porozumienie z Muzeum Lubelskim, dotyczące umożliwienia przez tę lubelską instytucję digitalizacji zasobu nieistniejącego już Muzeum Sportu.

Niebawem na stronie: www.historiasportu.umcs.lublin.pl będą stopniowo pojawiać się pliki (skany i fotografie) ok. 1300 sportowych obiektów z zasobów Muzeum Lubelskiego. Każdy będzie opisany według muzealnych standardów, co znakomicie ułatwi badaczom i amatorom sportu wykorzystanie ich w swoich eksploracjach. Wobec Dyrekcji Muzeum kierujemy ogromne podziękowania! Do użytkowników naszej strony www.apelujemy natomiast o weryfikację lub uzupełnianie umieszczonej na niej ikonografii.

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Konferencje

W dniach 8–13 września pracownicy Zakładu Geoeologii i Paleogeografii UMCS (prof. dr hab. Maria Łanczont, dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. nadzw., dr Przemysław Mroczek i dr Paweł Zieliński) uczestniczyli i jednocześnie współorganizowali międzynarodowe XVIII Ukraińsko-Polskie Seminarium Terenowe „Pokrywa lessowa północnego Przyczarnomorza” w Roksolanach k. Odessy na Nizinie Nadczarnomorskiej na Ukrainie. Konferencja była dedykowana prof. dr. Henrykowi Maruszczakowi. Więcej informacji o konferencji i działaniach pracowników Zakładu: www.loess.umcs.lublin.pl

Konferencja Historyków Kartografii

W dniach 19–21 września odbyła się XXVII Konferencja Historyków Kartografii zatytułowana „Dawne mapy jako źródła w badaniach geograficznych i histo-

rycznych”. Organizatorzy: Zespół Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN, Zakład Kartografii i Geomatyki UMCS oraz Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce KUL JP II. Konferencja odbyła się przy współpracy z Biblioteką Uniwersytecką KUL, Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Muzeum Zamojskim w Zamościu oraz Archiwum Państwowym w Zamościu. Patronat honorowy nad konferencją objęli: Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, Rektor KUL ks. prof. Antoni Dębiński, Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman oraz Główny Urząd Geodezji i Kartografii.

Konferencję otworzył przewodniczący Zespołu Historii Kartografii PAN dr Radosław Skrycki oraz kierownik Zakładu Kartografii i Geomatyki UMCS prof. Andrzej Czerny. Zebranych powitał również dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej prof. Radosław Dobrowolski. W tematykę konferencji wprowadziły uczestników inauguracyjne wystąpienia prof. dr hab. Ryszarda Szczygła „Rola źródeł kartograficznych w badaniach dziejów osadnictwa” oraz prof. dr hab. Joanny Plit „Analizy geograficzne i historyczne dawnych map”. W sumie na konferencji przedstawiono 34 referaty podzielone na dziewięć sesji, zorganizowano także sesję posterową, która zgromadziła pięć referentów.

W trakcie konferencji udostępniono dwie wystawy. Jedna prezentowała najcenniejsze zbiory kartograficzne zgromadzone przez Bibliotekę Uniwersytecką KUL, druga poświęcona była dawnym mapom leśnym.

Uczestnicy odbyli również dwie wycieczki, zwiedzając lubelskie Stare Miasto i Zamość. Wycieczka do Zamościa połączona była z wizytą w Muzeum Zamojskim, gdzie uczestnicy mogli zwiedzać specjalnie przygotowaną

wystawę map dawnych zgromadzonych w Archiwum Państwowym w Zamościu oraz w Muzeum Zamojskim.

21 września Konferencja została zamknięta przez prof. Andrzeja Czernego. Głos zabrała również dr Beata Konopska, która w imieniu Zespołu Historii Kartografii podziękowała organizatorom oraz uczestnikom konferencji.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Doktoraty

10 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Śliwki. Temat: „Zwroty nieodokreślone polskiego prawa cywilnego w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego – studium teoretyczno-socjologiczne”. Promotor: dr hab. Antoni Pieniążek, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Andrzej Korybski, prof. nadzw. (UMCS), dr hab. Krzysztof Motyka, prof. nadzw. (KUL).

17 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Wąsikowskiej. Temat: „Administracyjnoprawne zagadnienia ochrony środowiska przed hałasem”. Promotor: dr hab. Jerzy Stelmasiak, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Marian Zdyb (UMCS), prof. dr hab. Marek Górski (USZ).

27 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Zbigniewa Kalandyka. Temat: „Ustrój powiatu sandomierskiego i miasta Sandomierza w latach 1944–1950”. Promotor: dr hab. Andrzej Wrzyszczyk, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Witkowski (UMCS), dr hab. Zdzisław Zarzycki, prof. nadzw. (UJ).

Niniejszym tekstem rozpoczynamy w „Wiadomościach Uniwersyteckich” cykl artykułów z okazji 70-lecia istnienia naszego Uniwersytetu, w ramach którego będziemy przypominać historię Uczelni oraz ludzi z nią związanych. Zachęcamy wszystkich do lektury, a także do tworzenia tego cyklu i nadsyłania tekstów (wraz z materiałem ilustracyjnym). **Redakcja**

WYŻSZE STUDIUM NAUCZYCIELSKIE UMCS – DWA LATA ISTNIENIA

Po zakończeniu II wojny światowej silnie odczuwano brak kadry pedagogicznej. Starano się temu zaradzić przez powołanie w 1954 r. dwuletnich studiów nauczycielskich, znanych jako SN-y. Były one najpowszechniejszą, chociaż nie jedyną, formą tej działalności. Jednakże pełniejsze wykształcenie zapewniać miały przyszłym nauczycielom nauczania podstawowego trzyletnie wyższe studia nauczycielskie (WSN-y).

Nie mogło zabraknąć tych studiów również w Lublinie, zwłaszcza, że poważną rolę odgrywał rozwijający się Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Przygotowany przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego Projekt Sieci WSN z dnia 6 czerwca 1970 r. przewidywał otwarcie na Lubelszczyźnie kilku punktów kształcenia nauczycieli:

1. w Białej Podlaskiej – od roku szkolnego 1970/71 w Wyższej Szkole Wychowania Fizycznego jako filii Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie,
2. w Lublinie – od roku szkolnego 1971/72 – w formie Wyższego Studium Nauczycielskiego w ramach Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej /po przyjęciu bazy lokalowej dotychczasowego I Studium Nauczycielskiego w Lublinie, przy ul. Narutowicza 12 i nowego Domu Studenta tego studium/,
3. w Zamościu – od roku szkolnego 1972/73 – w formie Wyższego Studium Nauczycielskiego stanowiącego filię Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, jeżeli zapotrzebowanie szkolnictwa będzie wymagało zorganizowania w woj. lubelskim trzeciego punktu o programie WSN¹.

Wydawałoby się, że punkt pierwszy nie odnosi się do UMCS. Jednak najwcześniejsze wzmianki z 1969 r. dotyczą właśnie działalności Wyższego Studium Nauczycielskiego w Białej Podlaskiej, które na mocy zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 czerwca 1969 r. stało się filią UMCS. Według bazowych założeń tegoż Ministerstwa dotyczących ogółu wyższych studiów nauczycielskich, WSN w Białej miał przygotowywać nauczycieli do pracy w szkołach podstawowych i zasadniczych prowadzenie prac naukowo-badawczych dotyczących zagadnień dydaktycznych². Organizacją filii zajął się doc. dr Władysław Romanowski³.

W ramach Studium utworzone zostały dwie sekcje. Kierownikiem sekcji nauczania początkowego z kierunkami: wychowanie fizyczne oraz zajęcia praktyczno-techniczne został dr Kazimierz Czajkowski. Kierownictwo sekcji wychowania fizycznego z jednym kierunkiem – nauczanie początkowe objął dr Czesław Borejsza. W ramach poszczególnych sekcji utworzono również zakłady.

Rektor prof. Zbigniew Lorkiewicz dokonuje immatrykulacji studentów pierwszego roku UMCS, 1971 r. Źródło: Archiwum UMCS, Wycinki prasowe, sygn. S 4/784

W przypadku sekcji wychowania fizycznego były to Zakłady: Teorii i Metodyki Wychowania Fizycznego i Sportów, Sportów Przestrzennych i Obozownictwa, Anatomii i Fizjologii. Natomiast w sekcji nauczania początkowego: Teorii Nauczania i Wychowania, Psychologii, Metodyki Nauczania Początkowego, Metodyki Zajęć Praktyczno-Technicznych oraz Praktyk Pedagogicznych. Nauka w Studium trwała trzy lata. W roku 1969 przyjęto do WSN ogółem 120 osób. Kadra liczyła wówczas 21 pracowników naukowo-dydak-

tycznych oraz dwóch pracowników bibliotecznych⁴. Opiekę nad Filią sprawował doc. dr Stanisław Krzykała.

Problemy organizacyjno-kadrowe (m.in. brak specjalistów mogących kształcić kandydatów na studia czy też zrozumiałe nieuwzględnienie potrzeb finansowych nowopowstałego WSN w preliminarzu budżetowym uczelni) spowodowały, że ówczesny rektor UMCS prof. dr Zbigniew Lorkiewicz zwrócił się o pomoc do prof. dr. Stefana Wołoszyna, rektora warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego. Zajęcia w Studium rozpoczęły się 8 września 1969 r., albowiem do siódmego dnia tego miesiąca studenci byli zatrudnieni przy pracach społecznych. Inauguracja roku akademickiego miała miejsce 10 października.

Mimo planów dalszej rozbudowy oraz opracowania projektu rozwoju na następne lata, po dwusemestralnym okresie istnienia Wyższego Studium Nauczycielskiego w Białej Podlaskiej jako filii UMCS, zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego 29 czerwca 1970 r. zostało z dniem 1 sierpnia 1970 r. przekazane Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie⁵.

W 1969 r. omawiano też wstępne koncepcje utworzenia Wyższego Studium Nauczycielskiego w Zamościu. Uruchomienie tamtejszego WSN-u przewidziano na rok akademicki 1972/1973 wraz z kierunkami: język rosyjski, wychowanie obywatelskie, wychowanie muzyczne z zajęciami technicznymi, matematyka z fizyką i nauczanie początkowe⁶. Organizatorem punktu został doc. dr Bohdan Komorowski⁷. Senat przyjął wprawdzie wniosek utworzenia Studium w Zamościu do zatwierdzenia, jednakże z braku jakichkolwiek innych śladów w zachowanych dokumentach archiwalnych można wysnuć hipotezę, że ośrodek ten ostatecznie nie powstał, zaś jego zadanie realizowało Studium Zaoczne.

Wyższe Studium Nauczycielskie utworzone w ramach UMCS

w Lublinie zostało powołane 1 maja 1971 r. W oficjalnym dokumencie czytamy:

§2. *Zadaniem Studium jest kształcenie nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych i zasadniczych szkół zawodowych oraz prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie dydaktyk szczegółowych.*

§3. *Pracą Studium kieruje kierownik Studium powoływany przez rektora spośród profesorów lub docentów szkoły, w trybie określonym ustawą o szkolnictwie wyższym.*

§4. *W ramach Studium tworzy się sekcje*

1/ *humanistyczno-pedagogiczną* i 2/ *matematyczno-przyrodniczą.*

§5. 1. *Nauka w Studium trwa 3 lata i prowadzona jest systemem studiów dziennych lub zaocznych wg planów studiów i ramowych programów nauczania, zatwierdzonych przez Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. Szczegółowe programy nauczania ustala rektor.*

2. *Dopuszczanie do studiów odbywa się zgodnie z ogólnymi warunkami i trybem przyjęć na studia w szkołach wyższych (...)*

§6. 1. *Zajęcia dydaktyczne w Studium prowadzą pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudnieni na etatach przydzielonych Studium oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni innych jednostek Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie skierowani przez rektora do pracy w Studium (...)*

§7. *Absolwenci Studium otrzymują dyplomy ukończenia wyższych studiów zawodowych⁸.*

Niebagatelną rolę w tworzeniu WSN na UMCS odegrał jego kierownik – doc. dr hab. Karol Poznanski⁹. Zastępcą kierownika został doc. dr hab. Leon Koj¹⁰. Personel sekretariatu stanowiły: Alina Kulicka, Bożena Markowska i Beata Wysocka. Nauka w Studium miała się odbywać zarówno systemem stacjonarnym (nauka miała trwać trzy lata), jak i zaocznym. W tym ostatnim przypadku były to trzy semestry (a więc 1,5 roku), a studia te przeznaczone były dla absolwentów Studiów Nauczyciel-

skich z minimum rocznym stażem pracy.

W roku akademickim 1971/1972 na studiach stacjonarnych w ramach sekcji humanistyczno-pedagogicznej powołano następujące kierunki: filologia rosyjska, wychowanie muzyczne oraz nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym, zaś na zaocznych: filologia rosyjska i nauczanie początkowe. Na sekcji matematyczno-przyrodniczej z kolei utworzono kierunki: matematyka z fizyką i zajęcia praktyczno-techniczne na studiach stacjonarnych oraz matematyka i fizyka na studiach zaocznych.

Ogólna liczba studentów WSN, według stanu na dzień 23 września 1971 r., wynosiła na studiach stacjonarnych 167 osób, na zaocznych – 132¹¹. W grudniu liczba ta wzrosła do 174 studentów na studiach stacjonarnych oraz 134 na zaocznych. Warto jednak wspomnieć, że w wyniku pierwszej serii egzaminów wstępnych przeprowadzonej w lipcu, spośród 148 kandydatów na studia zakwalifikowało się tylko 88. Limit przyjęć wynosił 180 osób, z czego na kierunek filologia rosyjska – 40 (przyjętych 31), matematyka z fizyką – 40 (przyjętych 12), zajęcia praktyczno-techniczne – 40 (zakwalifikowało się 6), wychowanie muzyczne – 30 miejsc (24 osoby przyjęte) oraz nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym – również 30 miejsc (egzamin zdało 15 osób). W celu uzupełnienia list studentów przeprowadzono dodatkowy nabór¹².

Formalnie Wyższe Studium Nauczycielskie, jako integralna część składowa UMCS w Lublinie, rozpoczęło działalność 1 września 1971 r. Uroczysta immatrykulacja odbyła się 2 października w Chatce Żaka. Bazę WSN-u tworzyły dwa budynki przy ul. Zana przeznaczone na domy studenckie oraz budynek przy ul. Narutowicza 12. W ich ramach rozporządzano następującymi lokalami: aulą na 200 osób, 8 salami wykładowymi (40–60 osób), 15 salami mniejszymi, 7 pracowniami

specjalistycznymi, gabinetem lekarskim, 5 pomieszczeniami bibliotecznymi, 8 pomieszczeniami po szkole ćwiczeń, salą gimnastyczną, 6 pokojami noclegowymi (w sumie na około 60 osób). Do efektywnej realizacji programów nauczania potrzebowano: 4 techników, 4 bibliotekarzy, 4 pracowników administracyjnych, 39 pracowników dydaktycznych oraz dodatkowych 5 sal dydaktycznych, 2 sal dla Studium Wojskowego, 7 sal na wychowanie muzyczne, 3 sal do zajęć z ekonomii i 3 pomieszczeń dla administracji. Potrzeby te były tematem czynnej dyskusji na posiedzeniach Senatu¹³.

Opracowany w 1972 r. „Program Rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na lata 1972–1975” zakładał, że Studium przejmie budynek przy ul. Zana 11, zarządzany dotychczas przez Kuratorium Okręgu Szkolnego. Planowano też przejście budynku Agrotechniki po przeniesieniu się Wyższej Szkoły Rolniczej na Felin. W programie przewidywano wzrost liczby studentów WSN do 6000 osób. Na rok 1975 planowano kolejny wzrost, tym razem do poziomu 6500 osób, w 1980 r. do 7340, zaś w 1990 r. już do 8700 studentów. Brak odpowiedniej liczby pomieszczeń sprawiał jednak, że nie można było tego osiągnąć, najwyższy poziom, jaki można było uzyskać to 3250 studentów dziennych i 1000 zaocznych. W planach była też budowa domu studenckiego przy ul. Zana, stołówki, kolejnych akademików, mieszkań dla pracowników, hali sportowej i innych.¹⁴

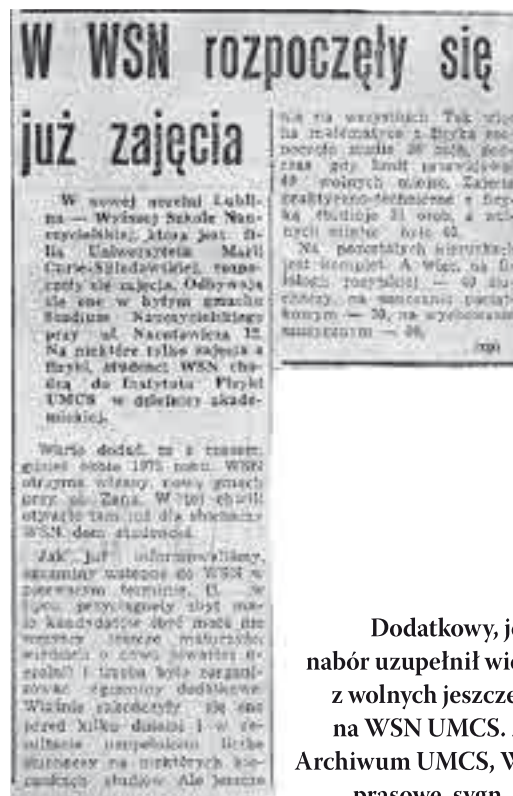
W 1972 r. dało się zaobserwować wzrost liczby studentów. Studium kształciło wówczas 871 osób, z czego 401 na studiach stacjonarnych, zaś na zaocznych 470¹⁵.

Żywoł Wyższego Studium Nauczycielskiego UMCS nie był długi. Już w styczniu 1972 r. zaczął kryształować się zamiar jego przekształcenia. Idea ta padła na podatny grunt i w połowie 1973 r. WSN został połączony z Zakładem Pedagogiki i Psychologii wchodzącym

dotychczas w skład Wydziału Humanistycznego UMCS, a następnie przekształcony w Wydział Pedagogiki i Psychologii. Jego pierwszym dziekanem został znany już nam doc. dr hab. Karol Poznański, który pełnił tę funkcję nieprzerwanie do 1984 r.

W związku z utworzeniem nowego Wydziału, dotychczasowi studenci WSN na kierunku filologia rosyjska zostali przeniesieni do Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej Wydziału Humanistycznego, zaś studenci kierunku matematyka z fizyką na Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii. Ponadto Wydział Pedagogiki i Psychologii przejął z WSN-u wszystkie kierunki kształcenia na obu rodzajach studiów oraz jego pomieszczenia dydaktyczne.

Michał Kuchciak
Archiwum UMCS

**Dodatkowy, jesienny
nabór uzupełnił większość
z wolnych jeszcze miejsc
na WSN UMCS. Źródło:
Archiwum UMCS, Wycinki
prasowe, sygn. S 4/813.**

1. Pismo Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 czerwca 1970 r. do Rektora UMCS. Archiwum UMCS, WSN UMCS, sygn. Z 104a/1.
2. Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 czerwca 1969 r. Tamże, Akta Filii w Białej Podlaskiej, sygn. S 4/932.
3. Władysław Romanowski (1924–1972). Uczestnik walk pod Narwikiem, a następnie sekretarz Tymczasowego Komitetu Polskiego na Węgrzech. Absolwent KUL, asystent w Katedrze Pedagogiki UMCS, kierownik Punktu Konsultacyjnego Studiów Zaocznych w Zamościu (1961–1968) oraz Filii UMCS w Białej Podlaskiej (1968–1970), działacz AZS. Tamże, Akta przewodów doktorskich, sygn. H 73/14.
4. Informacja o działalności Wyższego Studium Nauczycielskiego Filii UMCS w Białej Podlaskiej (Załącznik nr 3 do Protokołu z posiedzenia Senatu UMCS z dnia 15 grudnia 1969 r.). Tamże, Akta Senatu, sygn. S 4/276.
5. Odpis Zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 czerwca 1970 r. Tamże, Akta Filii w Białej Podlaskiej, sygn. S 4/932. Oryginalne pismo nosi datę 1969, można jednak przyjąć, że chodzi raczej o rok 1970, gdyż okres pomiędzy dokumentem powołującym WSN jako filię UMCS a przekazującym go Akademii Wychowania Fizycznego jest zdecydowanie za krótki. Więcej informacji na temat Wyższego Studium Nauczycielskiego i Filii UMCS w Białej Podlaskiej w: A. Wydra, *Dwa semestry w Białej Podlaskiej*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2011, nr 7/176.
6. Protokół z posiedzenia Senatu UMCS z dnia 15 grudnia 1969 r., Archiwum UMCS, Akta Senatu, sygn. S 4/276.
7. Bohdan Komorowski (1912–1995). Absolwent filologii polskiej Uniwersytetu Warszawskiego w 1936 r., następnie nauczyciel w gimnazjum. W 1939 r. walczył w SGO „Polesie”, wzięty do niewoli spędził w niej czas do 1945 r. Kolejne etapy swojego życia związał z UMCS: w 1964 r. doktoryzował się na tej uczelni, w 1969 r. uzyskał habilitację. Docent na Wydziale Humanistycznym UMCS, w latach 1969–1978 prodziekan w Akademii Medycznej. Od 1978 do 1981 r. dyrektor Instytutu Pedagogiki UMCS. Tamże, Akta kadrowe, sygn. K 6062. Zobacz także: „Wiadomości Uniwersyteckie” 1995, nr 3.
8. Zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 18 maja 1971 r. Tamże, WSN Lublin, sygn. Z 104a/1.
9. Karol Poznański (ur. 1931). W latach 1951–1955 odbył studia pedagogiczne na KUL, w 1961 r. uzyskał doktorat w Zakładzie Pedagogiki i Psychologii Wydziału Humanistycznego UMCS. Od roku 1962 pracownik PAN, w 1969 r. organizator Wyższego Studium Nauczycielskiego UMCS, po habilitacji w 1972 r., w latach 1973–1984 organizator i dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. W latach 1984–1990 i 1999–2000 pełnił funkcję rektora w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Warszawie. Tamże, Akta kadrowe, sygn. K 12406.
10. Leon Koj (1919–1006). Doktor nauk humanistycznych UMCS (1962), doktor habilitowany na Uniwersytecie Warszawskim (1971). Od 1956 r. zatrudniony na UMCS jako zastępca kierownika WSN (1971–1973), prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii (1973–1978), zaś od 1974 r. kierownik Zakładu Logiki i Metodologii Nauk. Tamże, Akta kadrowe, sygn. K 12154.
11. Informacja dotycząca Wyższego Studium Nauczycielskiego UMCS, 23 września 1971 r. Tamże, WSN Lublin, sygn. Z 104a/1; Protokół z posiedzenia Senatu UMCS z dnia 26 lutego 1971 r. Tamże, Akta Senatu, sygn. S 4/277.
12. W Wyższej Szkole Nauczycielskiej, „Kurier Lubelski” z 16 lipca 1971 r.
13. Protokół z posiedzenia Senatu UMCS z dnia 26 lutego 1971 r. Archiwum UMCS, Akta Senatu, sygn. S 4/277.
14. Program Rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na lata 1972–1975, Lublin 1972. Patrz również Program rozwoju Wyższego Studium Nauczycielskiego UMCS na lata 1972–1990. Tamże, WSN Lublin, sygn. Z 104a/1.
15. R. Kucha, *Dwadzieścia lat Wydziału Pedagogiki i Psychologii*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 1994, nr 4, s. 7.

Fot. Robert Rabiej

SZTUKA I EDUKACJA

Jubileusz i Ogólnopolska Konferencja Naukowa z okazji 40-lecia kształcenia artystycznego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej

6 i 7 czerwca 2013 r. w ACK UMCS „Chatka Żaka” oraz w siedzibie Wydziału Artystycznego miały miejsce uroczystości z okazji Jubileuszu 40-lecia kształcenia artystycznego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Obchody oraz towarzyszącą im Ogólnopolską Konferencję Naukową pod hasłem „Sztuka i edukacja” zorganizował Wydział Artystyczny UMCS. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Wojewoda Lubelski Jolanta Szolno-Koguc, Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman, Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk oraz JM Rektor UMCS Stanisław Michałowski.

Kształcenie oraz działalność naukowa w obszarze sztuki rozwijane są dzisiaj na Wydziale Artystycznym UMCS w dwóch instytutach: Instytucie Muzyki, kształcącym młodzież na kierunkach edukacja artystyczna w zakresie sztuk muzycznych oraz jazz i muzyka estradowa, oraz w Instytucie Sztuk Pięknych, który prowadzi kierunki: grafika, malarstwo i edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Wydział Artystyczny istnieje od 17 lat, ale kształcenie artystyczne na UMCS ma znac-

nie dłuższą historię, która podczas świętowania Jubileuszu została gruntownie przypomniana.

Jej początki sięgają roku akademickiego 1971/1972, kiedy to z inicjatywy doc. dr. hab. Karola Poznańskiego powstało Wyższe Studium Nauczycielskie prowadzące kierunek wychowanie muzyczne. Już w roku następnym studium przekształcono w Wydział Pedagogiki i Psychologii, którego pierwszym dziekanem został właśnie prof. Poznański. Tam też uruchomiono Zakład Wychowania Muzycznego, który poprowadził mgr Adam Natanek, a w roku akademickim 1973/1974 powstał Zakład Wychowania Plastycznego, prowadzony przez doc. dr. hab. Leona Koję. Pracownicy kierunków artystycznych od samego początku aktywnie włączyli się w życie kulturalne miasta, regionu i kraju – koncertowali instrumentalni, dyrygenci powoływali do życia nowe chóry. Artyści plastycy z kolei zaznaczyli wówczas swój udział w imprezach artystycznych, takich jak m.in. w Lubelskie Spotkania Plastyczne, a wkrótce inicjowali nowe przedsięwzięcia, jak np. Wschodni Salon Sztuki, oraz prowadzili galerie sztuki. Przekraczająca mury uczelni aktywność kul-

turalna artystów UMCS pozostała odtąd niezmienną cechą uniwersyteckiego środowiska artystycznego.

Ważną datą dla pierwszego okresu kształcenia w zakresie sztuki na UMCS był 1 września 1976 r., kiedy to, zarządzeniem Rektora prof. Wiesława Skrzydły, utworzono Instytut Wychowania Artystycznego. Dyrektorem został doc. dr hab. Kazimierz Dobrzyński, a następnie obowiązki dyrektora pełnili kolejno: mgr Jerzy Cynke-Widalis, adiunkt Teresa Księska-Falger, a następnie przez wiele lat doc. Sławomir Mieleśzko. W roku akademickim 1988/1989 Instytutowi Wychowania Artystycznego nadano prawa samodzielnego wydziału, a wkrótce (1990) IWA przeniósł się do nowej siedziby przy al. Kraśnickiej, gdzie kierunki artystyczne wykładane są po dzień dzisiejszy. Kolejny krok milowy w rozwoju jednostki miał miejsce w roku akademickim 1996/1997, kiedy to decyzją Rektora prof. dr. hab. Kazimierza Goebła IWA przekształcono w Wydział Artystyczny. Pierwszym Dziekanem został prof. Maksymilian Snoch. Znaczące zmiany strukturalne nastąpiły za czasów Dziekana prof. Grzegorza Mazurka, kiedy to ukonstytuowały się dwa działające do dziś Instytuty, wówczas też rozszerzono zakres kształcenia o nowe kierunki, powstała nowa struktura podziału obu Instytutów na zakłady,

Fot. Robert Rabiej

**Na zdjęciach:
Obchody
Jubileuszu WA
UMCS, Sala
Widowiskowa
ACK „Chatka
Żaka”**

a w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą uruchomiono Kolegium Sztuk Pięknych.

Od roku akademickiego 2005/2006 Wydział Artystyczny przez dwie kadencje prowadziła Dziekan prof. Urszulę Bobryk, obecny Prorektor ds. Studenckich. Wówczas nastąpiła m.in. rozbudowa zaplecza infrastrukturalnego Wydziału. Instytut Muzyki wzbogacił się o profesjonalną Salę Kameralną, zaś Instytut Sztuk Pięknych uzyskał nową przestrzeń ekspozycyjną – Galerię Zajezdni, która z inicjatywy ówczesnego dyrektora, a obecnego Dziekana prof. Artura Popka, ulokowana została na terenie MPK przy ul. Nałęczowskiej, w bliskim sąsiedztwie Wydziału Artystycznego UMCS.

Właśnie w Galerii Zajezdni przez cały rok akademicki 2012/2013 można było oglądać kolejne wystawy prezentujące dyscypliny artystyczne prowadzone w Instytucie Sztuk Pięknych. Przygotowane jako element obchodów jubileuszowych wystawy (relacjonowały je „WU”) wszechstronnie ukazały kierunki współczesnej sztuki i charakter dydaktyki prowadzonej w Instytucie Sztuk Pięknych. Również sam jubileusz okazał się doskonałą sposobnością do podsumowania dotychczasowego dorobku artystycznego i naukowego Wydziału Artystycznego oraz poszukiwania nowych perspektywicznych kierunków rozwoju. Przysłużyła się temu obszerna publikacja wydana z okazji jubileuszu pt. *Sztuka i edu-*

*kacja. 40 lat kształcenia artystycznego na UMCS*¹, w której znalazło się opracowanie historii kierunków artystycznych, omówienie dyscyplin kształcenia artystycznego, liczne rozmowy z twórcami Wydziału nauczycielami akademickimi i badaczami sztuki, a całość została wzbogacona o archiwalny materiał ilustracyjny. Osobno w publikacji zaprezentowano też kulturotwórczą i naukową aktywność kadry akademickiej Wydziału Artystycznego.

W znacznym stopniu drugi cel spełniła konferencja naukowa towarzysząca obchodom. Sam jubileusz, poprowadzony w Sali Widowiskowej Chatki Żaka przez prof. Elżbietę Krzemińską – *spiritus movens* całego przedsięwzięcia, zaszczycili liczni goście, w tym Prezydent Miasta dr Krzysztof Żuk, Rektor Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie prof. Ryszard Zimak oraz władze uczelni: Rektor prof. Stanisław Michałowski, Prorektor ds. Studenckich prof. Urszula Bobryk, dziekani zaprzyjaźnionych Wydziałów uczelni lubelskiej, emerytowani i obecni nauczyciele Wydziału Artystycznego, wybitni artyści plastycy i muzycy oraz przyjaciele i absolwenci. Wielce wzruszający charakter miał moment uhonorowania nagrodami osób szczególnie zasłużonych dla rozwoju kształcenia artystycznego na UMCS, jak też wręczenia wyróżnień i podziękowań dla byłych i obecnych pracowników. Całość uświetnił koncert muzyki ar-

gentyńskiej w wykonaniu Kwintetu Tanguillo.

Konferencję otworzył Dziekan WA prof. Artur Popek. Złożyło się na nią sześć sesji tematycznych omawiających różne aspekty współczesnej dydaktyki artystycznej. Pierwsza z nich „Ut pictura musica” (przew. Piotr Majewski) naświetliła w sześciu referatach problematykę korespondencji sztuk. Następnie obrady prowadzono osobno w zespołach muzyków i plastyków. Na część poświęconą sztukom wizualnym złożyły się sesje: „Sztuka w otoczeniu społecznym. Projekty edukacyjne” (przew. dr hab. Ewa Letkiewicz, prof. Eugeniusz Józefowski, prof. Tadeusz Szkołut, dr Małgorzata Stępnik), „Grafika w procesie przemian. Od grafiki warsztatowej do grafiki cyfrowej” (przew. prof. Krzysztof Szymanowicz). Z kolei nauki muzyczne omawiane były w ramach sesji: „Edukacja muzyczna: poszukiwanie nowej tożsamości” (przew. dr Andrzej Białkowski i prof. Elżbieta Krzemińska), „Kreatywność a współczesne koncepcje gry na instrumencie” (przew. prof. Elwira Śliwkiewicz-Cisak) oraz podczas – mającej charakter warsztatowy – sesji „Z komputerem o muzyce. Audycje muzyczne dla dzieci i młodzieży połączone z warsztatami dla nauczycieli” (moderator: dr Mirosław Grusiewicz).

Konferencja przyniosła szeroką refleksję na temat współczesnej kondycji wyższego kształcenia artystycznego. Poruszone zostały szczegółowe zagadnienia związane zarówno z praktyką dydaktyczną, jak wykonawczą muzyki; omawiano współczesne formy kształcenia muzycznego i plastycznego w obszarze edukacji szkolnej, jak i pozaszkolnej – w szerokim wymiarze społecznym. Zastanawiano się też nad rolą uczelni wyższych w opracowywaniu i kształtowaniu nowych, efektywnych wzorców edukacji.

Piotr Majewski

1. *Sztuka i edukacja 1972–2012. 40 lat kształcenia artystycznego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*, red. Monika Mielko-Remiszewska (Instytut Muzyki), Marek Letkiewicz, Piotr Majewski, Małgorzata Stępnik (Instytut Sztuk Pięknych), wyd. Wydział Artystyczny UMCS, Lublin 2013, ss. 285.

Prof. Wilfried Menghin (na pierwszym planie, pierwszy od lewej)

Fot. Archivum Autora

ZMARŁ PROF. DR WILFRIED MENGHIN – PRZYJACIEL UMCS

Otrzymaliśmy smutną wiadomość, że po ciężkiej chorobie, 19 czerwca 2013 r. w wieku 72 lat zmarł były dyrektor Museum für Vor- und Frühgeschichte w Berlinie, znakomity badacz epoki brązu, okresu wędrówek ludów i muzeolog¹, prof. dr Wilfried Menghin². Profesor był sygnatariuszem umowy o współpracy berlińskiego Muzeum z UMCS, pomysłodawcą wieloletniego projektu naukowego o dziejach polskich i niemieckich zainteresowań archeologią południowej Rosji i Kaukazu w czasach do wybu-

chu Rewolucji Październikowej, realizowanego w Lublinie³ oraz Ojcem Chrzestnym Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nord-östlichen Mitteleuropa (KAFU) – projektu, uznanego za jeden z najważniejszych w polityce pojednania polsko-niemieckiego. Dla Polski zasłużył się nie tylko ogromną życzliwością i wręcz entuzjazmem dla dokonań polskiej szkoły archeologicznej – jego dziełem była bowiem też stała wystawa w berlińskim Muzeum pokazująca najważniejsze elementy

tzew. kolekcji polskiej (powstałej do 1921 r.), która prezentowana była po raz pierwszy z uszanowaniem aktualnego politycznego status quo⁴. Pozostawił po sobie ogromny dorobek naukowy oraz sławę Człowieka, który „otworzył rosyjskie muzea” i spowodował ujawnienie przechowywanych tam, zagrabionych pod koniec wojny archeologicznych skarbów⁵. Redagował prestiżowe „Acta Praehistorica et Archaeologica”, ale również na przykład serię katalogów *Die Altertümer des Museums für Vor- und Frühgeschichte Berlin*.

Był też Człowiekiem o zupełnie „nie niemieckim” temperamencie, nieprawdopodobnej wprost otwartości, niosącym z nieskrywaną radością pomoc wszystkim, którzy się o nią zwracali. Spędzone z nim godziny, nawet te w towarzystwie tradycyjnej szklanki piwa, były również intelektualną ucztą, owocującą wieloma pomysłami. Jego zasługą był nieograniczony dla archeologów lubelskich dostęp do tak zwanej kolekcji rosyjskiej⁶ oraz do archiwum zgromadzonego w liczącym prawie 200 lat muzeum⁷.

W Lublinie zapamiętamy Go jeszcze jako Człowieka, który zdecydował o pokazaniu „Skarbów Schliemanna” w Hrubieszowie⁸. Był prawdziwym Amicis Universitatis, chociaż nie dostał się zaszczytu tego medalu.

Jestem dumny, że uważał mnie za swojego przyjaciela.

Cześć Jego Pamięci.

Andrzej Kokowski

1. Pomnikowe dzieło w tym zakresie to: W. Menghin, *Das Berliner Museum für Vor- und Frühgeschichte. Festschrift zum 175-jährigen Bestehen*, „Acta Praehistorica et Archaeologica”, t. 36/37:2004/2005.

2. Por. http://de.wikipedia.org/wiki/Wilfried_Menghin

3. A. Kokowski, *Der Ritt auf dem silbernen Pferd: Das polnische und deutsche Interesse für die Archäologie Südrusslands und des Kaukasus bis zum Ausbruch der Oktoberrevolution*, w: M. Wemhoff, A. Kokowski (red.) *Das Silberne Pferd. Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Berlin, s. 11–16; A. Kokowski, Chr. Leiber, *Na srebrnym koniu – czyli polskie i niemieckie zainteresowania archeologią południowej Rosji i Kaukazu do wybuchu Rewolucji Październikowej. Auf dem silbernen Pferd oder das polnische und deutsche Interesse für die Archäologie des südlichen Russland und des Kaukasus bis zum Ausbruch der Oktoberrevolution*, w: A. Kokowski, M. Wemhoff (red.) *Na srebrnym koniu – Das silberne Pferd. Archeologische Schätze zwischen Morza Czarnego i z Kaukazu – Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Lublin 2011, s. 17–28.

4. Np.: W. Menghin (red.) *Hallstattzeit. Die Altertümer im Mu-*

seum für Vor- und Frühgeschichte – Berlin, Mainz a/R.

5. W. Menghin, *Merowingerzeit – Europa ohne Grenzen*, Moskau, Sankt Petersburg 2007, 592 ss.

6. Przykładowe, najbardziej spektakularne efekty to: E. Kokowska, *Gagat – czarne złoto starożytności – der Gagat – schwarzes Gold der Antike*, w: A. Kokowski, M. Wemhoff, (red.) *Na srebrnym koniu...*, s. 489–519; M. Gładysz-Juścińska, *Dwa „magiczne” znaleziska z Kerczu na Krymie – zwei „magische Funde aus Kerc auf der Krim*, w: A. Kokowski, M. Wemhoff, (red.) *Na srebrnym koniu...*, s. 463–488; E. Kokowska, *Der Gagat – das schwarze Gold der Antike. Zu einigen Perlenfunde im Berliner Museum für Vor- und Frühgeschichte*, „Acta Praehistorica et Archaeologica”, t. 44:2012, s. 117–130.

7. Por. A. Kokowski, *Przygoda z archeologią, czyli najstarsze dzieje Krajny Złotowskiej (do czasów lokacji miasta Złotowa)*, Warszawa 2011.

8. A. Kokowski, *Hrubieszowski sen o schliemannowej Troi*, w: A. Kokowski (red.) *Troja sen Henryka Schliemanna*, Hrubieszów – Lublin 2010, s. 18–29.

Fot. Anna Butcher

Prof. Jan Mazur w telewizji Polvision w Chicago

WARSZTATY METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI POLONIJNYCH W USA

W dniach 6–18 września 2013 r. w Nowym Jorku i Chicago odbyły się warsztaty metodyczne dla nauczycieli polonijnych, zorganizowane przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w partnerstwie z Centralą Polskich Szkół Doksztalających w Nowym Jorku. Projekt ten był realizowany w ramach zadania publicznego „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r.”, współfinansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. W warsztatach uczestniczyło ponad 300 nauczycieli z polskich szkół sobotnio-niedzielnich na Wschodnim Wybrzeżu USA oraz w aglomeracji Chicago. Zajęcia prowadzone były przez nauczycieli akademickich z naszej Uczelni: prof. Jana Mazura, dr hab. Wioletę Tuszyńską-Bogucką, dr Annę Butcher i dr Annę Dunin-Dudkowską, będącą jednocześnie koordynatorem projektu z ramienia CJKP. Współpraca Centrum z ośrodkami polonijnymi w Nowym Jorku i Chicago trwa już od kilku lat. Odbyły się tam bowiem dwie zagraniczne edycje studiów podyplomowych w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego, przeprowadzone przez CJKP w latach 2008–2010.

Wrześniowe warsztaty metodyczne obejmowały trzy bloki zajęć, których tematyka skupiała się wokół:

- egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego oraz nauczania sprawności językowych, testowanych na tych egzaminach;
- najnowszych tendencji w nauczaniu kultury i socjokultury na lekcjach języka polskiego w szkołach polonijnych;
- problemów pedagogiczno-psychologicznych w nauczaniu dzieci i młodzieży (dzieci z ADHD, dzieci nieśmiałe).

W Nowym Jorku dodatkowy wykład na temat zarządzania szkołami polonijnymi w USA przeprowadziła dr Dorota Andraś, prezes CPSD.

Nauczyciele polonijni w USA to niejednokrotnie osoby nieposiadające wy-

kształcenia polonistycznego, a nawet pedagogicznego. Toteż z ogromną radością przyjmują wszelką pomoc i rady dotyczące zarówno metod i technik nauczania, jak i materiałów dydaktycznych. Coraz częściej potrzebują również porad psychologów i pedagogów wczesnoszkolnych, którzy pomogą im rozwiązywać bieżące problemy wychowawcze. Polscy nauczyciele przekazali CPSD oraz Zrzeszeniu Nauczycieli Polskich w Ameryce (w Chicago) podręczniki do nauki języka polskiego oraz inne materiały pomocne w prowadzeniu zajęć w szkołach polonijnych. W ankietach wypełnionych na zakończenie szkoleń uczestnicy podali także swoje propozycje tematów na kolejne warsztaty i wyrazili nadzieję, że tego typu projekty staną się imprezą cykliczną.

Podczas pobytu w USA Dyrekcja CJKP została przyjęta przez Konsula Generalnego w Nowym Jorku Ewę Junczyk-Ziomecką, Prezydenta Polskiego Związku Narodowego i jednocześnie Prezesa Kongresu Polonii Amerykańskiej Franka Spulę, a także Prezesa Zrzeszenia Nauczycieli Polskich w Ameryce Ewę Koch. Mówiono o planach dalszej współpracy CJKP z Polonią amerykańską. Prowadzący warsztaty zostali również zaproszeni do Polish TV New York i radia w New Jersey oraz polskiej telewizji Polvision i radia polonijnego w Chicago.

Zrealizowany projekt warsztatów metodycznych spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem uczestników. Wszyscy podkreślali profesjonalizm i kompetencje prowadzących. Mamy nadzieję, że w przyszłości uda się zdobyć granty na kontynuowanie takich przedsięwzięć.

Anna Dunin-Dudkowska

Prowadzący zajęcia na Warsztatach Metodycznych z rzecznikiem Zrzeszenia Nauczycieli Polskich w Ameryce w Chicago

Fot. Anna Butcher

Fot. Archiwum Autora

Prof. Janusz Łosowski podczas pracy w Archiwum

POSZUKIWANIA ŹRÓDŁOWE W NARODOWYM HISTORYCZNYM ARCHIWUM BIAŁORUSI W MIŃSKU

Mińsk nie stanowi wielkiej atrakcji turystycznej, nie posiada też renomowanych uczelni czy placówek naukowych, jest więc rzadko odwiedzany przez polskich badaczy, których dodatkowo zniechęca konieczność uzyskiwania wizy uprawniającej do wjazdu na terytorium Białorusi. Nie jest też atutem tego kraju panujący w nim system dyktatorski wprowadzony przez prezydenta Aleksandra Łukaszenkę. Zaakceptowany przez znaczną część społeczeństwa białoruskiego razi na-

szych obywateli, przyzwyczajonych do życia w systemie demokratycznym. Jednak są tam archiwa i biblioteki zawierające bardzo dużo materiałów aktowych interesujących historyków, filologów czy kulturoznawców, głównie dotyczących wschodnich ziem dawnej Rzeczypospolitej, ale też ziem między Wisłą a Bugiem. Jednym z nich jest Narodowe Archiwum Historyczne Białorusi w Mińsku, w którym przeprowadziłem miesięczną kwerendę w lipcu 2013 r.

Interesowała mnie dokumentacja urzędów dawnej Rzeczypospolitej, w tym głównie akta grodzkie, w których poszukiwałem, w ramach grantu z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, dokumentacji dotyczącej chłopów, przede wszystkim testamentów. Część tych akt przejrzałem jeszcze w roku 1998, kiedy to przez sześć tygodni prowadziłem poszukiwania źródłowe do pracy habilitacyjnej o kancelarii grodzkiej chełmskiej. W archiwum tym przechowuje się kilkanaście ksiąg grodzkich chełmskich z XVII–XVIII w., wywiezionych do Wilna po likwidacji lubelskiego Archiwum Akt Dawnych w 1887 r. Stamtąd ewakuowano je przed Niemcami w czasie I wojny światowej (1915 r.) w głąb Rosji i potem rozproszono po archiwach jej europejskiej części. Od tego momentu minęło już 15 lat, więc miałem okazję do skonfrontowania dawnego obrazu miasta i archiwum z obecną rzeczywistością.

Archiwum to jest odpowiednikiem naszego Głównego Archiwum Akt Dawnych i przechowuje dokumentację z okresu od średniowiecza aż do rewolucji w Rosji. Obecnie posiada ono już swoją stronę internetową: <http://niab.by/old/>.

W ciągu ostatnich 15 lat miasto znacznie rozbudowało się, powstały nowe dzielnice dobrze skomunikowane z centrum. Dworzec kolejowy zyskał nowoczesną, dwupoziomową halę, która trochę kontrastuje z socrealistycznym otoczeniem, podobnie jak stojący nieopodal tego nowy budynek uniwersytetu państwowego, zbudowany ze szkła i stali. Wzniesiono też nowy dworzec autobusowy Mińsk-Wschodni, bardzo wygodny, z szerokimi przystankami oddzielnymi dla autobusów przyjeżdżających i odjeżdżających, o którym mieszkańcy w Lublinie mogą w obecnej chwili jedynie pomarzyć. Wszędzie jest czysto, ponieważ regularnie sprząta się ulice. Przez cały miesiąc nie widziałem w mieście ani jednej pijanej osoby czy też żebraka. Ale

białoruska rzeczywistość to nie tylko sukcesy.

Symbolem stanu ekonomicznego stała się inflacja, która pociągnęła za sobą lawinowy wzrost cen, podobnie jak to było w Polsce przed denominacją. Oczywiście musiał za nimi nadążyć wzrost płac, ale w efekcie tej gonitwy poziom cen przekroczył już jakiegokolwiek wyobrażenie. Dolary można było wymienić w bankach po kursie 8800 miejscowych rubli. Złoty osiągnął cenę 2800 rubli. Po wymianie kilkuset dolarów przybysz z Polski staje się milionerem. Milionowe pensje otrzymują też obywatele, w związku z tym bilon (kopiejki) już nie są potrzebne i nie ma ich w obiegu.

Komunikacja miejska (metro, autobusy, trolejbusy i tramwaje) jest dobrze rozwinięta, działa sprawnie i co najważniejsze dla Polaków jest tania, ponieważ jednorazowy bilet kosztuje 3000 rubli, a więc nieco powyżej jednego złotego. Marszrutki (mikrobusy) jeżdżą, ale nie w takiej skali jak w miastach Ukrainy (Lwowie czy Kijowie). Zaopatrzenie w towary jest dobre, a ceny są takie jak w Polsce, co jest przykre dla obywateli białoruskich, którzy zarabiają zazwyczaj dwa razy mniej niż my. Ciężkie życie mają emeryci, ponieważ przeciętna emerytura stanowi równowartość 200 dolarów.

Narodowe Historyczne Archiwum Białorusi mieści się w nowoczesnym, siedmiopiętrowym gmachu przy ul. Krapotkina 55, zbudowanym z charakterystycznej czerwonej cegły. Z dworca kolejowego można do niego dojechać tramwajem nr 7 w ciągu 30 minut. Bilety kupuje się w kioskach przy przystankach, u kierowcy, a najczęściej u konduktorki. W związku z tym nie ma potrzeby instalowania automatów w pobliżu przystanków czy w pojazdach. Pojazdy wykorzystywane przez przedsiębiorstwo komunikacji miejskiej (autobusy i trolejbusy, w tym również duże, sześciokołowe i niskopodłogowe) są już nowe i co najważniejsze produkcji białoruskiej.

Fot. Archiwum Autora

Budynek Narodowego Archiwum Historycznego Białorusi w Mińsku

W ciągu ostatnich lat w archiwach europejskich, w tym także naszym kraju, dokonał się przewrót w dziedzinie udostępniania archiwaliów. Zmikrofilmowano lub zdigitalizowano część zasobu, udostępniono go Internetu, a nawet w niektórych krajach (Czechy, Polska) zezwolono na fotografowanie akt przez użytkowników własnym aparatem fotograficznym. Nie trzeba dodatkowo wyjaśniać znaczenia tych nowoczesnych form udostępniania. Użytkownik może w krótkim czasie wykonać posiadany aparatem cyfrowym od kilkuset do kilku tysięcy zdjęć potrzebnych mu stron, które można wykorzystać w dowolnym miejscu i czasie. Historycy posługujący się tą techniką nie muszą przesiadywać w pracowni naukowej, nie korzystają długo z archiwalnych sprzętów, przez co ich żywotność jest znacznie dłuższa, a dodatkowo nie zużywają energii potrzebnej do pracy tych urządzeń, co w skali roku daje pewne oszczędności.

Niestety, w archiwach białoruskich nie można bezpłatnie foto-

grafować archiwaliów, tylko trzeba w nich pracować w sposób tradycyjny, sporządzając notatki. Istnieje możliwość używania przenośnych komputerów, ale w opisywanym archiwum gniazdek elektrycznych jest zaledwie kilka. Należy dodać, że w większości polskich archiwów ten problem już dawno został rozwiązany z korzyścią dla użytkowników, którzy zazwyczaj mają możliwość podłączenia swojego komputera do sieci w każdym miejscu.

W Narodowym Archiwum jest przestrzegana zasada wydawania oryginałów akt jedynie w przypadku, gdy nie było mikrofilmów czy elektronicznych skanów. Akta interesujące mnie nie były zmikrofilmowane i na szczęście mogłem wykorzystywać oryginały. Zamówienia na akta są realizowane w dniu następnym. Jednorazowo użytkownik może otrzymać jedynie 10 jednostek aktowych (np. książkę lub teczkę). Inwentarze książkowe są dostępne w pracowni, więc nie ma problemu z ustaleniem sygnatur akt potrzebnych badaczowi. Można też zamawiać cyfrowe ko- ▶

pie potrzebnych materiałów, ale za słoń oplatą, więc nie skorzystałem z tej możliwości.

Czas pracy archiwum w lipcu został znacznie skrócony do ośmiu godzin (od 9 do 16.45) ze względu na sezon urlopowy. W innych miesiącach czytelnia pracuje do godziny 19, a w soboty do 15. Ponadto w piątki obowiązywał tzw. dzień sanitarny (*sanittdien*), w którego trakcie zamykano pracownię, a nieorientowani przybysze, zamierzający w tym dniu pracować, musieli odłożyć ten szlachetny zamiar na inny dzień. Mnie na szczęście udało się uzyskać zezwolenie od dyrektora na wykorzystywanie akt w piątki przez cztery godziny (od 9 do 13).

Pracując w piątki, zorientowałem się, że zamknięcie pracowni naukowej tym dniem miało swoje racjonalne uzasadnienie. Jej personel sprawdzał wtedy stan fizyczny każdej jednostki aktowej zwróconej przez użytkownika i dokonywał specjalnej adnotacji na formularzu dołączonym do niej. Warto dodać, że w naszych archiwach tak skrupulatnej kontroli się nie przeprowadza i słusznie, gdyż ograniczyłoby to zakres prowadzonego przez nie udostępniania. Innym utrudnieniem w pracy, choć w mniejszej skali, było wietrzenie pracowni codziennie kwadrans przed 13. Wówczas wszyscy obecni w pracowni naukowej musieli opuszczać pomieszczenie i robić sobie obowiązkową przerwę, co miało swoje dobre strony, ale przeważnie utrudniało pracę.

Z powodu tych ograniczeń nie udało mi się przejrzeć wszystkich wytypowanych akt. Jednak w czasie miesięcznej pracy (faktycznie mogłem przepracować jedynie 17 dni roboczych) zebrałem sporo wartościowych informacji, więc z pobytu w Mińsku byłem zadowolony. Zachęcam do pracy w tej ważnej mińskiej placówce dokumentacyjnej innych lubelskich badaczy, w tym także pracowników naszej Uczelni. Powinni sobie jednak zaplanować kwerendę w innym miesiącu niż ja.

Janusz Łosowski

PROJEKT

„POLISH FEMALE MIGRANTS AND THEIR FAMILIES – A STUDY OF CARE DEFICIT”

Projekt „Polish female migrants and their families – a study of care deficit” realizowany jest w Zakładzie Socjologii Ogólnej i Badań nad Migracjami Instytutu Socjologii UMCS, w partnerstwie z University of Bergen, Faculty of Social Sciences. Opiekę merytoryczną nad całością pełni prof. Zofia Kawczyńska-Butrym, Kierownik Zakładu Socjologii Ogólnej i Badań nad Migracjami. Skład zespołu badawczego tworzą pracownicy naukowcy oraz specjaliści z Polski i Norwegii. Projekt realizowany jest od września 2013 r. do końca 2015 r.

Okres transformacji ustrojowej i przystąpienie Polski do struktur UE miały duży wpływ na zmianę w funkcjonowaniu polskich rodzin. W związku ze zmianą aktywności zawodowej kobiet, w wielu rodzinach zmienia się zakres opieki nad dziećmi i osobami w podeszłym wieku. Szczególnie ważną kwestią stają się migracje kobiet. To one powodują głębokie zmiany w funkcjonowaniu rodziny, szczególnie w zakresie funkcji opiekuńczej i socjalizacyjnej. Dlatego też warto przyjrzeć się temu aspektowi, postawić i odpowiedzieć na pytanie, z jakimi konkretnymi problemami kobiety zmagają się w sytuacji rozłąki i jak je rozwią-

zują. Projekt obejmuje zagadnienia dotyczące deficytów opieki w rodzinach polskich, związane z pracą polskich kobiet w Norwegii. Zakładamy, że praca kobiet za granicą zmienia zarówno normy międzypokoleniowej wzajemności w rodzinie, jak i powoduje konieczność szerszego korzystania z zewnętrznego wsparcia społecznego. Dlatego projekt jest zawarty w priorytetowym obszarze badawczym: kwestie migracji i spójności społecznej. Ponieważ obejmuje zagadnienia dotyczące efektywności instytucji publicznych, to przewidujemy, że wyniki badań pozwolą na opracowanie rekomendacji zmian w zakresie polityki społecznej, z uwzględnieniem poszczególnych aktorów społecznych.

Głównym celem projektu jest zbadanie występującego w związku z migracją kobiet deficytu opieki na rzecz dzieci i osób starszych. Badany będzie lokalny kontekst rodziny i lokalna infrastruktura opiekuńcza. W badaniach uwzględnione zostaną również takie zjawiska jak: konflikt ról, stygmatyzacja i tożsamość.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy stronę www.polfamigra.umcs.pl.

Zespół projektu

35–10–5 – CZYLI „NAUKA W SŁUŻBIE LUDU”

Potrójny jubileusz w nauce – to rzecz rzadka; potrójny w archeologii – właściwie niespotykana; a że dotyczy lubelskiej archeologii spod znaku UMCS – po prostu miła.

Świętowano w Masłomęczu, wiosce znanej nie tylko z wykopalisk cmentarzyska na gockim cmentarzysku, ale również ze śmiałego wykorzystania tego faktu dla aktywizacji lokalnej społeczności, która znalazła sobie tym samym swój własny sposób na „nierolnicze” życie, odtwarzając kulturę starożytnego ludu. Pisałem o tym po wielokroć, więc nie ma potrzeby powtarzania tych informacji¹.

Z punktu widzenia oceny tego wszystkiego, co miało miejsce 28 lipca 2013 r. w Masłomęczu istotne jest to, że nie jest wcale legendą opowieść o nauce wchodzącej pod strzechy. Pojawienie się we wsi archeologów z UMCS dokładnie 35 lat wcześniej (pierwszy jubileusz) nie zwiastowało co prawda tego wszystkiego, co miało stworzyć rozpoznawalność lubelskiej archeologii w świecie i sławę miejsca wykopalisk, ale stało się w przekonaniu mieszkańców ziemi hrubieszowskiej datą nieomal tak ważną

jak chrzest Polski. Z jednej strony wprowadziło bowiem tę społeczność do świata zainteresowanego dziedzictwem kulturowym najwyższej rangi, z drugiej – dało poczucie przynależności do grona wybrańców losu i stworzenie tego, co najtrudniejsze – poczucia dumy z miejsca, z którego się pochodzi.

Drugi jubileusz odnosi się do chwili narodzin potrzeby pielęgnowania pamięci o trwających 25 lat wykopaliskach, o obecności archeologów i o gościach napływających do wsi z najdalszych zakątków świata. Dzieśięć lat temu zainaugurowano do roczne spotkania, nazwane niewyszukanie „Biesiadą archeologiczną”, ale w odróżnieniu od wielu festynów twardo trzymające się zasady – pokazujemy naszą wiedzę o starożytnych Gotach bez udziału plastikowych kra-

marzy i gwiazdek popkultury. Zasada sprawdziła się. Biesiadę odwiedzają tysiące ludzi zachwyconych odwagą mieszkańców wioski w odtwarzaniu dziejów tego ludu, z entuzjazmem przyjmujących pokazy starożytnego rzemiosła, popisy szermiercze i słuchający trudnej muzyki sprzed stuleci.

W końcu najskromniejszy z jubileuszy – pięć lat temu zawiązano Stowarzyszenie „Wioska Gotów”, które ma za zadanie zinstytucjonalizowania wszystkiego tego, co do tej pory działo się wokół masłomęckich Gotów. To ono spowodowało wydanie książki o *Gockiej dumie Masłomęczu*², a teraz buduje na dwóch hektarach wielkie muzeum na świeżym powietrzu w postaci wiernie zrekonstruowanej gockiej wioski. Ten ostatni pomysł ma zamiar sfinalizować do następnej biesiady.

Punktem kulminacyjnym uroczystości poprzedzających prezentację rekonstrukcji historycznych było wręczenie Nagrody Honorowej „Srebrny Laur Masłomęcki”. Jej laureatem został najmłodszy w jej dziejach – mgr Bartłomiej Bartecki, człowiek, który nakręcił sprężynę aktywności mieszkańców Masłomęcza i otworzył im granice Europy. Za jego sprawą gościli oni w Brukseli i miastach Bułgarii oraz Rumunii, ale też doszło do instytucjonalizacji pomysłu „Wioski Gotów”. Dołączył tym samym do grona takich laureatów jak prof. J. Ilkjær, dr Chr. Leiber, dr A. Hänsel, prof. M. Harasimiuk czy A. Kwaśniewski.

W kontekście tych informacji nie jest niczym dziwnym, że honorowym patronatem lipcowe jubileusze objęli Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski i Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman. Równie oczywiste jest przecież, że to najskuteczniejsza reklama zarówno Uczelni, jak i naszego województwa.

Andrzej Kokowski

1. Np.: A. Kokowski, *Dumni z mieszkania w krainie Gotów*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 6/139, s. 22–23; tenże, *Polsko-szwajcarska konferencja w Gotanii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 9/178, s. 44–45; tenże, *Gocka дума Masłomęcza*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 8/188, s. 67–68.

2. A. Kokowski, *Gocka дума Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin.

SZKOŁA W OBLICZU KONIECZNYCH ZMIAN

W dniu 10 czerwca 2013 r., w Auli Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS odbyła się Konferencja naukowo-szkoleniowa dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych: „Nowoczesny system dydaktyczno-wychowawczy szkoły w aspekcie różnic indywidualnych nauczycieli i uczniów”, która stanowi jedną z form współpracy merytorycznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Kuratorium Oświaty w Lublinie, prowadzonej pod kierunkiem Pełnomocnika Rektora UMCS ds. Współpracy z Kuratorium, prof. dr. hab. Stanisława Popka. Konferencja była trzecim spotkaniem z cyklu dedykowanego pracy nauczyciela we współczesnej szkole. W ciągu ośmiu lat pełnienia przez prof. S. Popka funkcji pełnomocnika zorganizowano następujące seminaria skierowane do nauczycieli: „Uczeń o zróżnicowanych zdolnościach i uzdolnieniach we współczesnej szkole” (Zamość, 9.06.2004) oraz „Nauczyciel: zawód, powołanie, pasja” (Zamość, 21–22.09.2006r.). Ponadto, odbyło się wiele spotkań z dyrektorami i nauczycielami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których problematyka

Fot. Zbigniew Miłkowski

Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. Ryszard Bera otwiera konferencję

Fot. Zbigniew Miłkowski

Prelegenci oraz uczestnicy konferencji. Od lewej: dr Anna Tychmanowicz, dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS, Prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr Małgorzata Kuśpit

Fot. Zbigniew Miłkowski

Od lewej: Wicekurator Oświaty w Lublinie Anna Dudek-Janiszewska, Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. Ryszard Bera, Pełnomocnik Rektora UMCS ds. Współpracy z Kuratorium prof. Stanisław Popek

dotyczyła przeobrażeń w nowoczesnym systemie dydaktyczno-wychowawczym szkoły. W szczególności zwracano uwagę na wpływ wiedzy psychologicznej w świetle najnowszych badań światowych na kształtowanie się modelu psychiki i wpływu tego modelu na funkcje poznawcze nauczycieli i uczniów.

Konferencję otworzył prof. dr hab. Ryszard Bera, Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Powitał zaproszonych gości, w tym Annę Dudek-Janiszewską, Wicekuratora Oświaty w Lublinie oraz Joannę Kulikowską, p.o. Dyrektora Wydziału Kształcenia Specjalnego i Zwiększania Szans Edukacyjnych Kuratorium. Następnie głos zabrała

Wicekurator A. Dudek-Janiszewska, która akcentowała znaczenie różnic indywidualnych nauczycieli i uczniów w funkcjonowaniu współczesnej szkoły. Słowo wstępne wygłosił także prof. Stanisław Popek, pomysłodawca spotkania, który przywołał tzw. eksperyment lubelski w zakresie psychodydaktyki, zainicjowany przez prof. Konstantego Lecha. Dr Małgorzata Kuśpit, Prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii przybliżyła problematykę konferencji oraz poruszanych przez prelegentów zagadnień. Pierwszy wykład: „Tajemnice zdolności i uzdolnień ludzkich. Geneza, struktura, stymulacja rozwoju” wygłosił prof. Stanisław Popek, który

przedstawił interakcyjny model psychiki oraz opartą na nim koncepcję zdolności i uzdolnień ludzkich. Ukazana została także rola nauczyciela w procesie rozwijania zdolności uczniów. Proces twórczy i każda zdolność mogą być zarówno konstruktywne, jak i destruktcyjne, co wydaje się szczególnie istotne w kontekście edukacji. Wykład zawierał cenne odniesienia do praktyki dydaktyczno-wychowawczej we współczesnej szkole.

Dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS przedstawiła referat: „Ważna jest nie tyle inteligencja, ile nasz sposób myślenia o niej”, który dotyczył teorii inteligencji C. Dweck oraz ich edukacyjnych implikacji. Pokazała praktyczne możliwości rozwoju zdolności intelektualnych uczniów, zarówno w oddziaływaniach bezpośrednich, jak i długofalowych oraz przedstawiła wskazówki dotyczące efektywnej pracy z uczniem, odwołujące się do założeń omawianej koncepcji.

Kolejną część konferencji poświęcono problematyce emocjonalno-motywacyjnego oraz społecznego funkcjonowania uczniów zdolnych i uzdolnionych.

Wystąpienie dr Małgorzaty Kuśpit „Emocjonalne i motywacyjne aspekty zachowania się uczniów zdolnych i uzdolnionych” koncentrowało się wokół wspierania rozwoju uczniów zdolnych, w tym stymulowania motywacji autonomicznej czy efektywnego radzenia sobie ze stresem.

„Społeczne funkcjonowanie uczniów zdolnych” stanowiło przedmiot wystąpienia dr Anny Tychmanowicz. Przedstawiono znaczenie czynników środowiskowych w kształtowaniu i ujawnianiu zdolności oraz uzdolnień. Ukazano także najczęstsze błędy rodziców i nauczycieli w pracy z uczniami zdolnymi oraz możliwości ich korygowania.

Mgr Kamila Kosiak w wykładzie „Diagnoza pedagogiczna zdolności i uzdolnień. Stan i perspektywy badawcze” zaprezentowała nowe narzędzie – Skalę do Badania Zdolności i Uzdolnień, opracowaną przez prof. Stanisława Popka i prelegentkę. Skala wzbudziła duże zainteresowanie uczestników, także dlatego, że stanowi autorską propozycję narzędzia pedagogicznego, przeznaczonego do użytku nauczycieli.

W konferencji uczestniczyło około 150 osób z województwa lubelskiego. Spotkanie zakończyło się ożywioną dyskusją, dotyczącą wybranych problemów dydaktyczno-wychowawczych w kontekście prezentowanych przez prelegentów zagadnień.

Anna Tychmanowicz, Małgorzata Kuśpit

Uczestnicy konferencji oraz zaproszeni Goście

Piotr Selim. Koncert na zakończenie Lubelskiego Festiwalu Nauki

PROJEKTY MUZYCZNE LUBELSKIEGO FESTIWALU NAUKI 2013

Podczas X Lubelskiego Festiwalu Nauki odbyły się cztery koncerty w ramach projektów muzycznych przygotowanych przez artystów Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS. Pierwszy, o tytule „Flamenco apasionato” odbył się 15 września na placu Litewskim w Lublinie w czasie Wielkiego Pikniku Naukowego. Wystąpił zespół Por Fiesta, w którego skład wchodzi m.in. wykładowcy Wydziałów Prawa i Administracji oraz Artystycznego UMCS, specjalizujący się we flamenco – dr Magdalena Budyn-Kulik (taniec), dr Jakub Polanowski (śpiew), dr Jakub Niedoborek (gitara). Artyści z nieprawdopodobnym wręcz temperamentem, który zdawałoby się można przypisać tylko rodowitym Hiszpanom, zaprezentowali pełne emocji, ognia i wyrazistej ekspresji formy muzyki flamenco, takie jak: guajira, sevilliana, tientos, alegria i zatańczoną z wielkim polotem rumbę. Zespół podzielił się ►

z publicznością swymi wspaniałymi umiejętnościami, trzeba przyznać, że charakterystyczne dla śpiewu flamenco „zawodzenie”, zabrzmiało znakomicie w wykonaniu dr. Jakuba Polanowskiego. Brawurowo stepująca dr Magdalena Budyn-Kulik i dr Jakub Niedoborek, który swoją grą „rozgrzał gitarę do czerwoności”, dostarczyli niezapomnianych przeżyć.

Dwóch kolejnych interesujących projektów pod nazwą „Tangowe reminiscencje” i „Pasją inspirowane” można było posłuchać i obejrzeć 15 września w Auli Instytutu Muzyki. Zainteresowanie koncertem z utworami jednego z największych kompozytorów XX w., Astora Piazzollego („Tangowe reminiscencje”) okazało się tak duże, że wiele osób nie skorzystało z możliwości uczestnictwa ze względu na ograniczoną liczbę miejsc. Jego dzieła, tanga argentyńskie, z wielką pasją wykonał Kwintet Tanguillo w składzie: prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak (akordeon), dr Piotr Chilimoniuk (fortepian), dr Dariusz Drzazga (skrzypce), dr Jakub Niedoborek (gitarę) oraz Robert Brzozowski (kontrabas). Wybrali niezwykle ciekawe „kawałki” z repertuaru Piazzollego, zaczynając występ od bardziej melancholijno-romantycznych, poprzez bardziej energetyczne, prowadzące do dramatycznego i ognistego finału w postaci porywającego *Libertanga*. Słuchaliśmy kolejno: *Michelangelo 70*, *Tanguedia*, *Verano Porteno*, *Oblivion*, *Escualo* i *Libertango*. Młodzież ze szkoły podstawowej i gimnazjum miała okazję zażyć nie lada uczty duchowej, kiedy to artyści, świetnie oddając klimat i różnorodność uczuć muzyki Ameryki Południowej, poruszali wyobraźnię słuchaczy. To wielka sztuka posiadać takową umiejętność, więc można śmiało stwierdzić, że Tanguillo wywiązał się z tego znako-

micie, czego dowodem były bisy i owacje na stojąco. W skrajnych momentach zespół grał ostro i drażniąco, innym razem zniewalał liryzmem i delikatnością cieniowań dynamicznych. Świetnie zespolone brzmienie zespołu dopełniało całości wykonania. Tu nie było miejsca na nudę, bo przecież kiedy muzycy dobywają swoich instrumentów, to każdy ich występ zamienia się w fantastyczny emocjonujący przekaz.

Tematyka drugiego z projektów związana była z muzyką XVIII, XIX i XX w. Pierwszą część koncertu wypełniły utwory o „lżejszym charakterze”, dla najmłodszej publiczności. Przedszkolaki odebrały świetną lekcję muzyki, dialogując jednocześnie z ad. Marleną Rekiel-Zezulą, która wygłosiła prelekcję na tematy związane z wykonywaną muzyką. Na estradzie pojawili się artyści z Instytutu Muzyki – dr Beata Dąbrowska (flet) i ad. Małgorzata Krzemieńska-Sribniak z dwoma utworami: *Tamburyn J. F. Gossec’a* i *Tamburyn J. A. Hassa* w barwnej, pełnej lekkości i elegancji interpretacji. Dr Jakub Niedoborek (gitarę), który zaprezentował *Tango en skai* Rolanda Dyensa i *Tientos con Tangos* – formy muzyki flamenco, wychwycił idealnie charakterystykę hiszpańskiej melodii. Nie pozostał tym samym młodych słuchaczy obojętnych na energię wyrazistego rytmu *Tientos*, której skutkiem okazał się taniec w wykonaniu przedszkolaków. Na scenie zagościł też *Czardasz* Vittorio Montiego, z narastającym z dużą energią tempem, porywający do tańca, będący ozdobą koncertu. Pozwolił zaprezentować znakomite umiejętności dr. Dariusza Drzazgi grającego na skrzypcach i pianisty dr Piotra Chilimoniuka. Z utworem F. Chopina, *Ballada g-moll op.23* wystąpił natomiast mgr K. Garwoliński. Pianista wy-

brał dzieło powstałe w latach 1835–1836, prawdopodobnie inspirowane balladami Mickiewicza, wyrażające cały świat realnych przeżyć, wspomnień i marzeń kompozytora. Karol Garwoliński doskonale czuje się w repertuarze romantycznym, wykonanie ballady od pierwszej nuty nie pozostawiało wątpliwości co do jego chopinowskiego charakteru, urzało nie tylko mistrzowską techniką, ale przede wszystkim sztuką plastycznego prowadzenia frazy, budowania narracji czy dbałością o każdy detal. Koncert zakończyli dr Dariusz Drzazga (skrzypce) i dr Piotr Chilimoniuk (fortepian) brawurową interpretacją II tańca węgierskiego Johannesa Brahmsa.

Finał Lubelskiego Festiwalu Nauki 2013 należał do Piotra Selima (P. Chilimoniuk), który w auli Collegium Maius Uniwersytetu Medycznego wystąpił z recitalem swoich utworów do słów Hanny Lewandowskiej, a także Karola Wojtyły, Edwarda Stachury czy Grażyny Lutosławskiej. Koncert zatytułowany „Mięta z czekoladą” zgromadził całą rzeszę publiczności, którą niewątpliwie zachwylił klimat utworów opowiadających o ludzkich problemach, a także o miłości, bliskości, relacjach człowieka z Bogiem, które to wartości decydują o sensie życia. Artyści towarzyszył rozbudowany skład instrumentalny oraz sekcja rytmiczna. Chór Uniwersytetu Medycznego pod dyktando dr hab. Moniki Mielko-Remiszewskiej uatrakcyjnił recital, wykonując z Piotrem Selimem sześć utworów. Owacje na stojąco zgotovane przez słuchaczy nie pozostawiły wątpliwości co do wysokiego poziomu artystycznego wydarzenia. Tegoroczny Festiwal wpisał się po raz kolejny w kalendarz ciekawych przedsięwzięć muzycznych, będących udziałem wykładowców Wydziału Artystycznego.

Marlena Rekiel-Zezula

Fot. Archiwum Organizatorów

Uczestnicy „41st Polish Seminar on Positron Annihilation”

ANTYMATERIA W LUBLINIE

W dniach 9–13 września 2013 r. w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyła się kolejna konferencja międzynarodowa „41st Polish Seminar on Positron Annihilation” (PSPA).

Organizatorami spotkania byli Lubelskie Towarzystwo Naukowe i Instytut Fizyki UMCS (pracownicy Zakładu Metod Jądrowych).

Komitet organizacyjny PSPA tworzyli: dr hab. B. Jasińska, prof. UMCS – Przewodnicząca, dr B. Zgardzińska – Sekretarz, dr R. Zaleski – administracja strony www, dr M. Pietrow – redaktor merytoryczny, prof. dr hab. M. Budzyński – Członek Komitetu, dr M. Wiertel – Członek Komitetu, dr Z. Surowiec – Członek Komitetu, mgr Marek Gorgol, mgr Maciej Tydda.

Konferencja poświęcona była wykorzystaniu zjawiska anihilacji pozytonów w badaniach strukturalnych (własności materii). Pozyton jest najłatwiej dostępną cząstką antymaterii, antyelektronem. Podczas spotkania cząstki i antycząstki następuje anihilacja, tj. znika masa cząstek, zamieniając się w promieniowanie, w tym przypadku kwanty gamma.

Zarówno czas, jaki żyje pozyton w ośrodku do chwili anihilacji, jak i rozkład przestrzenny promieniowania oraz energia kwantów dostarczają informacji o własnościach ośrodka, w którym ten proces zachodzi. Jak bardzo efektywne może być wspomniane zjawisko w badaniach naukowych i aplikacyjnych świadczy fakt, że od kilkunastu lat odbywają się konferencje naukowe dotyczące anihilacji pozytonów.

Międzynarodowe konferencje poświęcone pozytonom i ich anihilacji: International Conference on Positron Annihilation i Positron and Positronium Chemistry Workshop odbywają się cyklicznie co trzy lata. Pozostaje jeden rok bez wyżej wymienionych konferencji i wtedy Zakład Fizyki Jądrowej IF UMCS urządza międzynarodową wersję cyklicznej konferencji krajowej. Konferencje PSPA zostały zapoczątkowane przez Uniwersy-

tet Wrocławski, ale od 2008 r. zostały przejęte przez UMCS. W tym roku odbyło się 41. spotkanie poświęcone tej tematyce. Seminaria PSPA odbywają się w zasadzie corocznie, a co trzy lata jest to wersja międzynarodowa. Przed trzema laty odbyła się w Kazimierzu Dolnym, z udziałem 63 osób z 15 krajów; również w tym roku przeszło połowę uczestników stanowili goście z takich krajów jak m.in. Japonia, Wielka Brytania, Rosja, Stany Zjednoczone, Indie (organizatorzy przyszłorocznej PPC Workshop w Goa), Czechy.

Największe zainteresowanie wzbudził referat prof. Fujinami z Uniwersytetu Chiba (Japonia), który przestawił wyniki badań stali za pomocą mikrowiązki pozytonowej, za pomocą której można skanować defekty strukturalne w obiekcie z dokładnością do mikrometrów i przewidzieć miejsce ewentualnego przełamania w przyszłości, gdy będzie poddany obciążeniom. Nowych technik dotyczyły również referaty poświęcone metodzie AMOC (D. Zvezhinskiy, T. Hirade). W wielu wystąpieniach zwracano uwagę na aplikacyjny charakter badań. Wystąpienia pracowników Zakładu Metod Jądrowych Instytutu Fizyki, jednocześnie organizatorów konferencji, cieszyły się dużym zainteresowaniem. Konferencję podsumował prof. A. Alam z Uniwersytetu w Bristolu.

Materiały z naszych konferencji drukujemy w szwajcarskim wydawnictwie naukowym TransTech (jako tom Materials Science Forum) lub jako osobny numer „Acta Physica Polonica” (tym razem redaktorem tomu jest dr Marek Pietrow).

Poza obradami uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia Lublina z przewodnikiem obejrzeć m.in. Kaplicę Św. Trójcy na Zamku, Kaplicę Akustyczną w Katedrze oraz Stare Miasto. Z przyjemnością należy stwierdzić, że Lublin bardzo podobał się gościom i już teraz deklarowali chęć uczestnictwa w następnym seminarium.

Organizatorzy PSPA

FASCYNUJĄCA FIZYKA

Dzięki współpracy Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Fizycznego oraz Instytutu Fizyki UMCS już po raz 54. odbyły się Pokazy z Fizyki. Tegoroczne spotkania były jubileuszowymi – upływa 60 lat odkąd odbywają się one na naszym Uniwersytecie.

Młodzież szkolna otrzymała możliwość uczestniczenia po raz kolejny w tym wydarzeniu i odkrywania praw fizyki w ujęciu nieco odmiennym od formy prezentowanej na lekcjach fizyki i przyrody. W szkole uczniowie poznają równania, rozwiązują zadania i uczą się praw fizyki. W trakcie pokazów uzupełniamy tę wiedzę doświadczeniem – obserwacją demonstracji i samodzielnym wyciąganiem wniosków z nich płynących. W fizyce doświadczenie odgrywa istotną rolę, a popularyzacja nauki poprzez połączenie elementów wy-

kładu z dużą liczbą przykładów sprawia, że przekazywana wiedza skuteczniej zapada w pamięć młodych obserwatorów świata. Motywujemy młodzież do samodzielnego poznawania praw rządzących przyrodą, stawiamy pytania i problemy, kształtujemy postawę badawczą i ćwiczymy umiejętność obserwacji, kreujemy oraz inspirowujemy dociekliwość w młodych umysłach. Wyraz zdziwienia, zaskoczenia, a czasem rozbawienia na twarzach uczniów (i niejednokrotnie nauczycieli) towarzyszy każdemu Pokazom. Powiązanie fizyki z techniką, medycyną, przemysłem oraz codziennym życiem jest niezaprzeczalne i warto zwracać uwagę młodzieży na ten fakt, dobierając doświadczenia tak, by uświadamiać jej użyteczność i rolę w postępie i rozwoju cywilizacyjnym. Pozwalamy spojrzeć na fizykę nie z perspektywy równań i praw, a raczej ich zastosowań i interpretacji.

Dla większości uczniów uczestnictwo w Pokazach to pierwszy kontakt z uniwersytetem, pierwsze spojrzenie na świat akademicki pozwalające poczuć atmosferę zajęć prowadzonych na auli uniwersyteckiej.

Zgodnie z wieloletnią praktyką, propozycje tematów pokazów wraz z wykazem doświadczeń przedstawiane są komisji pod przewodnictwem Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Dyrektora Instytutu Fizyki, która już w styczniu podejmuje decyzję, komu z demonstratorów powierzyć prezentację na Pokazach w danym roku. Demonstratorzy mają zatem

Mgr Juliusz Ciemniewski i mgr Krzysztof Kiszczak (Elektrostatyka)

6–7 miesięcy na przygotowanie zajęć, niejednokrotnie wymagających budowy od podstaw całych zestawów demonstracyjnych. Z pomocą przychodzą tu warsztaty mechaniczny i elektroniczny, których pracownicy włączają się w przygotowanie poszczególnych eksperymentów. Zestawy demonstracyjne pozostają na wyposażeniu auli Instytutu Fizyki i w kolejnych latach wykorzystywane są już przez nauczycieli akademickich i uatrakcyjniamy wykłady prowadzone dla naszych studentów. Tradycja ta wzbogaca ofertę edukacyjną Wydziału i sprzyja podnoszeniu standardu nauczania.

Demonstracje grupowane są tematycznie i prezentowane przez cały wrzesień w blokach 4x30 minut. Dbamy, by co roku wprowadzać nowe, oryginalne doświadczenia, tak, aby nie powtarzały się one na przestrzeni czterech kolejnych lat. Eksperymenty muszą uczyć, dlatego też pracownicy starają się podchodzić do każdego zagadnienia profesjonalnie, ale również prezentować je ciekawie, a czasem z humorem. Demonstrujący mają już kilkuletnią lub nawet kilkudziesięcioletnią praktykę w prowadzeniu Pokazów. Stopień trudności języka prezentacji jest różny i dostosowywany do wieku widowni – starszej warto

Dr Bożena Zgardzińska, dr Zbigniew Surowiec (Niskie i wysokie ciśnienie)

Dr Andrzej Drożdżiel, mgr Krzysztof Pysznik (Akustyka)

tłumaczyć zagadnienia bardziej fachowym słownictwem, podczas gdy gimnazjaliści nie opanowali jeszcze wszystkich pojęć i trzeba wyjaśnić im zagadnienia skomplikowane jak najprostszym językiem. Angażowanie uczniów w bezpośredni udział w przeprowadzanej demonstracji sprawia, że chłoną oni wiedzę, dobrze się przy tym bawiąc.

Tegoroczne pokazy obejmowały tematy: *Elektrostatyka* – prezentowane przez mgr Juliusza Ciemniewskiego i mgr Krzysztofa Kiszczaka, *Niskie i wysokie ciśnienie* – dr Bożena Zgardzińska, dr Zbigniew Surowiec, mgr Karol Standzikowski, *Akustyka* – dr Andrzej Drożdźiel, mgr Krzysztof Pysznik oraz *Mechanika* – dr Marcin Turek i dr Artur Wójtowicz. Demonstrowano m.in. kruszenie szklanych tafli zanurzonych w wodzie falą uderzeniową powstającą w wyniku rozładowania kondensatora, latawiec napędzany wiatrem elektrycznym – „jonolot” – jedyna taka demonstracja w kraju; pouczające doświadczenie ukazujące rozkład pól elektrycznych wokół klatki Faradaya, przeprowadzane przy współudziale publiczności, wykazujące, że jesteśmy bezpieczni wewnątrz metalowej klatki znajdującej się na potencjale nawet około 100 000 V. Uczniowie mogli przekonać się, ile waży otaczające nas powietrze, jak nasze oddychanie wspomagane jest pracą przepony, mogli wysłu-

Fot. Marek Kosior

Dr Marcin Turek i dr Artur Wójtowicz (Mechanika)

chać głosu demonstratora, którego płuca napełniono sześćfluorkiem siarki. Cennym doświadczeniem było wykazanie wpływu powietrza na prędkość spadku swobodnego ciała różniących się masą i kształtem. Doświadczeni demonstratorzy A. Drożdźiel i K. Pysznik dokonywali z uczniami pomiaru prędkości dźwięku w powietrzu, rysowali figury Chładniego, pocierając smyczkiem o metalową płytę posypaną piaskiem, który gromadził się w węzłach fali stojącej. Odgrywali znane melodie na piszczałce dwustronnie otwartej, zanurzając ją w naczyniu z wodą, a pokaz kończyli spektaklem płomieni w rurze Rubensa tańczących w rytm muzyki. Badając prawa mechaniki, uczniowie brali czynny udział w demonstracjach, m.in. podnosili swoich

kolegów kilka metrów nad podłogę jednym pociągnięciem sznura przełożonego przez wielokrążek, oglądali wystrzał rakiety wykonanej z butelki PET wypełnionej oparami alkoholu i powietrzem, odmierzali upływ czasu, wykorzystując przekładnię zbudowaną z 17 kół zębatach, w których każde kolejne koło obraca się 10 razy wolniej od poprzedniego, a ostatnie pozostanie praktycznie nieporuszone przez długość życia wszystkich uczestniczących w pokazie uczniów.

Komunikacją ze szkołami, reklamą i rozsyłaniem informacji oraz sprawną organizacją zajmuje się mgr Piotr Staszewski. Pokazy z Fizyki cieszą się ogromnym zainteresowaniem – w tym roku uczestniczyło w nich ok. 17 tysięcy uczniów.

Bożena Zgardzińska

UGRYŻLIŚMY „ZŁOTE JABŁKO”...

Pod egidą Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Geistwissenschaftliches Zentrum – Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig, Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytutu Archeologii UMCS i Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie, w dniach 19–20 września 2013 r. odbyło się pierwsze seminarium robocze uczestników interdyscyplinarnego, międzynarodowego projektu „Grody Czerwieńskie – złote jabłko polskiej archeologii”. Projekt finansują Narodowy Program Rozwoju Humanistyki i Bundesministerium für Bildung und Forschung Republiki Federalnej Niemiec. W realizację zaangażowanych jest kilkadziesiąt osób z różnych ośrodków naukowych i muzealnych z Polski, Niemiec, Rosji oraz Ukrainy, a jego celem zasadniczym

– opracowanie dotychczasowych wyników prac wykopaliskowych na dwóch najważniejszych grodziskach Lubelszczyzny – w Gródku nad Bugiem i w Czeremnie – Czerwieniu oraz możliwie pełna ich weryfikacja przy zastosowaniu najnowszych metod badawczych. Całością kieruje dr Marcin Wołoszyn z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, przy udziale mgr. Marcina Piotrowskiego z IA UMCS. ►

Termin spotkania został wybrany nieprzypadkowo, gdyż dokładnie 60 lat temu miała miejsce w Hrubieszowie polsko-radsiecka konferencja poświęcona Grodom Czerwieńskim, gdzie próbowano ustalić wspólną strategię badawczą dla całej strefy pogranicza polsko-ruskiego. Trwające w jej następstwie kilka lat wykopaliska przerwano, by podjąć je ponownie w założonym wtedy zakresie dopiero w roku 2013.

Blok zagadnień związanych z dziejami badań obydwu grodów reprezentowały referaty dr. M. Wołoszyna, wystąpienie prof. Katarzyny Błachowskiej i prof. Aleksandra Musina z Sankt Petersburga. Aktualny stan badań nad historią Grodów Czerwieńskich przedstawili dr Adrian Jusupow i prof. Andrzej Janeczek (w jego przypadku przedmiotem analizy były dane kartograficzne); natomiast zagadnieniami z zakresu paleogeografii obiektów zajęli się dr Tomasz Dzieńkowski z IA UMCS (analiza osadnictwa wczesnośredniowiecznego wzdłuż Huczwy), mgr Łukasz Pospieszny (badania geofizyczne w Czerminie); oraz w znakomitym wystąpieniu zespół Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS w składzie: prof. Radosław Dobrowolski, dr Jan Rodzik, dr Przemysław Mroczek i dr Piotr Zagórski. Wystąpienie to zachwyliło nie tylko swoją stroną merytoryczną, ale również niezwykle komunikatywnym przekazem wysoce specjalistycznych treści.

Blok antropologiczno-archeologiczny zdominowany został w pierwszej części wystąpieniami zespołu antropologów wrocławskich (dr hab. Barbara Kwiatkowska, mgr Katarzyna Kuźniarska, prof. Stanisław Gronkiewicz i dr Sławomir Kozieł), po czym mgr Jerzy Kuśnierz z Zamościa zaprezentował wyniki swoich archeologicznych studiów nad cmentarzyskami z Gródka nad Bugiem: wczesnośredniowiecznym i nowożytnym. Nie mniej najwięcej naukowych emocji dostarczyło wystąpienie mgr. Marcina Piotrowskiego (Instytut Archeologii UMCS), który przedstawił

strategię i linię metodyczną dla zmierzenia się ze zbiorem ponad 200 tysięcy (!) fragmentów naczyń ceramicznych, jakie pozostały po dotychczasowych badaniach w Czerminie, głównie jako rezultat wykopalisk doc. dr. J. Gurby.

Najbardziej oczekiwaną kulminacją seminarium była prezentacja trwających ciągle jeszcze prac wykopaliskowych na cmentarzysku sąsiadującym z podgrodzem czerwieńskiego grodu. Kierujący nimi M. Piotrowski udowodnił swoje znakomite przygotowanie metodyczne i niezwykłą wrażliwość w odniesieniu do interpretacji zmieniających się układów stratygraficznych. Udało mu

się m.in. już teraz ustalić, że cmentarzysko powstało na przełomie XII i XIII w., zajmując okraje porzuconego podgrodzia. Natrafił też na nawarstwienia pozostałe po budowie fortyfikacji grodowych – w tym przypadku, potwierdzonego niezależnie przez lubelskich przyrodników, przekopu fosy zabezpieczającej podgrodzie od północnego zachodu i zachodu. Współautorami tego sukcesu byli mgr Iwona Floriewicz z Rzeszowa i absolwenci archeologii UMCS mgr Konrad Grochecki oraz mgr Patrycja Piotrowska.

Trzeba przyznać, że projekt wystartował znakomicie. Pierwsze efekty pracy dostarczyły wielu naukowych emocji, nowych obserwacji, które pomogą w określeniu rzeczywistej roli nadhuczwińskich grodów w badaniach pogranicza dwóch wielkich politycznych i religijnych systemów zachodniej i wschodniej Europy.

Uczestnicy seminarium korzystali z gościny Starosty Hrubieszowskiego Józefa Kuropatwy, który oddał do dyspozycji znakomicie wyposażoną salę konferencyjną. Natomiast w terenie, podczas wizytacji badanych obiektów, rolę gospodarza pełniła Gmina Hrubieszów, więc nie obyło się bez wizyty w Gockiej Chacie w Masłomęczu. Nad spójnością organizacyjną tego niezwykle ważnego spotkania czuwało Muzeum im. ks. S. Staszica z Hrubieszowa.

Andrzej Kokowski

Fot. Piotr Idem

Nowy Zarząd PTKS

PROF. I. HOFMAN PREZESEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

27 września 2013 r. na III Walnym Zjeździe Wyborczym Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej (PTKS) w Krakowie dotychczasowa Wiceprezes Towarzystwa prof. Iwona Hofman (Prodziekan Wydziału Politologii UMCS oraz kierownik Zakładu Dziennikarstwa) została wybrana na Prezesa PTKS na kadencję 2013–2016.

W wyniku wspomnianych wyborów członkami Zarządu PTKS zostali m.in.: prof. Zbigniew Oniszcuk (Uniwersytet Śląski), który objął funkcję Wiceprezesa Towarzystwa, ks. prof. Michał Drożdż (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) – Skarbnika, a także dr Małgorzata Adamik-Szysiak (Zakład Dziennikarstwa UMCS) – Sekretarza.

Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej (PTKS) zostało powołane 22 kwietnia 2007 r. na Walnym Zjeździe Założycielskim we Wrocławiu. Idea pojawiła się rok wcześniej – jako efekt dyskusji podczas konferencji podsumowującej 50 lat badań nad komunikowaniem i mediami w Polsce (Wrocław 2006). Aktywność Towarzystwa ma prowadzić do integracji środowiska badaczy i praktyków komunikowania, uporządkowania obszaru studiów nad komunikowaniem i mediami oraz podniesienia ich rangi i poziomu. Między innymi dzięki staraniom PTKS „nauki o mediach” wpisano jako nową dyscyplinę na listę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Cele Towarzystwa realizo-

Fot. Piotr Idem

Nowy Prezes PTKS prof. Iwona Hofman

wane są przede wszystkim poprzez: pracę sekcji badawczych (spotkania, konferencje, projekty badawcze), kongresy PTKS: I Kongres PTKS, Wrocław, 15–17 września 2008 r. II Kongres PTKS, Lublin, 15–17 września 2010 r., III Kongres PTKS, Kraków, 26–28 września 2013 r., wydawanie anglojęzycznego półrocznika „Central European Journal of Communication”, współpracę z naukowymi towarzystwami międzynarodowymi (ICA, ECREA, IPSA, IAMCR), rozwijanie współpracy z badaczami i uczelniami w Europie Środkowej (coroczne konferencje polsko-czesko-słowackie), Konkurs „Doktorat” na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauki o komunikowaniu czy wspieranie działalności wydawniczej. Więcej na temat Towarzystwa na stronie: www.ptks.pl.

Karolina Bronisz

Fot. Archiwum Projektu

Prof. Robert Litwiński, Dziekan Wydziału Humanistycznego

INNOWACYJNE FORMY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

W dniach 26–27 września 2013 r. w ramach projektu: „www.praktyki.wh.umcs” – Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” odbyło się ogólnopolskie seminarium naukowo dydaktyczne pt. „Innowacyjne formy kształcenia nauczycieli”. Patronat honorowy nad nim objęli: Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk, Burmistrz Miasta Świdnik Waldemar Jackson, Starosta Kraśnicki Andrzej Maj, Starosta Lubartowski Fryderyk Puła oraz Władze Uniwersytetu, Wydziału Humanistycznego i Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Seminarium stanowiło podsumowanie i ocenę innowacyjnego programu praktyk pedagogicznych, który został opracowany w czasie konsultacji z ekspertami i wdrożony na Wydziale Humanistycznym w ramach projektu. Obrady plenarne oraz spotkania w sekcjach: Język polski z historią, Języki obce oraz Pedagogiczna, stały się doskonałą okazją wymiany doświadczeń w procesie praktycznego przygotowania studentów do wykonywania zawodu nauczyciela.

W spotkaniu wzięło udział ośmiu ekspertów oraz 71 specjalistów z uniwersytetów i szkół całej Polski, którzy podczas wystąpień i dyskusji podzielili się swoją refleksją dotyczącą standardów kształcenia nauczycieli.

W pierwszym kwartale 2014 r. ukaże się publikacja z seminarium, w której zmieszczone zostaną referaty oraz raporty dotyczące innowacyjności w praktykach pedagogicznych.

Oprac. Zespół projektu

Szczegółowe informacje:

Biuro Projektu

Biblioteka Główna UMCS, p. 119

ul. Radziszewskiego 11, 20–031 Lublin

praktyki.wh@poczta.umcs.lublin.pl

www.praktyki.wh.umcs.lublin.pl

NEOTEKTONIKA POLSKI W ŚWIELE DOTYCHCZASOWYCH BADAŃ

Uczestnicy
konferencji
w czasie
dyskusji
w kamieniołomie
Babia Dolina
w Józefowie

Fot. P. Demczuk

W dniach 27–28 września 2013 r. mury Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS gościły geologów (tektoników) oraz geomorfologów różnych specjalności z Polski. Okazją do udziału w branżowym spotkaniu naukowym była X ogólnopolska konferencja „Neotektonika Polski w świetle dotychczasowych badań. Perspektywy rozwoju”, dedykowana pamięci prof. dr. hab. Witolda Zuchiewicza, po raz pierwszy organizowana przez lubelski ośrodek akademicki. Honorowy patronat nad zjazdem sprawował Rektor prof. Stanisław Michałowski.

Trud przygotowań wzięł na siebie komitet organizacyjny pod przewodnictwem dr. Teresy Brzezińskiej-Wójcik. W skład Komitetu weszli: prof. Radosław Dobrowolski, prof. Maria Łanczont, prof. Marian Harasimiuk, mgr Łukasz Chabudziński, mgr Piotr Demczuk, mgr Kamila Łucjan, mgr Monika Widz.

Program obejmował trzy sesje tematyczne, sesję posterową oraz sesję terenową. Sesje tematyczne oraz sesja posterowa poświęcone były wybranym zagadnieniom z zakresu neotektoniki w Polsce – w Sudetach, Karpatach i zapadlisku przedkarpackim oraz na Roztoczu. W czasie sesji terenowej skoncentrowano się na zagadnieniach morfotektonicznych w subregionach Roztocza – Gorajskim oraz Tomaszowskim.

Spotkanie uroczyste otworzył prof. Radosław Dobrowolski, Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS.

W czasie sesji tematycznych wygłoszone zostały referaty prezentu-

Fot. P. Demczuk

Dziekan prof. Radosław Dobrowolski otwiera konferencję

jące zarówno szeroki zakres problematyki związanej z neotektoniką Europy (*Geodynamika współczesna Polski a interpretacja zdarzeń neotektonicznych*, M. Jarosiński), jak i zagadnienia badane w granicach różnych regionów Polski: w Sudetach (m.in. *Ewolucja tektoniczna i neotektoniczna bloku przedsudeckiego, NE część masywu czeskiego*, J. Badura); w zapadlisku przedkarpackim (*Neotektoniczna aktywność polskiej części zapadliska przedkarpackiego na podstawie badań me-*

zostrukturalnych, M. Rauch; *Sejsmity w aluwialach doliny Wisłoka w okolicach Rzeszowa w zapadlisku przedkarpackim*, J. Superson, T. Brzezińska-Wójcik, P. Gębica); na Roztoczu (*Morfolineamenty jako przejawy mobilności neotektonicznej na Roztoczu*, T. Brzezińska-Wójcik, Ł. Chabudziński). Na wybranych przykładach z Polski i ze świata zaprezentowano także nową metodę datowania młodych wstrząsów sejsmicznych (*Dendrochronologiczny zapis współczesnych trzęsień ziemi*

oraz potencjał w rekonstrukcji przeszłych zdarzeń sejsmicznych, I. Malik, M. Wistuba, A. Abramowicz, P. Michałowicz).

Przedmiotem posterów były zagadnienia związane ze wskaźnikami młodej neotektoniki w: Karpatach (*Spękanie klasty w żwirach stożka Domańskiego Wierchu [Kotlina Orawska] jako wskaźnik strefy uskokuwej*, A. Achmed, A. Świerczewska); na Roztoczu (*Tektoniczne elementy rzeźby na mapie geomorfologicznej Roztocza 1:50000*, J. Buraczyński) oraz w zapadlisku porzedkarpackim (*Najmłodsza aktywność tektoniczna centralno-wschodniej części zapadliska przedkarpackiego zapisana w osadach peryglacialnych pokryw czwartorzędowej*, M. Rauch).

Problematyka sesji terenowej o charakterze warsztatowym była zróżnicowana. Zaprezentowano przykłady przejawów neotektoniki na Roztoczu Gorajskim – segmenty z ugięciem dolin Poru i Białej Łady, przeciwbieżne ujścia dolin bocznych oraz ujścia dolin pod kątem prostym do dolin głównych Poru i Białej Łady, jak również doliny asymetryczne, a także lica trójkątne (T. Brzezińska-Wójcik). Oddzielnie przedyskutowano zagadnienie genezy Kotliny Podlesia – jedynej bardzo regularnej, owalnej w planie formy w pasie wyżyn Polski (T. Brzezińska-Wójcik, M. Harsimiuk). Genezę młodych uskoków w strefie krawędziowej Roztocza Tomaszowskiego omówiono na przykładzie kamieniołomu Babia Dolina w Józefowie (T. Brzezińska-Wójcik, M. Rauch). Zaprezentowano także trzy serie progów skalnych w korycie rzeki Sopot jako przejaw mobilności neotektonicznej (T. Brzezińska-Wójcik, M. Rauch, Ł. Chabudziński).

Współorganizatorzy konferencji: Komitet Badań Czwartorzędu Polskiej Akademii Nauk oraz Roztoczański Park Narodowy. Oficjalni sponsorzy: UMCS, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego oraz Urząd Miasta i Gminy Józefów.

Teresa Brzezińska-Wójcik

BERLIŃSKIE SPOTKANIE KAFU

Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nord-östlichen Mitteleuropa – Komisja do Badań Archeologicznych Kolecji i Archiwaliów z Obszaru północno-wschodniej Europy (KAFU) zakończyło doroczne zgromadzenie w Berlinie 6 czerwca 2013 r. Tworzy je 20 stałych przedstawicieli czterech państw (Niemcy – ośmiu, Polska – ośmiu, Litwa – jedna i Rosja – troje). Mam zaszczyt reprezentować w tym gremium UMCS. Statutowo na czele Komisji stoi dyrektor Museum für Vor- und Frühgeschichte w Berlinie – aktualnie prof. dr Manfred Wemhoff. Funkcję sekretarza pełni dr Heino Neumayer. Komisja działa głównie w oparciu o dotacje ze Stiftung Preußischer Kulturbesitz i Deutschen Archäologischen Instituts.

Zadaniem KAFU jest rekonstrukcja wiedzy o zatraconych w trakcie działań wojennych archeologicznych zasobach źródłowych będących w posiadaniu ówczesnych muzeów, ale też kolekcji prywatnych, oraz wiedzy nt. prowadzonych wykopalisk, po których zachowały się dokumentacje polowe. W tym celu wspiera np. realizację dysertacji doktorskich oraz projektów badawczych opartych w jakiejś części na źródłach utraconych. To właśnie dzięki KAFU mieliśmy szansę przygotować z dr. Wieńczysławem Niemirskim z Instytutu Germanistyki UMCS skuteczną aplikację do grantu NCN – „Na tropach zaginionych odkryć – archeologia w prasie regionalnej byłej prowincji Grenzmark Posen-Westpreussen” (NCN B/HS3/06407), a ja

sfinalizowałem jedną z moich książek¹.

Na berlińskim posiedzeniu przyjęto trzy istotne ustalenia. Pierwsze, będące inicjatywą lubelską, otworzyło drogę dla formuły nominacji na Członka Korespondenta KAFU, co powinno dać z jednej strony satysfakcję archeologom realizującym niezależnie linię programową KAFU; z drugiej – przyciągnąć kolejnych, przede wszystkim młodszych badaczy.

Druga lubelska inicjatywa dotyczyła wydawnictw nie tylko sygnowanych udziałem w projekcie KAFU, ale również realizowanych pod jej szyldem. Postanowiono o utworzeniu serii monografii dwujęzycznych, którą otworzy książka mojego autorstwa – *Robert Liebig – archeolog amator z Wielkopolski*. Poświęcam ją postaci właściwie nieznanej archeologii, która dzięki sensacyjnym archiwaliom odkrytym w Brandenburgisches Landesamt für Bodendenkmalpflege und Archäologisches Landesmuseum (BLDAM) w Wündorf okazała się być nie tylko aktywną na polu ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, ale stało się jasne, że była faktycznym twórcą Muzeum Krajowego w Pile. Książka już jest w rękach tłumacza, a ukaże się w 2014 r.

Ustalono też, że kolejne posiedzenie KAFU odbędzie się w Warszawie, a organizowana co dwa lata konferencja naukowa – tym razem nt. „Horizons of Archival Archaeology” – w Nidzie na Litwie, gościć ją będzie Muzeum T. Manna.

Andrzej Kokowski

1. A. Kokowski, *Przygoda z archeologią, czyli najstarsze dzieje Krajny Złotowskiej (do czasów lokacji miasta Złotowa)*, Warszawa 2011.

Fot. Magdalena Makarska-Białokoz

Zwykły czarny kubek też może być „magiczny” – prezentacja barwników fluorescencyjnych.

Przedszkolaki doskonale odnalażyły się w nowej sytuacji, chociaż każda grupa zachowywała się nieco inaczej. Młodsze dzieci karnie ustawiały się w kolejce do każdego stanowiska i z autentycznym zainteresowaniem próbowały brać udział w przeprowadzanych eksperymentach. Starsze były bardziej samodzielne, ale też i niecierpliwe. Idea stania w kolejce była niektórym zupełnie obca. Na szczęście nikt nie ucierpiał, a panie wychowawczynie ze stoickim spokojem udzielały upomnień. Jaka ta chemia może być jednak ekscytująca!

Aby utrwalić w naszych gościach pozytywne skojarzenia z chemią, nauką i uniwersytetem, przykleiliśmy każdemu osobiście przygo-

PRZYCHODZI PRZEDSZKOLAK DO LABORATORIUM...

Kilkadziesiąt par oczu w skupieniu przygląda się białej masie, wypełniającej wysoką zlewkę. Na początku nic się nie dzieje, ale powoli dostrzegamy jakiś ruch. Zawartość naczynia żółknie, zaczyna delikatnie dymić i wierci się, jakby nie mogła wytrzymać panującego na sali napięcia. Żółta barwa ciemnieje, a dym staje się coraz bardziej widoczny. Nagle czarna już, obła i porowata masa zaczyna pełznąć coraz szybciej w górę i jak ogromna dżdżownica wynurza się ze zlewki, przechylając lekko na bok. Eksperyment zakończony, „baba cukrowa” udała się znakomicie, a ja, obserwując zadziwione i podekscytowane przedszkolaki, cieszę się z ich radości, rejestrując przy okazji zabawne i na szczęście jeszcze całkiem naiwne komentarze.

Kontynuując współpracę „naukową” pomiędzy Przedszkolem nr 65 w Lublinie a Zakładem Chemii Nieorganicznej UMCS i mając w pamięci sympatyczny odbiór naszych chemicznych prezentacji z cyklu „Przedszkolak w świecie chemii” na

terenie placówki, zaprosiliśmy przedszkolaki na pokazy w prawdziwej pracowni chemicznej. 7 czerwca 2013 r. od samego rana dr Agnieszka Gładysz-Płaska, dr Magdalena Makarska-Białokoz, dr Monika Wawrzekiewicz, mgr Agnieszka Lipke oraz dr Grzegorz Wójcik przygotowywali pracownię na przyjęcie gości. Podczas „warsztatów chemicznych” przedszkolaki zapoznały się z wyposażeniem i najważniejszymi urządzeniami laboratoryjnymi. Dzieci pod opieką pracowników Zakładu miały okazję do samodzielnego wykonania reakcji probówkowych i mikrokryształicznych, poznały też zasady funkcjonowania mikroskopu oraz lampy UV. Uczestniczyły w pokazach doświadczeń „Krwawiący gwóźdź”, „Baba cukrowa”, „Wulkan chemiczny”, „Pasta dla słonia” oraz „Termofarby”. Rozemocjonowane dzieci szalały z ciekawości, wyrażając swój entuzjazm nie tylko głośnymi okrzykami, a nad tym ruchliwym tłumem unosił się stateczny i dźwięczny głos naszego mentora, kierownika Zakładu Chemii Nieorganicznej prof. Zbigniewa Hubickiego.

Fot. Magdalena Makarska-Białokoz

Kto by przypuszczał, że te małe kolorowe kropeczki mogą tak szybko urosnąć! – reakcje mikrokryształiczne oglądane pod mikroskopem.

towane odznaki „Dzielny chemik” i „Dzielna chemiczka”. Na pożegnanie do każdego trafił lizak. Dzieci były zachwycone, głośno dzieliły się swoimi wrażeniami i obiecały wrócić do nas na kolejne pokazy.

W dzieciach istnieje naturalna potrzeba poznawania nowych rzeczy, szczególnie wartościowa, bo poparta chęcią zrozumienia i logicznego wyjaśnienia oglądanych doświadczeń i procesów. Stawianie dziecka w nowej sytuacji kształtuje jego sposób myślenia, uczy pewnej

Fot. Magdalena Makarska-Białokoz

Przeprowadzanie reakcji chemicznych wymaga dużego skupienia. Na szczęście zawsze jest ktoś chętny do pomocy – tylko kto tutaj komu pomaga?

dyscypliny myślowej i myślenia przyczynowo-skutkowego. W konfrontacji z „dorosłym” przecież światem ma szansę uporządkowania sobie pewnych przeżyć i emocji. Skoro, posiadając pewną wiedzę i chęć do pracy, można przeprowadzić takie eksperymenty, to oznacza, że uczenie się jest fajne i się opłaca, a człowiek mądry i kompetentny postrzegany jest przez dziecko jako wzór do naśladowania.

Z przyjemnością patrzę na swoją córkę, biegającą pomiędzy stołami laboratoryjnymi z ekscytacją przewyższającą jej radość na widok nowej zabawki czy kolejnej odsłony „Dobranocki”. Maluchy w tym wieku bardzo potrzebują autorytetów – poznawanie świata i próby budowanie swojego własnego światopoglądu to przecież na tym etapie rozwoju ich najważniejsze zadania. Odnoszę także wrażenie, że to nie tylko kolorowe i świecące eksperymenty są w tej chwili dla nich najbardziej atrakcyjne. Z satysfakcją i może nawet pewnym zakłopotaniem odbieram sygnały sympatii i zainteresowania ze strony przedszkolaków. Miło jest być wzorem do naśladowania dla swojego własnego dziecka. No cóż, oby trwało to jak najdłużej. Czy jednak tak się stanie, będzie zależało już tylko od nas samych.

**Magdalena
Makarska-Białokoz**

21 czerwca 2013 r. oficjalnie otwarto stację meteorologiczną w Lubartowie, działającą w ramach Zakładu Meteorologii i Klimatologii UMCS. Dokonali tego: mgr inż. Antoni Czop – Przewodniczący Rady Miasta Lubartów, mgr inż. Janusz Bodziacki – Burmistrz Miasta, mgr Eligiusz Kusyk – Przewodniczący Rady Nadzorczej PGK Lubartów oraz przedstawiciele

Fot. Archiwum Autora

Otwarcie stacji meteorologicznej w Lubartowie

NOWE STACJE METEOROLOGICZNE WNOZIGP UMCS

UMCS: prof. dr hab. Bogusław M. Kaszewski, kierownik Zakładu Meteorologii i Klimatologii, dr Krzysztof Siwek, kierownik Pracowni Monitoringu Meteorologicznego. W otwarciu wzięli również udział: mgr Tomasz Marzęda – Prezes Zarządu PGK, Marian Guz – kierownik i mgr inż. Jacek Kruk – zastępca kierownika Działu Wodociągowo-Kanalizacyjnego, na terenie którego jest zlokalizowana stacja meteorologiczna, dr Andrzej Gluza oraz mgr inż. Marek Marszał, wykonawca z Zakładu Elektroniki i Automatyki Przemysłowej „A-STER” z Krakowa. Obiekt poświęcił dziekan dekanatu lubartowskiego ks. Józef Huzar.

Jak powiedział dr Krzysztof Siwek z UMCS w Lublinie: „Teraz będzie można uzyskać dla miasta Lubartów i okolic wartości takich elementów meteorologicznych, jak: temperatura powietrza, prędkość i kierunek wiatru, wilgotność względna powietrza, wysokość opadu czy ciśnienie atmosferyczne”. W postaci graficznej jest przedstawiana historia pomiarów (wykres) z ostatnich 12 godzin. Wszystkie dane są dostępne na stronie www.meteo.umcs.lublin.pl.

4 lipca 2013 r. w Woli Wereszczyńskiej, na terenie Poleskiego Parku Narodowego, została oddana do użytku stacja monitoringu meteorologicznego funkcjonująca w ramach Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS. Uroczystego otwarcia dokonali: dyrektor PPN mgr inż. Jarosław Szymański oraz przedstawiciele UMCS: prof. Ra-

Fot. Archiwum Autora

Otwarcie stacji meteorologicznej w Woli Wereszczyńskiej

dosław Dobrowolski, dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, prof. dr hab. Bogusław M. Kaszewski oraz dr Krzysztof Siwek. Stację wykonał Zakład Elektroniki i Automatyki Przemysłowej „A-STER” z Krakowa.

Zakres pomiarowy stacji obejmuje: temperaturę powietrza i gruntu, wilgotność względną powietrza, wilgotność gruntu, kierunek i prędkość wiatru, opady, parowanie potencjalne, ciśnienie atmosferyczne oraz usłonecznienie i promieniowanie słoneczne. Celem pomiarów jest zintegrowanie systemu monitorowania zdarzeń i zjawisk ekstremalnych w województwie lubelskim, w szczególności naturalnych zagrożeń związanych z nadzwyczajnymi zjawiskami atmosferycznymi, tj. intensywnych opadów i burz, huraganów oraz nawałnic.

Dane pomiarowe wybranych elementów meteorologicznych są udostępnione na stronie internetowej Poleskiego Parku Narodowego.

Andrzej Gluza

Fot. Archiwum Projektu

Uczestnicy spotkania

OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ W UMCS

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dzięki wsparciu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet IV, Szkolnictwo Wyższe i Nauka, Działanie 4.2, Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym od 1 sierpnia 2010 r. do 31 października 2014 r. bierze udział w projekcie „Kształcenie kadry akademickiej do roli wykładowców przedmiotu Ochrona własności intelektualnej”.

Uroczyste zakończenie III edycji studium podyplomowego realizowanego w ramach tego projektu odbyło się w dniach 29–30 czerwca 2013 r. w Kazimierzu Dolnym n. Wisłą. Rozdanie dyplomów uświetnili swoją obecnością: prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie dr Alicja Adamczak, rzecznik patentowy UMCS mgr Maria Brodzicka i prodziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii dr hab. Adam Choma. Prezes Urzędu Patentowego wygłosiła wykład dotyczący najnowszych trendów w dziedzinie szeroko pojętej ochrony własności intelektualnej i działalności UP.

W ciągu trzech edycji do projektu przystąpiło 135 pracowników szkół wyższych z całej Polski. Wzrastająca świadomość środowiska akademickiego dotycząca zagadnień

własności intelektualnej, a nie tylko materialnej powoduje, że studia podyplomowe cieszą się olbrzymim zainteresowaniem, co z kolei ukazuje potrzebę dalszego prowadzenia studiów i szkoleń z tej tematyki.

Roczne studium podyplomowe skierowane jest do pracowników wszystkich polskich szkół wyższych, posiadających co najmniej tytuł naukowy magistra lub inny równorzędny. Osoby, które je kończą, są przygotowane m.in. do prowadzenia wykładów z zakresu ochrony własności intelektualnej w swych uczelniach, co pozostaje w spójności z obowiązkiem nałożonym na uczelnie rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warun-

ków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.).

Celem projektu jest m.in.: 1) podniesienie kompetencji pracowników jednostek naukowych w zakresie ochrony własności intelektualnej oraz zarządzania dobrami intelektualnymi w uczelni; 2) kształtowanie kultury innowacyjnej w środowisku naukowym, a przez to budowanie efektywnej współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorstwami, 3) poszerzenie wiedzy nt. systemów ochrony własności intelektualnej; 4) nabycie umiejętności wyboru najskuteczniejszego sposobu ochrony powstających w jednostkach naukowych dóbr intelektualnych, 5) nabycie umiejętności prawidłowego zarządzania przysługującymi uczelni prawami majątkowymi, 6) nabycie umiejętności prowadzenia badań patentowych i korzystania z zasobów literatury patentowej przez pracowników jednostek naukowych, 7) podniesienie skuteczności komercjalizacji wyników prowadzonych w jednostkach naukowych badań; 8) usprawnienie procesów transferu technologii; 9) stosowanie literatury patentowej, jako źródła informacji o nowatorskich rozwiązaniach w zakresie poszczególnych dziedzin techniki powstających na całym świecie.

W roku akademickim 2013/2014 UMCS w Lublinie będzie prowadzić czwartą i zarazem ostatnią edycję studium podyplomowego z zakresu ochrony własności intelektualnej. Wszystkich zainteresowanych zapraszamy na stronę internetową: www.ochronawiipa.umcs.lublin.pl, bądź prosimy o kontakt drogą mailową: studiumbinosz@hektor.umcs.lublin.pl.

Zespół Zarządzający Projektem „Kształcenie kadry akademickiej do roli wykładowców przedmiotu Ochrona własności intelektualnej”: dr Anna Matuszewska – koordynator, dr Grzegorz Nowak – kierownik merytoryczny, mgr Agnieszka Pędzisz – specjalista ds. monitoringu i sprawozdawczości, dr Agnieszka Hanaka – specjalista ds. organizacyjnych.

Agnieszka Hanaka

Fot. Włodzisław Kostko

KURS JĘZYKOWY DLA STUDENTÓW ERASMUSA

 Martin ze Szwecji, Jan z Czech, Louis z Francji, Altan z Turcji, Raul z Hiszpanii, a Ricardo z Włoch. Obok nich inni – razem 45 osób z 11 krajów europejskich. Przyjechali do Lublina, żeby uczyć się języka polskiego oraz poznawać polską historię i kulturę na Intensywnym Kursie Językowym dla studentów Erasmusa EILC, organizowanym przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Zajęcia, trwające od 1 do 28 września 2013 r., odbywały się w trzech grupach – dwa kursy dla początkujących A1 i jeden dla średnio zaawansowanych A2/B1. Największą grupę stanowili Hiszpanie (13 osób) i Turcy (10 osób). Pozostałe narodowości to Niemcy (5 osób), Słowacy (5 osób), Francuzi (3 osoby), Włosi (2 osoby), Portugalczycy (2 osoby) oraz po jednym przedstawicielu z Estonii, Czech, Słowenii i Szwecji.

Intensywny Kurs Językowy Erasmus EILC organizowany jest w CJKP UMCS od 2004 r. Od początku koordynatorem tego projektu jest pisząca te słowa Anna Dunin-Dudkowska, zajęcia zaś prowadzą nauczyciele akademicki z CJKP i Zakładów Wydziału Humanistycznego UMCS. Na kursie słuchacze poznają zarówno język polski, jak i polską

kulturę i tradycję. W tym roku program dydaktyczny obejmował lektorat języka polskiego w wymiarze czterech godzin dziennie, wykłady z historii kultury polskiej (historia, literatura, film, religia, polityka, kultura Żydów polskich), naukę piosenek i tańców polskich, laboratorium językowe, warsztaty teatralne i pokazy filmów polskich. Studenci uczestniczyli także w bogatym programie kulturalno-turystycznym. Zwiedzali zabytki starego Lublina, m.in. Zamek, Stare Miasto, kościół oo. dominikanów i archikatedrę lubelską. Byli w Muzeum Wsi Lubelskiej, w Muzeum na Majdanku

i w Ogrodzie Botanicznym UMCS. We wrześniowe weekendy odbyły się trzy całonocne wycieczki do Kozłówki i Kazimierza nad Wisłą, do Zamościa i Zwierzyńca na Roztoczu oraz do Sandomierza i Ujazdu (Krzyżtopór). Studenci wysłuchali kilku koncertów muzyki poważnej w ramach Festiwalu Organowego i Festiwalu „A. Nikodemowicz – Czas i Dźwięk”. Odbył się wieczorek inauguracyjny oraz trzy wieczory narodowe, na których słuchacze zaprezentowali kulturę i historię swoich krajów, tradycje, tańce i narodową kuchnię. Spotkania takie dostarczyły okazji do poznania kultury różnych krajów europejskich, reprezentowanych przez studentów programu Erasmus, a także uświadomienia sobie przez słuchaczy wartości swojego języka, historii i kultury.

Po ukończeniu kursu słuchacze wyjechali na różne uczelnie w Polsce, ale kilka osób zostało na uczelniach lubelskich. Mamy nadzieję, że pobyt w Lublinie pomógł im przygotować się do samodzielnego życia i studiów w Polsce. Życzymy im wielu sukcesów naukowych i osobistych oraz wielu nowych doświadczeń. Żałujemy jedynie, że była to już ostatnia edycja EILC, gdyż projekt kursów językowych dla uczestników programu Erasmus został w tym roku zakończony.

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Włodzisław Kostko

Egzamin certyfikacyjny w CJKP

W dniach 28–29 września 2013 r. w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbył się egzamin certyfikacyjny z języka polskiego jako obcego na poziomach B1, B2 i C2. W egzaminie uczestniczyło 27 osób z pięciu krajów.

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Piotr Borowski

ADAPCIAK 2013

Tegoroczna edycja „Adapciaka”, tj. wyjazdu szkoleniowo-integracyjnego dla studentów roku „0”, odbyła się w dniach 24–29 września 2013 r. w Poroninie k. Zakopanego. W wyjeździe wzięło udział 106 osób z 32 kierunków z 11 Wydziałów. W programie wyjazdu znalazły się m.in. wycieczki górskie, gry i zabawy integracyjne, a także szkolenia z zakresu działalności samorządowej i funkcjonowania Uniwersytetu. Mamy nadzieję, iż wyjazd ten zapadnie na długie lata w pamięci uczestników i jednocześnie będzie początkiem wspaniale spędzonego czasu na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

Emilia Siuda

Fot. Piotr Borowski

Fot. Kacper Wiczorek

1, 2, 3 Fot. Piotr Borowski

Fot. Kacper Wiczorek

Położone na północnym wschodzie Ukrainy, blisko trzystutysięczne miasto Sumy to jeden z największych ośrodków akademickich w tej części kraju. W mieście działa pięć wyższych uczelni, z których najważniejsze to Uniwersytet Pedagogiczny im. Antona Makarenki i Sumska Akademia Bankowa Narodowego Banku Ukrainy, która kształci ekonomistów z całego kraju. Na obu tych uczelniach oraz w jednej ze szkół plastycznych doktoranci Instytutu Filologii Polskiej UMCS prowadzili w okresie 26 maja – 14 czerwca 2013 r. zajęcia z języka polskiego i kultury polskiej.

Organizowany przez JM Rektora UMCS projekt jest częścią planu rozwoju Uczelni, którego celem jest nawiązywanie współpracy z ośrodkami naukowymi i dydaktycznymi z zagranicy, promowanie UMCS i zachęcanie uczniów do studiowania w Lublinie.

Jednym z działań wyróżniających UMCS było zorganizowanie lekturatu języka polskiego w Sumach – mieście partnerskim, jednym z największych ośrodków naukowych we wschodniej części Ukrainy. W projekcie wzięło trzech doktorantów z Instytutu Filologii Polskiej UMCS: mgr Mariusz Polowy i mgr Ewelina Stanios z Zakładu Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski oraz mgr Milena Zgierska z Zakładu Edukacji Polonistycznej i Innowacji Dydaktycznych. Opiekunem grupy i głównym pomysłodawcą przedsięwzięcia był kierownik Zakładu Grafiki Projektowej i Serigrafii na Wydziale Artystycznym dr hab. Romuald Kołodziej, który wielokrotnie przebywał w Sumach i poznał tamtejsze środowisko naukowo-artystyczne.

Poza wsparciem ze strony JM Rektora UMCS i Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej doktoranci mogli liczyć na pomoc pracowników Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, którzy przed wyjazdem do Sum przeprowadzili krótkie zajęcia metodyczne i pomogli ułożyć zarys planu dydaktycznego. – Niezwykle ważne okazały się

DOKTORANCI Z POLONISTYKI Z WIZYTĄ W SUMACH NA UKRAINIE

Fot. Archiwum Autorki

Doktorantki UMCS z dyrektorem Biblioteki Akademii Bankowej

wskazówki dotyczące wyboru podręcznika. Pracownicy CJKP, którzy mają ogromne doświadczenie w nauczaniu języka polskiego jako obcego, pomogli wybrać nam, spośród kilkunastu propozycji metodycznych, najlepszy i sprawdzony podręcznik – wskazuje Milena Zgierska.

Wyjazd do Sum nie byłby ponadto możliwy bez wsparcia ośrodków naukowych z Ukrainy: Akademii Bankowej i Uniwersytetu Pedagogicznego, które zapewniły doktorantom zakwaterowanie podczas całego pobytu, bezpłatnie udostępniając najbardziej komfortowe pomieszczenia w swojej bazie noclegowej oraz oddając do ich dyspozycji nowoczesne sale wykładowe. Jak podkreślają doktorantki prowadzące zajęcia na Akademii Bankowej Ewelina Stanios i Milena Zgierska – Takich warunków pracy życzyłby sobie każdy wykładowca. Multimedialne sale wyposażone w nowoczesny sprzęt dydaktyczny nie tylko zwiększają efektywność procesu nauczania, ale znacznie ułatwiają prowadzenie zajęć, umożliwiając stosowanie różnych metod. Pomocą w organizacji zajęć służyli pracownicy

wspomnianych uczelni oraz działacze Centrum Polsko-Ukraińskiego w Sumach – przede wszystkim jego dyrektor Oksana Danko i koordynator Walery Soma.

W ciągu trzech tygodni doktoranci przeprowadzili łącznie ponad sto godzin zajęć z języka i kultury polskiej. – Staraliśmy się, żeby były jak najbardziej atrakcyjne, a jednocześnie uczestnikom dały możliwość jak najlepszego przyswojenia materiału. Zdawaliśmy sobie sprawę, że w tak krótkim czasie nie zdołamy osiągnąć długookresowych celów metodycznych, ale nie był to przecież główny cel naszej pracy. Chcieliśmy, by ci uczniowie i studenci, którzy nie mieli dotąd kontaktu z Polską, poznali podstawy naszego języka i dowiedzieli się jak najwięcej o naszym kraju. Natomiast tym, którzy zetknęli się wcześniej z językiem polskim (a takich nie brakowało), proponowaliśmy pogłębienie ich wiedzy – wspomina Mariusz Polowy. Kursanci byli zainteresowani nie tylko zdobyciem konkretnych umiejętności językowych, ale wykazywali także duże zainteresowanie naszą kulturą i wydarzeniami w Polsce. – Nasi studenci chcieli poznać współczesną polską kinematografię i muzykę, dlatego w trakcie zajęć staraliśmy się przybliżyć im najważniejsze dokonania naszej kultury, prezentując fragmenty filmów i popularnych piosenek – dodają prowadzący.

W odbywających się codziennie w trzech miejscach jednocześnie zajęciach uczestniczyli uczniowie liceum plastycznego, studenci i nauczyciele. Drzwi sal wykładowych otwarte były także dla mieszkańców Sum. Wielu skorzystało z zaproszenia. – Byliśmy pozytywnie zaskoczeni tym, jak bardzo przychodzący na zajęcia byli zainteresowani nauką języka i poznaniem realiów życia w Polsce – twierdzi Ewelina Stanios. – Pytali o Lublin i na-

szą uczelnię, o ilość wydziałów i poziom nauczania. Byli zdumieni liczbą studiujących na UMCS. Z rozmów, jakie doktoranci przeprowadzali ze swoimi kursantami, można wywnioskować, że wielu młodych Ukraińców planuje studia w Polsce, traktując kształcenie w naszym kraju jako szansę na zdobycie gruntownej wiedzy i przyszły rozwój kariery zawodowej. Dlatego też lektorat prowadzony przez naszych doktorantów był dla nich szansą nie tylko na doskonalenie znajomości języka polskiego, ale zdobycie bezpośrednich informacji na temat systemu szkolnictwa wyższego w Polsce.

Wyjazd do Sum był – poza okazją do zdobycia doświadczenia naukowo-dydaktycznego – możliwością do „przyjrzenia się z bliska” współczesnej Ukrainie i poznania tamtejszej kultury. W wolnym czasie doktoranci uczestniczyli w wielu wydarzeniach artystycznych, jakie wówczas miały miejsce w mieście, m.in. w koncercie fortepianowym, koncercie gitarowym czy wystawie grafiki. – Byliśmy zaskoczeni, jak wiele różnorodnych wydarzeń kulturalnych odbyło się w czasie naszego pobytu w Sumach. Nie spodziewaliśmy się też, że tak hucznie jest obchodzony Dzień Dziecka. Na Ukrainie to prawdziwe święto. W licznych festynach i imprezach uczestniczą niemal wszystkie dzieci, które chcą „pochwalić się” swoimi talentami i zdolnościami artystycznymi – wskazują doktoranci. W trakcie naszego pobytu w Sumach zwiedziliśmy także kilka miejscowych cerkwi, m.in. Cerkiew Przyklasztorną św. Pantaleona i zbudowaną w XVIII w. neoklasykistyczną Cerkiew Przemienienia Pańskiego oraz udaliśmy się na mogiłę polskich żołnierzy znajdującą się na sumskim cmentarzu. W zbiorowym grobie pochowani zostali żołnierze, którzy w 1944 r. stacjonowali w obrębie Sum – konkludują.

Ewelina Stanios

Fot. Archiwum Autorki

Doktoranci przed budynkiem Uniwersytetu Pedagogicznego im. Antona Makarenki

TROPEM

Na początku trzeciego tysiąclecia przed naszą erą na tereny Wielkiej Niziny Węgierskiej wzdłuż Dunaju i Cisy przybyła ludność określana przez archeologów „kulturą grobów jamowych”. W napływie tych nadczarnomorskich koczowników wielu uczonych dopatruje się w przyczyn rozprzestrzenienia się języków indoeuropejskich. Współcześnie wykonywane badania genetyczne ujawniają udział tej społeczności w komponowaniu się DNA charakterystycznego dla mieszkańców Europy. Dla zrozumienia, jaką rolę odegrała ludność stepowa w wykształceniu się współczesnych Europejczyków, kluczowym zadaniem jest przeprowadzenie nowoczesnych, interdyscyplinarnych badań naukowych, angażujących specjalistów różnych dyscyplin z wielu krajów. W myśl tej idei stworzono międzynarodowy projekt badawczy *Yamnaya Impact: Summer School, Archaeological Heritage & Research into European Population History*. W jego realizację zaangażowane są instytucje publiczne, prywatni przedsiębiorcy oraz naukowcy i studenci z Węgier, Czech, Słowacji, Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Finlandii, a finansowany jest m.in. ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego. Dzięki naukowo-dydaktycznej współpracy prowadzonej przez Instytut Archeologii UMCS z Instytutem Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie autor został zaproszony do uczestnictwa w badaniach wykopaliskowych, które odbyły się w sierpniu i wrześniu 2013 r. w rejonie miasta Hajdúnánás na Węgrzech.

Celem przedsięwzięć jest zbadanie i rekonstrukcja kurhanów na Wielkiej Nizinie Węgierskiej przy zastosowaniu najnowszych technik badań archeologicznych

Fot. Radosław Pawluk

Metoda dokumentacji stanowiska – stereometria

Fot. Radosław Pawluk

Eksploracja jamy grobowej

KOCZOWNIKÓW

i zaawansowanych procedur metodycznych i technologicznych. Jednak ich podstawą są terenowe badania wykopaliskowe poprzedzone bezinwazyjną prospekcją geofizyczną. W ramach tegorocznych prac zostały pobrane próbki gleby z nasypów eksplorowanych kurhanów oraz ze znajdujących się pod nimi obiektów; ponadto pozyskano materiały przeznaczone do datowania metodą radiowęglową oraz innych specjalistycznych badań, m.in. palinologicznych czy też służących odtwarzaniu paleoklimatu. Z kolei materiał osteologiczny zostanie przekazany do zaawansowanych badań antropologicznych, włącznie z badaniami DNA, a także archeozoologicznych.

Fot. Radosław Pawluk

Fot. Radosław Pawluk

Zdejmovanie nasypu kurhanu

Eksploracja nasypu kurhanu

Jednym z najistotniejszych założeń projektu *Yamnaya Impact* jest zorganizowanie międzynarodowej letniej szkoły dla studentów archeologii z krajów, które biorą udział w programie. W tym roku uczestniczyli w niej studenci z Wielkiej Brytanii (Uniwersytet w Bristolu), Słowacji (Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie), Czech (Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu), Węgier (Uniwersytet im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie). Polskę reprezentowali Radosław Pawluk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) oraz Tomasz Myśliwiec (Instytut Archeologii UMCS w Lublinie). Prace nadzorowała międzynarodowa kadra specjalistów różnych dyscyplin. Koordynatorem projektu jest János Dani (Déri Muzeum w Debreczynie), a głównymi partnerami Volker Heyd (Uniwersytet w Bristolu), Jaroslav Peška (Centrum Archeologiczne w Ołomuńcu), Gabriella Kulcsár (Instytut Archeologii Węgierskiej Akademii Nauk) oraz Piotr Włodarczyk (Instytut Archeologii i Etnologii PAN).

Z perspektywy uczestnika tej części projektu, która jest skierowana do studentów, najważniejsze wydaje mi się jego założenie, mające na celu stworzenie wysoce wykwalifikowanej międzynarodowej grupy przyszłych naukowców. Już dzięki tegorocznemu spotkaniu w ramach projektu mieliśmy okazję doświadczyć specyfiki różnych szkół metodyki badań wykopaliskowych oraz zróżnicowanych technik analizy i interpretacji znalezisk i ich kontekstu. Trzeba mieć nadzieję, że *Yamnaya Impact Project* będzie równie owocnie kontynuowany w następnych latach i pozwoli uczestniczyć w tak spektakularnych międzynarodowych programach kolejnym studentom lubelskiej archeologii. Powinien też inspirować do wysiłku i organizacji podobnych przedsięwzięć i współpracy, gdyż jest to bezcenne doświadczenie dla wszystkich, szczególnie młodych, uczestników projektu.

Tomasz Myśliwiec
Archeologia 2 r. II st.

Fot. Archiwum Autora

DRUGA PRAKTYKA ZAWODOWA SLAWISTYCZNEJ SPECJALIZACJI TURYSTYCZNO- KULTUROWEJ

Trzy lata temu, w roku akademickim 2010/2011, studenci slawistyki z Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, w ramach rozpoczynającej wówczas funkcjonowanie specjalizacji turystyczno-kulturowej, jako pierwsi żacy w naszym regionie rozpoczęli realizację programu kursu pilota wycieczek, obejmującego 150 godzin dydaktycznych i trzyaspektową praktykę. Nowość tego osadzonego w trzech semestrach przedsięwzięcia polega na fakcie sprzężenia programu szkolenia pilotów, określonego przez Ministra Turystyki i Sportu w Ustawie o usługach turystycznych, z wymogami akademickiej siatki godzin.

W 2010 r. IFS Wydziału Humanistycznego uzyskał zgodę Marszałka Województwa Lubelskiego na prowadzenie tego rodzaju zajęć. Studenci slawistyki mogą więc obecnie po zaliczeniu wykładów i ćwiczeń, przewidzianych ogólnopolskim programem szkolenia, jak

również po odbyciu właściwej praktyki, przystępować do egzaminu państwowego przed Komisją dla Pilotów Wycieczek przy Urzędzie Marszałkowskim. Jednakże w obliczu przeprowadzonej przez Ministra Sprawiedliwości Jarosława Gowina deregulacji zawodu pilota wycieczek obecna edycja przedmiotowego kursu jest ostatnią tego typu.

Ale uwolnienie związanych z obsługą ruchu turystycznego zawodów, urzeczywistnione przez ministerialnych decydentów bez konsultacji ze środowiskiem praktyków, nie wpłynie, bynajmniej, na zmiany w programie lubelskich studiów slawistycznych. Bowiem od chwili upublicznienia informacji o planach ministra J. Gowina coraz częściej z wiarygodnych źródeł dochodzą głosy o opracowywaniu założeń do certyfikacji pilotów wycieczek oraz przewodników miejskich.

A takie rozwiązanie w przyszłości, jak i dotychczas, nadal będzie stwarzało naszym młodym slawistom

możliwość znalezienia na jakże trudnym dziś rynku pracy dodatkowego atrakcyjnego zawodu, udokumentowanego dawniej licencją, niedługo zaś – certyfikatem pilota wycieczek. Ponieważ zaś na podstawie akademickiego cyklu nauczania uzyskują oni potwierdzoną dyplomem uniwersyteckim znajomość trzech języków obcych, dlatego też będą mogli bez dodatkowych już egzaminów językowych mieć wpisane do pilockiego dokumentu prawo obsługi grup turystycznych (wyjazdowych i przyjazdowych) na kilku obszarach językowych. A zapotrzebowanie rynku na takich właśnie specjalistów jest wystarczająco duże.

Integralną częścią przedmiotowego szkolenia jest trzyaspektowa praktyka pilocka, która w wypadku studentów slawistyki UMCS zastępuje przewidzianą „Wydziałowym regulaminem praktyk” dawną praktykę zawodową. Tegorocznici studenci, jako już ostatni kursanci, zobligowani byli ministerialnym

rozporządzeniem do zrealizowania jednodniowej programowej wycieczki krajowej, dwudniowej programowej wycieczki zagranicznej oraz jednodniowej praktyki w porcie lotniczym. Jednakże po wprowadzeniu zmian przez Ministerstwo Sprawiedliwości, IFS nie przewiduje weryfikacji dotychczasowych zasad odbywania praktyk przez studentów specjalizacji kulturowo-turystycznej ze względu na przewidywane wprowadzenie certyfikacji.

Najbardziej żmudne są same przygotowania do poszczególnych etapów praktyki. Opracowanie całej trasy kilometr po kilometrze, umiejętność omówienia historii i współczesnych osobliwości każdej mijanej miejscowości, cech fizjogeograficznych terenu, po którym przejeżdża autokar, oprowadzanie grupy turystów po kilkunastu miastach na trasie, po obiektach muzealnych, przekazywanie informacji o klimacie, florze i faunie, życiu codziennym ludności zamieszkującej mijane tereny – to tylko niektóre z zawiłości, z jakimi musieli zmierzyć się przyszli adepci trudnej sztuki pilotażu.

A do tego dochodzi jeszcze cały kompleks zagadnień związanych z opieką nad turystami – zakwaterowanie, wykwaterowanie, sprawy żywieniowe, rozwiązywanie sytuacji nietypowych, czuwanie nad bezpieczeństwem w podróży, w trakcie przekraczania granic, podczas realizacji programu, nad samopoczuciem każdego podopiecznego, dbałość o program kulturalny, organizacja czasu wolnego i ciągłe pilnowanie właściwego postrzegania przez turystów firmy organizującej imprezę turystyczną. Nie bez znaczenia jest też właściwe prowadzenie dokumentacji finansowej i sprawozdawczej, współpraca z kierowcami, przewodnikami, obsługą hotelową i restauratorami, właściwymi władzami polskimi, państw tranzytowych i kraju docelowego.

Ten jakże bogaty diapazon zagadnień, który studenci przerobili w aspekcie teoretycznym w trakcie trzyletniej edukacji akademickiej oraz bezpośrednich przy-

gotowań do szkoleniowych wycieczek programowych, mogli następnie przetestować w trakcie czterodniowego wyjazdu (6–9 kwietnia 2013 r.). Pierwszy dzień praktyki zawodowej przewidywał wycieczkę krajową po Roztoczu. Studenci odwiedzili więc Zamość, gdzie ćwiczyli oprowadzanie po staromiejskich zabytkach, Krasnobród z jego klasztorem, słynnymi kaplicami, Józefów z jego synagogą i placem miejskim, Tomaszów Lubelski, gdzie podziwiali stary modrzewiowy kościółek, jak również zatrzymali się w byłym hitlerowskim obozie zagłady w Bełżcu. Po przekroczeniu granicy państwowej w Hrebennem udali się na nocleg do Lwowa.

Drugi dzień praktyki przeznaczony był na zwiedzanie zabytków kilku miejscowości wchodzących w skład lwowskiej „Złotej Podkowy”. W odróżnieniu od poprzedniej praktyki, kiedy to studenci odwiedzili bardziej znane miejscowości (Olesko, Złoczów, Podhorcie i Ławra Poczajowska), tym razem autokar pojechał w kierunku prawie wcale nie odwiedzanych przez turystów miejsc (ze względu na koszmarnie warunki dojazdowe i fatalny stan zabytków) z naszej narodowej historii. Praktykanci ćwiczyli swe umiejętności przy ruinach zamku księcia Władysława Ostrońskiego w Starym Siole, w powiatowym miasteczku Przemyślan, na rynku w Pomorzanych i przy tamtejszym zrujnowanym zamku Potockich, na zamku książąt Świrskich w Świrzu, w ruinach zamku Sieniawskich w Brzeżanach. Odwiedzili również Tarnopol oraz Złoczów.

Kolejny dzień to wizyty w najznamienitszych zabytkach Lwowa – miasta czterech katedr czterech wielkich wyznań: katolickiego, prawosławnego, ormiańskiego i greckokatolickiego. Zabytki sakralne, choć zdominowały program trzeciego dnia, nie były elementem wyłącznym. Grupa odwiedziła gmach Opery Lwowskiej, zabytkowy Dworzec Kolejowy, Cmentarz Łyczakowski z Cmentarzem Orłąt Lwowskich, podziwiała przepiękną Starówkę.

Czwartego dnia odbyła się praktyka w nowym, oddanym do użytku niecały rok wcześniej, Porcie Lot-

niczym Lwów. Studenci lubelskiej sławistyki, w tym na wskroś nowoczesnym obiekcie, pod nadzorem ukraińskich opiekunów praktyki weszli od wszystkich pomieszczeń, zarówno przeznaczonych dla ruchu pasażerskiego, jak i obsługi technicznej, granicznej i celnej portu. dopełnieniem była wizyta na nowym stadionie lwowskim, na którym przeprowadzono trzy grupowe mecze eliminacyjne w ramach Mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012.

W drodze powrotnej do kraju uczestnicy praktyki zwiedzili zabytki Żółkwi – słynnej miejscowości hetmana Stanisława Żółkiewskiego.

Studenci biorący udział w wyjeździe na Roztocze i Ukrainę, w ocenie obserwatora z Urzędu Marszałkowskiego oraz kierownika praktyk, pilota wycieczek z ponad 30-letnim stażem dr. Leszka Mikruta, wykazali się bardzo dobrym przygotowaniem merytorycznym, niezwykle starannym opracowaniem zadań, fachowym podejściem do rozwiązywania kwestii dnia codziennego pilota, wyuczaniem tematu oraz umiejętnością przewidywania, rozstrzygania sytuacji konfliktowych.

Przebieg i wyniki praktyk pilockich napawają optymizmem w przededniu drugiego już dla studentów sławistyki UMCS egzaminu państwowego na pilotów wycieczek przed właściwą komisją, powołaną przez Marszałka Województwa Lubelskiego. Szkoda tylko, że następna grupa praktykantów tej specjalności nie będzie już miała wydawanych legitymacji pilockich ze względu na ustawę deregulacyjną ministra Jarosława Gowina. Ale ponieważ środowisko praktyków branży turystycznej nie jest przekonane co do zasadności i skuteczności tego aktu, może więc szybko wprowadzone zostaną właściwe dla danego zawodu certyfikaty, potwierdzające fakt nabycia stosownych umiejętności, a nie tylko samą chęć wykonywania zawodu.

Leszek Mikrut
Pracownia Glottodydaktyki
Języków Słowiańskich
Instytut Filologii
Słowiańskiej UMCS

FRANCUZKA W LUBLINIE

ZDERZENIE MITÓW Z RZECZYWISTOŚCIĄ

Dzięki współpracy z Uniwersytetem Grenoble 3 we Francji w Instytucie Filologii Romańskiej staż odbywa Elsa Vesin – studentka ostatniego roku studiów magisterskich przygotowujących do nauczania języka francuskiego za granicą. W czasie swojego pobytu lektorka prowadzi zajęcia z praktycznej znajomości języka francuskiego, wprowadzając innowacyjne metody nauczania (np. praca z filmem). Zaangażowała się także w działalność promocyjną na rzecz swojego języka, prowadząc warsztaty językowe dla gimnazjalistów oraz licealistów ze szkół lubelskich. Spotyka się również z nauczycielami języka francuskiego działającymi w ramach Stowarzyszenia ProfEurope.

Elsa Vesin odpowiedziała chętnie na kilka pytań nurtujących nas – studentów romanistyki, przyszłych nauczycieli języka francuskiego.

Rafał Szwed: Wybrałaś studia, które przygotowują do nauczania języka francuskiego za granicą. Skąd taki wybór?

Elsa Vesin: Z wielu powodów: przede wszystkim kocham francuski i literaturę, od zawsze uwielbiałam uczyć się i nauczać języków, więc myślę, że język francuski dla obcokrajowców to dobry sposób na połączenie obu pasji. Odbywam staż w Instytucie Filologii Romańskiej UMCS w ramach moich studiów we Francji, żeby zostać nauczycielem języka francuskiego i tym sposobem realizować moje pasje.

Czy dużo jest pracy we Francji dla takich nauczycieli?

We Francji raczej niewiele. Więcej pracy jest za granicą. W kraju mogłabym zostać nauczycielem w ośrodkach językowych głównie w Paryżu, w innych miastach jest znacznie mniej ofert.

Wolisz pracować za granicą czy we Francji?

Najpierw zamierzam przepracować parę lat za granicą, aby zdobyć doświadczenie i mieć więcej możliwości, a potem wrócić do kraju. Oczywiście, że są stanowiska, trzeba je tylko znaleźć.

Zatem państwo nie oferuje konkursów i ofert pracy dla nauczycieli francuskiego jako języka obcego, jak dla nauczycieli szkół państwowych?

Nie, nie ma konkursów i przypuszczam, że nigdy nie będzie. Konkursy dotyczą szkolnictwa, organizuje je Ministerstwo Edukacji Narodowej, ja natomiast będę nauczać obcokrajowców, a nie Francuzów.

Sądziłem, że Francja chętnie promuje naukę francuskiego dla cudzoziemców, aby pogłębić integrację licznych imigrantów.

Dla bogatych cudzoziemców z Ameryki, owszem, i to bardzo chętnie, bo oni przywożą pieniądze oraz mają kwalifikacje. Natomiast dla mas imigrantów, np. z Maghrebu, którzy żyją we Francji od kilku dekad i nie mówią po francusku, już nie. I tu jest problem, bo ich dzieci i wnukowie urodzeni we Francji mówią po francusku i de facto są Francuzami.

Więc teoretycznie powinno być sporo pracy dla takich nauczycieli, jak ty, bo we Francji zdecydowanie więcej jest imigrantów z Afryki niż ze Stanów.

Tylko w teorii. W praktyce państwo obecnie się tym nie zajmuje. Owszem, działają stowarzyszenia; nie mają one jednak środków, więc nauczyciele angażują się za darmo, jako wolontariusze. Wyjątkiem jest kilka stowarzyszeń w Paryżu, które oferują normalne zatrudnienie. Przez rok również byłam taką wolontariuszką, miałam imigrantów np. z Senegalu, którzy mówili po francusku, ale nie umieli pi-

sać ani czytać. To była nauka od podstaw: nawet umiejętność poprawnego trzymania długopisu w dłoni czy wytrzymanie przez godzinę w pozycji siedzącej przy pisaniu stanowiły dla nich ogromny wysiłek.

Dlaczego wybrałaś Polskę, żeby zrobić staż?

Po pierwsze, jest silna współpraca między UMCS a Uniwersytetem w Grenoble. Łatwo było tu wyjechać, ponieważ Polska, niestety, nie jest dla Francuzów szczególnie atrakcyjna, nie przyciąga ich turystycznie. Ja zaś chciałam odkryć słabo znane mi państwo wschodniej Europy. Traktuję to też jako osobiste wyzwanie: nauczać w kraju, którego języka nie znam.

Jakieś sukcesy?

Uczę się polskiego, ale to bardzo trudne. Pomimo wielu kursów, wciąż nie jestem w stanie mówić. Przyjechałam tu także dlatego, że interesuję się historią II wojny światowej, więc chciałam zobaczyć, jak wiele się zmieniło od tego okresu i jaka jest oferta turystyczna z tym związana.

Zatem Francuzi kojarzą Polskę głównie z II wojną światową i z komunizmem?

Niestety tak, to jeden z francuskich stereotypów o Polsce. Przypisują Polakom poglądy komunistyczne, a w rzeczywistości jest wręcz przeciwnie.

Jakie są pozostałe francuskie mity o Polsce i Polakach?

Niestety są dość negatywne. Po prostu zimno tu jak na Syberii.

Doprawdy? Niemożliwe!

To prawda! W połowie kwietnia w Lublinie padał śnieg! To gruba przesada, ale we Francji myśli się, że w Polsce jest zimno, nie ma słońca, długo pada śnieg...

I że niedźwiedzie chodzą po ulicach?

Otóż to! Pozostałe również są związane z historią: że wszędzie są obozy koncentracyjne. Niestety we francuskich szkołach mało uczy się o Polsce, dlatego taki obraz jest u Francuzów silnie zakorzeniony. Mówi się także, że Polacy piją dużo wódki i że są bardzo katolicki.

Te dwa ostatnie przykłady to w sumie prawda.

Zauważyłam. Ponadto, panuje opinia, że jesteście rasistami i antysemitami, ale po pobycie tutaj zaczynam w to wątpić. Ostatni stereotyp związany jest ze słynnym polskim hydraulikiem – jakoby Polacy mieli zalać francuski rynek, obniżyć ceny i tak dalej. Zatem znów negatywnie.

Nie ma nic pozytywnego?

Ależ jest, mówi się na przykład o waszej gościnności, a także o tym, że jesteście dobrymi, wykwalifikowanymi pracownikami. Stereotypy to też kolejny powód, dla którego tu przyjechałam – chciałam się od nich oderwać i zobaczyć, jak jest naprawdę.

Teraz po kilku miesiącach pobytu w Polsce, jaka jest twoja opinia o Polakach?

Są bardzo mili, uprzejmi, naprawdę sympatyczni. Mężczyźni są bardzo kulturalni i kurtuazyjni, ustępują kobietom przejście, zawsze mówią „proszę”, „dziękuję, proszę Pani”. Trochę inaczej niż we Francji. Przy pierwszym spotkaniu Polacy wydali mi się zamknięci, zimni, ale potem okazali się bardzo serdeczni i faktycznie gościnni. Generalnie Polska się zmieniła i nadal się zmienia w większym stopniu niż się spodziewałam. Na przykład Warszawa ze swoimi wieżowcami, które rosną jak grzyby po deszczu, jest już miastem nowoczesnym, to normalna europejska stolica. W ogóle Polska zalicza się już do państw Zachodu, a nie Wschodu.

A Lublin, jakie wywarł na tobie wrażenie?

Mieszane. Przede wszystkim zostałam bardzo ciepło przyjęta na Uniwersytecie. Profesorowie byli bardzo otwarci i przemili, to było naprawdę super. Lublin wydaje mi się takim miastem przejściowym: starym i nowoczesnym zarazem. Odniosłam jednak wrażenie, że miasto nie jest odpowiednio nastawione na turystów. To widać na ulicach: bardzo rzadko widuję obcokrajowców, inne rasy, rzadko też słyszę obce języki. Parę razy przechodnie dziwnie na mnie patrzyli, kiedy pytałam ich po angielsku o drogę. Największy szok przeżyłam w biurze turystycznym w Lublinie, gdzie osoba, z którą „rozmawiałam”, nie była w stanie odpowiedzieć na moje proste pytania, a nawet nie mówiła po angielsku! Ale myślę, że to się zmieni. Kiedy, zwiedzając Warszawę, rozwinęłam mapę, bardzo szybko podszło do mnie kilku młodych ludzi i spytało, czy potrzebuję pomocy. Wkrótce Lublin przywyknie do turystów i obcokrajowców.

A co myślisz o studentach filologii romańskiej? Czy pojawiły się jakieś trudności w nauczaniu?

Studenci również są bardzo mili, grzeczni, często się uśmiechają. Prowadzę zajęcia z języka mówionego i zauważyłam jeden poważny problem. Studenci są zupełnie nieprzyzwyczajeni do spontanicznego mówienia. Jest jakaś blokada, nieśmiałość. Studenci mają mnóstwo zajęć teoretycznych, jak gramatyka opisowa czy literatura, dużo piszą i są w tym dobrzy, jednakże mówią bardzo słabo i niechętnie. Nauka języka nie ma sensu, kiedy nie wykorzystuje jej się w praktyce – poprzez mówienie. Nawet jeżeli będzie popełniać się błędy, które są nieuniknione, studenci muszą się odbloковать i zacząć mówić. Najważniejsza jest komunikatywność.

Dziękuję za rozmowę.

Fot. Archiwum Leszka Mikruta

KOLEJNY FINAŁ CHARYTATYWNEGO ZBIERANIA NAKRĘTEK PRZEZ SŁAWISTÓW

Studenci Wydziału Humanistycznego UMCS w ciągu semestru letniego 2012/2013 zgromadzili aż dwanaście 120-litrowych worków plastikowych nakrętek.

Na początku lat 90. XX w. zbierano kody kreskowe „z czwórkami”, aby w ten sposób gromadzić środki pieniężne na pomoc dla dzieci poszkodowanych przez los. Następnie, za pośrednictwem różnych organizacji charytatywnych wymieniano te kody na wózki inwalidzkie. Na jeden egzemplarz takiego sprzętu potrzeba było aż 9 tysięcy pojedynczych kodów kreskowych.

Studenci – wtedy jeszcze – Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej, a następnie (od 1992 r.) Instytutu Filologii Słowiańskiej – w trakcie kilku tego rodzaju akcji pomogli potrzebującym dzieciom, przekazując pięć wózków inwalidzkich.

Dziś istnieje inna forma pomocy – zbieranie plastikowych nakrętek. Zamiast wyrzucać do śmietników gwintowane „kapsle”, można je gromadzić. A do tego celu nadają się nie tylko nakrętki po napojach, ale także zamknięcia opakowań, np. po szamponie, płynie do kąpieli, kre-

Fot. Leszek Mikrut

mie i innych. Warunek podstawowy – wszystkie muszą być z plastiku.

Obecni studenci Instytutu Filologii Słowiańskiej, kontynuując tradycję zapoczątkowaną przed laty, za namową – jak i wtenczas – dr. Leszka Mikruta, na początku letniego semestru 2012/2013 rozpoczęli gromadzenie plastikowych nakrętek. Plon zbiórki prowadzonej przez rusycystów, roznaznawców, sławistów i ukrainistów, do których przyłączyli się również studenci turystyki historycznej, jest naprawdę imponujący. Dwa lata temu w podobnej akcji uczestniczyli także studenci kulturoznawstwa.

Młodzi ludzie z Wydziału Humanistycznego w ciągu czterech miesięcy zebrali aż 12 worków plastikowych nakrętek, głównie po napojach. Każdy z nich – o pojemności 120 litrów.

Decyzja dotycząca adresu tego daru serca była jednomyślna – pacjenci Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia. Za 1 kg tego surowca Hospicjum otrzymuje ok. 1,50 zł, ale też potrzeby tej instytucji i jej pacjentów są ogromne. Tegoroczny finał akcji humanistów UMCS zbiegł się z akcją wakacyjną, w czasie której pracownicy „Małego Księcia” chcieli wysłać na wypoczynek jak najwięcej dzieci. Dzięki studenckiej pomocy z pewnością przynajmniej jedno dziecko więcej uśmiechnęło się.

Studenci nie tylko chętnie przynosili przez wiele tygodni nakrętki. Pomagali je później pakować do worków, znosić do samochodu, aż wreszcie odwieźli do siedziby Hospicjum.

Studenci każdego kierunku studiów, którzy brali udział w akcji zbierania nakrętek, a także Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Robert Litwiński, dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej prof. Feliks Czyżewski oraz organizator akcji dr Leszek Mikrut otrzymali od dyrekcji Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia pamiątkowe dyplomy.

Studenci Instytutu Filologii Słowiańskiej, a także Instytutu Historii UMCS obiecują, że nie była to ich ostatnia akcja, zaś władze Wydziału Humanistycznego wyraziły zgodę, aby wraz z początkiem nowego roku akademickiego pojawił się na Wydziale specjalny firmowy pojemnik na plastikowe nakrętki, które pomogą małym pensjonariuszom z „Małego Księcia”.

Leszek Mikrut
*Pracownia Glottodydaktyki
Języków Słowiańskich
Instytut Filologii
Słowiańskiej UMCS*

SPORT TELEGRAM

Fot. Urząd Miasta Lublin

Prezydent Krzysztof Żuk z lubelskimi sportowcami

Lubelscy sportowcy spotkali się z prezydentem Lublina

Najlepsi sportowcy z Lublina reprezentujący Polskę na międzynarodowych imprezach 23 września 2013 r. odebrali wyróżnienia z rąk prezydenta Krzysztofa Żuka. W gronie nagrodzonych znalazły się dwie studentki naszego Uniwersytetu: lekkoatletka Małgorzata Kołdej oraz tenisistka stołowa Kinga Jabłońska.

Na spotkaniu u prezydenta oprócz naszych studentek stała się 14-osobowa grupa zawodników Spartana Lublin, którzy z dobrej strony zaprezentowali się na XXII Letnich Igrzyskach Głuchych w Sofii. – Przykładamy do waszej działalności sportowej bardzo dużą wagę. Uważamy, że Lublin stać na sport na dobrym poziomie, ale musimy poprawić infrastrukturę. Jestem w dobrej myśli, bo tę infrastrukturę sportową stopniowo budujemy – mówił prezydent.

Wśród wyróżnionych sportowców znaleźli się m.in. Edyta Zaręba, zdobywczyni srebrnego medalu w maratonie kobiet w Sofii, Kinga Kołosińska – srebrna medalistka w siatkówce plażowej na Letniej Uniwersjadzie w Kazaniu oraz stypendyści gier zespołowych najwyższych klas rozgrywkowych. W tej ostatniej grupie znalazła się tenisistka stołowa AZS UMCS Optimy Kinga Jabłońska. – Cieszę się, że dostałam stypendium, bo rozpoczynam właś-

nie studia i myślę, że to będzie dla mnie duże wsparcie – przyznała zawodniczka.

Oprócz tenisistek stołowych stypendiami nagrodzone został także piłkarki ręczne MKS Lublin oraz rugbiści Budowlanych.

Dmitrij Afanasjev zawodnikiem AZS UMCS

Za nami trzy kolejki spotkań w pierwszej lidze piłki ręcznej mężczyzn. Jak na razie podopieczni Mieczysława Grandy mają na koncie jeden punkt i nie pokazali jeszcze w pełni swojego potencjału. Przed pierwszym w tym sezonie meczem rozgrywanym w hali Globus do drużyny dołączył nowy zawodnik Dmitrij Afanasjev.

29-letni litewski skrzydłowy związał się z AZS-em od końca obecnego sezonu. Zawodnik zadebiutował przed lubelską publicznością w meczu z ŚKPR Świdnica i od razu pokazał się z bardzo dobrej strony, zapisując na swoim koncie siedem bramek. Nowy nabytek klubu ma 191 cm wzrostu, a za sobą bogatą karierę. Występował w litewskim VHC Sviesa Savanoris, z którym dwukrotnie zdobywał brązowe medale. Grał także w klubach polskiej ekstraklasy: MKS Piotrkowianin Piotrków Trybunalski oraz w Azotach Puław. W puławskiej ekipie spędził trzy sezony, a w ubiegłym wywalczył z nią czwarte miejsce

PGNiG Superligi. Dmitrij Afanasjev był także regularnie powoływany do młodzieżowych i seniorskich reprezentacji swojego kraju.

Fot. Mateusz Jurek

Koszykarki zaprezentowały nowy skład

Koszykarki AZS UMCS Lublin zaprezentowały skład, który ma wywalczyć awans do ekstraklasy. Oficjalna prezentacja odbyła się w 29 września 2013 r. w Galerii Olimp. Uczestniczyli w niej także trener Sławomir Depta oraz nowy kierownik drużyny Maciej Kowalczyk.

Skład na nowy sezon został mocno przebudowany, o czym pisaliśmy we wrześniowym numerze „Wiadomości Uniwersyteckich”. Piłkę z autografami reprezentacji Polski z Marcinem Gortatem na czele wylicytował rektor Stanisław Michałowski. Dochód z licytacji zostanie przekazany na cele charytatywne.

Katarzyna Niecko

Fot. Mateusz Jurek

MONOGRAFIA

O BURSZTYNIE Z UDZIAŁEM LUBELSKICH NAUKOWCÓW

**Najbardziej
prawdopo-
dobny prze-
bieg szlaku
bursztyno-
wego w okresie
do wojen mar-
komańskich
(Za A. Ko-
kowski, *Sta-
rożytna Pol-
ska*, Warszawa
2006, s. 254,
mapa 17).**

Niemiecki miesięcznik „Archäologie in Deutschland”, popularyzujący archeologię nie tylko w wydaniu niemieckim, a wydawany przez prestiżowe wydawnictwo Theiss ze Stuttgartu, należy do ścisłej światowej czołówki pism tego rodzaju. Co jakiś czas proponuje on swoim czytelnikom dodatkowy, efektownie wydany tom tematyczny, którego redakcję powierza uznanym w świecie specjalistom. Najnowszy z tomów nosi tytuł „Die Bernsteinstrasse” (Szlak bursztynowy), a jego redakcję powierzono profesorom: Michaelowi Erdrichowi z Instytutu Archeologii UMCS i Dieterowi Quastowi z Moguncji. Ci z kolei poprosili o współpracę sześciu znawców problemu z Włoch, Holandii, Litwy i Niemiec; a ponieważ prof. Erdrich wyznaje zasadę ze starego holenderskiego przysłowia poławiaczy śledzi – „lepiej utopić się z młodym niż napić ze starym” – zaprosił, kierując się nie tylko lojalnością wobec miejsca pracy, ale naukowymi kompetencjami – młodego lubelskiego historyka, dr. Pawła Madejskiego z Zakładu Historii Starożytnej Instytutu Historii UMCS. Ze skutkiem znakomitym! Lubelski wkład, oprócz prac redakcyjnych, stanowi

więc tekst prof. Erdricha „Römische Importe im Barbaricum – ein Reflex des Bernsteinhandel?” (s. 72–82); natomiast dr Madejski zamieścił w tomie dwa teksty: „Was sich hinter dem Begriff ‘Bernsteinstrasse’ tatsächlich verbirgt” (s. 48–52) oraz „Bernstein in den Schriftquellen: Totenkult – Mythologie – Wert” (s. 53–56).

Byłoby niesprawiedliwością nie wspomnieć, że jeszcze jeden lubelski akcent w tomie zawdzięczamy dr. Wierczyśławowi Niemirowskiemu, które powyższe teksty – znakomicie zresztą – przetłumaczył.

Wydawca zaskoczył jednak niemile prof. Erdricha, umieszczając na ostatniej stronie okładki informację, że jest on „wykładowcą [anonimowego – A.K.] Uniwersytetu w Lublinie...”, ale afiliacje tekstów podane zostały już prawidłowo, w pełnym brzmieniu jednostek macierzystych.

Udział lubelskich specjalistów spod znaku UMCS w wysokonakładowym wydawnictwie o szeroko pojmowanym międzynarodowym zasięgu to powód do radości i dumy. Znaczenie tym większe, że w wielu uniwersytetach strefy niemiecko- i anglojęzycznej tomy tematyczne towarzyszące „Archäologie in Deutschland” traktowane są po prostu jako podręczniki akademickie.

Andrzej Kokowski

ZNANY I NIE ZNANY ZYGMUNT PIOTR MAŃKOWSKI

Anna Mańkowska, *Saga braci Mańkowskich*, Lublin 2013, 145 s., il.

31 stycznia 2012 r. zmarł prof. dr hab. Zygmunt Mańkowski, wybitny historyk, humanista, wieloletni pracownik UMCS (1954–1996), prorektor Uczelni (1987–1990), dziekan Wydziału Humanistycznego (1990–1993), dyrektor Instytutu Historii (1981–1984), kierownik Zakładu Historii Najnowszej (1975–1996)¹.

Uroczyste pożegnanie profesora odbyło się 8 lutego w holu budynku Humanistyki, a następnie w kaplicy na cmentarzu wojzkowym (część cmentarza przy ul. Lipowej 11). Odnotujmy tu dwa piękne i wzajemnie się uzupełniające przemówienia: prof. Zbigniewa Zaporowskiego, ucznia i wieloletniego współpracownika, obecnego kierownika Zakładu Historii Najnowszej i prof. Zdzisława Czarneckiego, jednego z najbliższych przyjaciół profesora (szkoda, że nie zostały ogłoszone w „Wiadomościach”).

W rocznicę śmierci męża Anna Mańkowska, znakomita dziennikarka, reportażystka, wydała w niewielkim nakładzie „dla rodziny i przyjaciół”, dedykowaną córce Dorocie, książkę *Saga braci Mańkowskich*: Ryszarda (1921–1994), Wacława (1923–2005), Zbigniewa (1924–1986) i Zygmunta Piotra (1926–2012). Dostaliśmy książkę niezwykłą, napisaną na podstawie zachowanych w domu dokumentów, listów, fotografii i wyjątkowej pamięci Autorki.

Bohaterem opowieści jest cała rodzina Profesora. Autorka w kolejnych rozdziałach przedstawia *dramatis personae*, zaczynając od rodziców Profesora. Wcześniej osiecił synów. Ojciec zmarł w 1926 r., matka – ciężko chorując od 1927 r.

Fot. Archiwum Autorki

– zmarła w 1931 r. Chłopców wychowywała siostra matki – ciocia Olga. Każdemu z braci poświęcony jest osobny rozdział o „ich życiu, wojennych przygodach, o tym co spotkało ich po II wojnie światowej”. Wszyscy uczniowie szkół sokalskich, urodzeni w latach dwudziestych, należeli do pokolenia Kolumbów. Najstarszy Ryszard walczył pod Narwikiem, później był strzelcem pokładowym na Lancasterze w RAFIE. Zestrzelony nad Stuttgartem przeżył obóz koncentracyjny jako lotnik angielski. Po wojnie pozostał w Anglii. Wacław, członek AK, następnie WIN-u, walczył w „Burzy” pod Lwowem, później w Bieszczadach. W 1945 r. przez Czechy dotarł Włoch „do Andersa”. Po wojnie też nie wrócił do Polski.

Zbigniew, mgr prawa KUL, nie mogąc jako były akowiec (także walczył w „Burzy” pod Lwowem) pracować w zawodzie, prowadził w Lublinie stację meteorologiczną PIHM. Najmłodszy Zygmunt, któremu poświęcona jest książka, członek AK, uczestnik samoobrony Sokala przed UPA, od maja 1944 roku znalazł się w Łańcucie².

Autorka, świetna obserwatorka, przedstawiła Profesora w rodzinnym życiu codziennym, z jego szerokimi zainteresowaniami zarówno jako badacza historii³, jak i licznymi pozazawodowymi. Piśze o jego przygodach i wieloletnich przyjaźniach. Wspomina jego inwigilację („kontrolę operacyjną”) przez UB, spowodowaną licznymi i podejrzanymi kontaktami z ludźmi z AK⁴.

Poświęcony Profesorowi rozdział Autorka zatytułowała skromnie „Self-made-man czyli Zygmunt Piotr”. To określenie jest tylko po części prawdą. Pani Anno, czy można tak napisać o Zygmuncie, z którym przeżyliście w małżeństwie 58 lat? A właśnie ostatni rozdział poświęca Pani swoim rodzicom i sobie.

Książkę, dzięki umieszczonym na 36 stronach 43 fotografiom bohaterów opowieści z ich najbliższymi – członkami rodziny i przyjaciółmi, można porównać do prawdziwego albumu rodzinnego.

J. G.

1. Zmarł prof. Z. Mańkowski, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2012, nr 3, s. 8–9; Al. Leszek Gzella: Prof. Zygmunt Mańkowski (1926–2012), „Gazeta Wyborcza Lublin”, 9–10 VI 2012, s. 6.

2. Z. Mańkowski: *Sokal nad Bugiem i jego Gimnazjum. Z dziejów galicyjskiego kresowego miasta*, w: *Wiek XX. Studia. Publicystyka. Wspomnienia*, Lublin 2008, s. 417–418.

3. J. Wrona: Zygmunt Mańkowski, badacz nowożytnych i najnowszych dziejów Polski, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, sec. F, vol. 51: 1996, s. 1–8; Z. Zaporowski: *Bibliografia prac Profesora Zygmunta Mańkowskiego*, tamże, s. 9–22.

4. D. Gałaszewska-Chilczuk, „Wrogie” Uniwersytety. *Polityka państwa komunistycznego wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (1944–1969)*, Warszawa 2013, s. 135–136.

NOWOŚCI WYDAWNICZE WYDAWNICTWA UMCS

Oprac. Aneta Okuń

Właściwości gramatyczne rzeczowników nieodmiennych

Radosław Krzyżanowski

Monografia jest prezentacją zjawisk, dotyczących praktycznie niepoddawanego szczegółowej analizie wycinka polskiej fleksji, a także składni. Studium stanowi opis właściwości gramatycznych rzeczowników tradycyjnie nazywanych odmiennymi.

.....

Zmiany postaw młodzieży wobec osób niepełnosprawnych

Andrzej Pielecki

W publikacji problematyka zmiany postaw wobec niepełnosprawności została przedstawiona jako istotny dla teorii i praktyki pedagogicznej przedmiot badań, w szczególności ze względu na programowanie oddziaływań ulepszających proces włączania

osób niepełnosprawnych w życie społeczne osób pełnosprawnych, a w konsekwencji również pozwalających uzyskać poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością. Jądrzem publikacji są wyniki eksperymentu pedagogicznego, który jest przeprowadzany stosunkowo rzadko, a jego realizacja wymagała dużego nakładu pracy zarówno koncepcyjnej, jak i weryfikacyjnej.

.....

Estetyczne konteksty doświadczenia przeszłości

Teresa Pękala

Publikacja jest próbą odpowiedzi na pytanie o przyczyny powszechnego w kulturze współczesnej zainteresowania przeszłością, szczególnie w jej estetyzowanej postaci. Monografia ta nie jest systematyczną analizą doświadczenia przeszłości, jej zadaniem jest zarysowanie tła, tytułowych kontekstów, które miały znaczenie w wykształceniu tej swoistej postaci doświadczenia. Jest ona rezultatem nie tylko teoretycznych studiów, lecz owocem refleksji, jakie zrodziły się w bezpośrednich kontaktach z dziełami sztuki, zabawkami i z napotkanymi ludźmi. Książka jest bogato ilustrowana fotografiami.

Strukturuwanie potoczności w komunikacji werbalnej

Barbara Boniecka

Monografia jest zbiorem artykułów dotyczących problematyki kolokwialności językowej i kolokwializacji języka. Autorka publikuje ten tom ze względu na trudny dostęp do funkcjonujących już w obiegu naukowym poszczególnych artykułów oraz trudność w rozpoznawaniu tego, co potoczne, i tego, co oficjalne przez studentów polonistyki.

.....

Inne bębny: różnica i niezgoda w literaturze i kulturze amerykańskiej

**Red. Ewa Antoszek, Katarzyna
Czerwiec-Dykiel, Izabella Kimak**

Eseje zebrane w niniejszym tomie dowodzą tego, jak istotną rolę w kulturze amerykańskiej odgrywa retoryka buntu i oporu. Skupiając się na literaturze, muzyce, malarstwie i filmie, autorzy prezentowanych prac

pokazują, ile twarzy może mieć niezgoda. Niniejszy zbiór obrazuje wielorakość i złożoność buntu.

.....

Język rosyjski jako przedmiot nauczania w szkole wyższej

Red. Henryka Munia,
Swietłana Szaszkowa

Publikacja zawiera prace o charakterze deskrypcyjnym, projekcyjno-aplikacyjnym i deryktywalnym, które dotyczą różnorodnych aspektów funkcjonowania mechanizmów mownych oraz ich kształtowania w procesie akwizycji języka rosyjskiego na stopniu wyższym.

.....

Muzyka w powieści W. F. Odojewskiego *Noce rosyjskie* w kontekście poglądów estetycznych pisarza

Swietłana Szaszkowa

Praca zawiera materiał interesujący i ważny z punktu widzenia historii literatury i kultury rosyjskiej. Uzupełnia ona interesujące badania nad twórczością Włodzimierza F. Odojewskiego, wnosząc bogaty kompleks rozważań na temat muzyki i muzyczności w powieści *Noce rosyjskie*, będącej największym dokonaniem twórczym autora i zarazem ostatnim akordem romantyzmu rosyjskiego.

.....

Humor w perspektywie kulturowo-językowej

Red. Małgorzata Karwatowska,
Leszek Tymiak

Jak pisał Leszek Kołakowski: „Czym innym jest zdolność do śmiechu, czym innym poczucie humoru [...]”. Publikacja jest poświęcona humorowi – kategorii szczególnie pojemnej, interdyscyplinarnej, badawczo atrakcyjnej. Wartość, specyfikę i złożoność centralnego zagadnienia przedstawiono w dwu perspektywach: kulturowej i językowej.

.....

Biblioteka, książka, informacja i Internet 2012

Red. Renata Malesa, Zbigniew Osiński

W publikacji tej czytelnik znajdzie rozważania uniwersyteckich badaczy na temat publikowania w modelu *open access*, ukraińskich encyklopedii elektronicznych, stanu otwartych zasobów edukacyjnych w języku polskim oraz instytucjonalnych repozytoriów naukowych, transformacji systemu mediów, plagiatów w oczach studentów, roli Internetu w dystrybucji książek elektronicznych i handlu antykwarycznym oraz najnowszych zainteresowań badaczy ujawnianych na konferencjach naukowych. W publikacji ważne miejsce zajmują prezentacje przemian w bibliotekach i w zawodzie biblioteka-

rza, związanych z wykorzystywaniem Internetu i książki elektronicznej.

.....

Współczesne kampanie wyborcze w Polsce i na świecie

Red. Paweł Jakubowski,
Ewelina Kancik

Publikacja przedstawia tematykę związaną z nowoczesnymi kampaniami wyborczymi, której celem jest ukazanie specyfiki przeprowadzania obecnych kampanii wyborczych w Polsce i za granicą, ze szczególnym zwróceniem uwagi na elementy instytucjonalno-prawne kampanii, marketing wyborczy, media, a także systemy wyborcze i polityczne poszczególnych państw.

.....

Glottodydaktyka polonistyczna w obliczu dynamiki zmian językowo-kulturowych i potrzeb społecznych, t. 1 i 2

Red. Jan Mazur, Agata Małyńska, Katarzyna Sobstyl

Artykuły zawarte w publikacji prezentują różne poglądy na temat stanu i perspektyw polskiej glottodydaktyki, są też próbą znalezienia odpowiedzi na pytania dotyczące języka w aspekcie glottodydaktycznym i polonistycznym oraz nauczania języka polskiego jako obcego w per- ▶

spektywie lingwistycznej i kulturowej. W publikacji przedstawiono ważne informacje dotyczące polonistyki zagranicznej. Autorzy poszukują odpowiedzi na pytania dotyczące zmian w glottodydaktyce, które są wynikiem dynamicznego rozwoju tej dyscypliny oraz efektem globalizacji kultury i integracji z Unią Europejską.

Ustawa o orderach i odznaczeniach. Komentarz

Robert K. Tubaszewski, Paweł Jakubowski

Niniejsza monografia to solidne naukowe opracowanie problematyki orderów i odznaczeń w polskim systemie prawnym, które przedstawia określone zagadnienie w sposób twórczy i oryginalny.

Polityka antyterrorystyczna Unii Europejskiej

Izabela Oleksiewicz

Celem niniejszej monografii jest znalezienie odpowiedzi na istotne i wciąż aktualne pytanie, w jakim zakresie integracja europejska wpłynęła na poziom harmonizacji polityki antyterrorystycznej. Ponadto w pracy starano się ukazać zależności pomiędzy bezpieczeństwem wewnętrznym UE, a tym samym polityką antyterrorystyczną, a poziomem integracji

państw członkowskich oraz zakresem funkcji ochronnych, jakie bezpieczeństwo ma analizować.

Nazwy własne w utworach rosyjskiej prozy wiejskiej XX wieku

Henryka Munia

Autorka przywołuje bogaty materiał egzemplifikacyjny wyekscerpowany z utworów, których fabuła obejmuje duże obszary Rosji. Rozpatruje ona szczegółowe zagadnienia związane z formą i motywacją znaczeniową, z socjologiczną i kulturową analizą obiektów istniejących i funkcjonujących w przestrzeni wiejskiej różnych regionów Rosji.

„Homo sentiens, człowiek czujący”. Księga Przyjaciół Jadwigi Mizińskiej

Księga Przyjaciół to idea zapisu usiłowań wprowadzenia ładu do spraw, które się już dokonały i które dzieją się dziś, a zarazem sposób znalezienia dla nich słów i miar, równowagi i harmonii. Księga Przyjaciół tym samym jest sama owocem przyjaźni, wcale nie łatwej, nieulaźnionej, często bez miary. Autorom pozwala więc zrzucić z siebie pewien nadmiar pomysłów i słów, czytelnicy odnajdą w nich, być może, pobudkę dla własnych przemyśleń.

Ilustracja i ilustratorzy lektur dla uczniów w młodszym wieku szkolnym w Polsce w latach 1944–1989

Anna Boguszewska

Celem badawczym pracy jest przedstawienie rozwoju formy graficznej lektur uczniów w wieku młodszoszkolnym w okresie PRL. Uwzględniono w niej ważniejsze aspekty polskiego ilustratorstwa książkowego dla dzieci. W opracowaniu wykorzystano analizę i krytykę różnorodnych dokumentów drukowanych i ikonograficznych oraz wywiad.

Прагнення Європи. Творчість київських неокласиків [Pragnienie Europy. Twórczość neoklasyków kijowskich.]

Ludmiła Siryk

Monografia stanowi kilkujęzyczne badanie, gdzie językiem opisu jest język ukraiński. Analizą objęto przede wszystkim teksty ukraińskie, ale uwzględniono również rosyjskie, polskie, białoruskie i niemieckie. Praca ma na celu analizę proeuropejskiej postawy neoklasyków ukraińskich w aspekcie artystycznym, aksjologicznym, historycznym i obywatelskim.

X Lubelski Festiwal Nauki
 człowiek ■ nauka ■ pasja
 14-20 września 2013 r. ■ www.festiwal.lublin.pl

Fot. Katarzyna Link

Nieodpłatne szkolenia dla studentów i pracowników UMCS na rok akademicki 2013/2014

UMCS

Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS zaprasza studentów ostatnich lat studiów oraz pracowników UMCS: nauczycieli akademickich i administracji na nieodpłatne szkolenia z doskonalenia umiejętności psychospołecznych.

Wykorzystaj swój potencjał i zdobądź nowe umiejętności!!!

Więcej informacji na stronie:

www.umcs.pl/studia zakładka Szkolenia

Inwestycja we własny rozwój to najlepsza droga do zawodowego sukcesu

Nie czekaj kolejny rok Trwa rekrutacja na studia podyplomowe

- Ponad 70 kierunków studiów, w tym wiele nowości
- Zajęcia prowadzone przez doświadczoną kadrę uniwersytecką oraz praktyków
- Wysoka jakość kształcenia
- Kluczowe kompetencje
- Otwartość na potrzeby słuchaczy

Zapraszamy

UMCS
STUDIA PODYPLOMOWE

Dowiedz się więcej na www.umcs.lublin.pl w zakładce oferta edukacyjna